

#138/2024

ФАВОРИТ

УДАЧИ

ПРОЄКТ НОМЕРА

**«100 УСПІШНИХ
ЖІНОК ОДЕЩИНИ:
РАЗОМ –
ДО ПЕРЕМОГИ!»**

2 4 1 3 8

9 990000 005550

ФАВОРИТ НОМЕРА

ВІКТОРІЯ

БАБЕНКО:

**«УСЕ ВЕЛИКЕ
ПОЧИНАЄТЬСЯ З МАЛОГО!»**

*Мистецтво — саме життя, і воно безсмертне.
Оскар Уайльд*

UNION. ТВОЄ МІСЦЕ КУЛЬТУРНИХ ПОДІЙ

#концерти #виставки #лекції #заходи просто неба

+38 0482 39-39-39
Троїцька, 43
unionart.com.ua

ВІДДАЮЧИ, ТИ ОТРИМУЄШ БІЛЬШЕ

КОМАНДА БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ «ДОБРИЙ САМАРЯНИН»
НАДИХАЄ НА ДОБРІ СПРАВИ ВЛАСНИМ ПРИКЛАДОМ

ДОБРИЙ
САМАРЯНИН

GOOD.OD.UA

ТРАВОРИТ

УДАЧИ

#138/2024

Ілюстрований журнал. Виходить з вересня 2006 року

Засновник	ФОП Галчанський П.А.
Видавець	ТОВ «Торговий Дім «Преса»
Ідентифікатор медіа	R30-03868

Шеф-редактор	Петро Галчанський
Головний редактор	Галина Владимирська
Випусковий редактор номера	Марина Жигалюк
Автори	Марина Жигалюк, Галина Владимирська, Марія Гудима, Інна Ішук, Олена Свенціцька, Вікторія Брухаль, Ігор Гержик
Фото	Олег Владимирський, Тимофій Мельников, Ангеліна Тарасенко, Олена Ксенофонтowa, Сергій Гуменюк, Ігор Гержик
Дизайнер	Жанна Праведна
Коректура	Ірина Станкова

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Передрук матеріалів (фото і текстів) без дозволу редакції заборонений.
Редакція може не поділяти думку авторів.
З питань розміщення реклами звертатися:

м. Одеса, Приморський бульвар, 14;
тел. (0482) 340-308
e-mail: Prezident@tvweek.Odessa.ua
<https://odessamedia.net>

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Підписано до друку 3.06.2024 р.

Журнал розповсюджується через роздрібну торговельну мережу,
службу кур'єрської доставки.
Відділ розповсюдження – Євген Настичук

Замовлення №
Тираж – 1000 примірників. Ціна за домовленістю.

МИ – НЕ НА ПЛЯЖІ, МИ – НА НУЛІ...

З якими радісними передчуттями та сподіваннями ми завжди чекали на літо, як завзято вітали одне одного з першим літнім днем... Зараз же на душі зимно, як 24 лютого 2022-го, бо, починаючи з цієї страшної дати, нині ведемо відлік воєнним дням, хоча тривалість цієї клятої війни вже вимірюється роками. Щоправда, одесити не були б одеситами, якби мужньо не намагалися слідувати мирним звичкам. Зустрічають світанки на Ланжероні під звуки піаніно, поспішають на базари, щоб порадувати себе і рідних літніми стравами одеської кухні, виходять на вечірні прогулянки, нехтуючи тривогами, радіють бризкам фонтанів, які знову запрацювали, і мріють про те, як, нарешті, зануряться у море... Пляжі справді готуються до відкриття, і на деякі з них уже не проїдеш, не заплативши «кругленьку» суму: паркувальники теж відновилися до активного життя. Але хіба ми повсякчас не відчуваємо загрози, хіба справді можемо спокійно бігти трасою здоров'я після недавньої трагедії?!

Днями почула від знайомого художника: «Ми не на пляжі, ми на нулі. Ось ми – і ось море, в якому ворожі кораблі. Між нами немає траншей оборонного рубежу». Це добре відчувалося у перші кілька місяців великої війни, доки тривала загроза ворожого десанту, а потім ми якось розслабилися, майже забули. Аж поки про те, що ми на нулі, не нагадала ракета з касетним начинням... Та чи всім нагадала? Ось читаю про відкриття нічних клубів на узбережжі Аркадії, і багато хто підтримує ці повідомлення стікером, де пальчик догори. Я ж ставлю свій з пальчиком донизу, бо на душі – прикро і неспокійно. Хіба гучна музика і танці на нулі – це намагання повноцінно жити в лиху годину?! Та ні! Повноцінно жити зараз – це так, як живуть героїні нашого рейтингу «100 успішних жінок Одещини: разом – до перемоги!», про яких ми розповідаємо у цьому номері. Кожна з них, залишившись у рідному місті, не лише багато працює відповідно до свого покликання (що саме по собі є внеском у перемогу!), а й волонтерить, підтримує, допомагає... Бо кожна з них знає, серцем відчуває: сьогодні ми – не на пляжі, ми на нулі. Хоч на вулиці і буяє літо...

Головний редактор журналу
Галина ВЛАДИМИРСЬКА

ФАВОРИТ НОМЕРА ВІКТОРІЯ БАБЕНКО:

«УСЕ ВЕЛИКЕ
ПОЧИНАЄТЬСЯ
З МАЛОГО!»

СТОП. **12**

ПОДІЇ:

СТАРТ ПРОЄКТУ
«ТИЖНІ ДОБРИХ СПРАВ»

СТОП. **8**

КОНФЕРЕНЦІЯ «МИСТЕЦЬКІ
ШКОЛИ М. ОДЕСИ: ДОСТУПНЕ
ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ»

СТОП. **54**

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНКУРСУ
ЧИТАЦЬКИХ ВІДГУКІВ «КНИГОЛЮБ»

СТОП. **58**

«ВЕЛИКОДНЯ РЕКОНСТРУКЦІЯ»
НА ДЕРИБАСІВСЬКІЙ

СТОП. **64**

40 100 УСПІШНИХ ЖІНОК ОДЕЩИНИ

Кармелла ЦЕПКОЛЕНКО:

«Вважаю, що композитор має залишатися на своїй землі»

44 ПЕРСОНА

Тарас ЧМУТ:

«Мобілізація має відбуватися вже з 20 років. Ми занадто багато втратили часу»

49 ФАКТ

Метафоричний заклик до прозоріння від Михайла Рева

50 ПРАВО

Тренінг-семінар «Ефективне представництво інтересів дитини в судовому процесі»

Компанія Legal Partner: офіс в Молдові

Антон **ГРУШАНСЬКИЙ**: «Дедалі більше громадян звертається до адвокатів завчасно»

61 ОДЕСИКА

Презентація книжки

«Курсаки, або місце, якого немає на карті»

72 ПРЕМ'ЄРА

Вперше на українській сцені:

«Ісус Христос – суперзірка»

78 МУЗЕЙНИЙ ПРОСТІР

«Декомунізація» як музеєфікація

80 ВІЙНА В УКРАЇНІ

Обережні Штати Америки.

Які проблеми у підтримці України не знімає рішення Конгресу США

Туманне число: скільки найбільші міста витрачають на допомогу ЗСУ

88 НА ЧАСІ

Своє житло під 3% річних:

хто може скористатися державною програмою «ЄОселя»?

Податки на пальне знову зростають: коли та на скільки подорожчають бензин та дизель

95 ФОТОФАКТ

Хакатон «FRESH AIR» в Одесі

96 ВИБІР ФАВОРИТА

Dent-House.

Клініка сімейної стоматології в Одесі

98 РЕГІОН

Тилігул – домівка для птахів

106 ЗДОРОВ'Я ТА КРАСА

Центр «SOFI-NA» – для всіх, хто хоче бути здоровим

ПОДІЯ

РЕЙТИНГ
«100 УСПІШНИХ
ЖІНОК ОДЕЩИНИ:
РАЗОМ –
ДО ПЕРЕМОГИ!»

СТОР. **18**

МІСТО
Марина Жигалюк
Фото: Тимофій Мельников

В ОДЕСІ СТАРТУВАЛИ «ТИЖНІ ДОБРИХ СПРАВ»

12 КВІТНЯ В ОДЕСІ ОФІЦІЙНО ДАЛИ СТАРТ ПРОЄКТУ «ТИЖНІ ДОБРИХ СПРАВ», ЯКИЙ ПРОХОДИТЬ У НАШОМУ МІСТІ ВЖЕ 14-Й РІК ПОСПІЛЬ. ОСНОВНОЮ МЕТОЮ ЗАХОДІВ Є ВИХОВАННЯ ЗВИЧКИ РОБИТИ ДОБРІ СПРАВИ, СТВОРЮВАТИ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ БУДЬ-ЯКИХ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ІНІЦІАТИВ, ПРИВЕРТАТИ УВАГУ ГРОМАДСЬКОСТІ ДО НАЙВАЖЛИВІШИХ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ. НЕ МЕНШ ВАЖЛИВИМ СТАЛО ОБ'ЄДНАННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ УСІХ СФЕР

ДІЯЛЬНОСТІ МІСТА, АБИ ТВОРИТИ ДОБРО РАЗОМ.

Протягом усіх цих років проєкт підтримує заступник міського голови Павло Вугельман. На урочистому відкритті він зазначив, що до «Тижнів добрих справ» щороку приєднується все більше й більше бажаючих.

– Вітаю вас від імені міського голови та передаю побажання наснаги і витримки! Бо цей проєкт зібрав людей із різних сфер та об'єднав заради однієї важливої місії – допомогти людям, – наголосив віце-мер. – Мудреці кажуть, що саме вранці людина мусить робити добрі справи, і тоді наше життя буде наповнене сенсом, тоді ви відчуватимете себе енергійними і ваш день однозначно буде вдалим. Я випробу-

вав це на собі і можу стверджувати, що це дійсно працює. Впевнений, що життя кожного з присутніх сьогодні наповнене сенсом, бо ви – ті, хто щодня працює на благо Одеси та України. Я пишаюся тим, що маю безпосереднє відношення до цього проєкту. Команда мера робить усе для того, щоб усі наші громадські діячі, благодійники, представники бізнесу були об'єднані як ніколи. Бо тільки разом ми зможемо перемогти!

У 2023 році проєкт об'єднав сотні волонтерів та громадських організацій. Було проведено заходи для дітей, організовано роздачу гуманітарної допомоги та адресної допомоги тим,

хто цього потребує, проведено масу освітніх семінарів тощо. Все це протягом 13 тижнів активно втілювали у реальність усі, хто долучився до «Тижнів добрих справ – 2023». Цього ж року традиційно кількість тижнів збільшується на один, тому у 2024 добрих справ очікується ще більше!

Директор департаменту внутрішньої політики Олександр Жильцов підкреслив, що чим скрутніші часи, тим більше людей долучається до проєкту.

– Цього року ми запланували величезну кількість заходів: тільки від органів місцевого самоврядування – понад 100! Щороку ця кількість зростає, і це не може

Павло Вугельман

Наталія Терехова

Дмитро Казавчинський

Олена Буйневич

Олег Етнарович

Інна Тимчик

Євген Омельчук

Ірина Єсеновіч

Юрій Дегас

не тішити. Подібні проєкти однозначно наближають нас до перемоги, а учасники не словом, а ділом доводять, що добро завжди перемагає зло! – додав Олександр Жильцов.

У свою чергу директор департаменту освіти та науки Одеської міськради Олена Буйневич подякувала всім, хто долучився до «Тижнів добрих справ», адже сфера освіти також потерпає від повномасштабної війни.

– Я безмежно вдячна багатьом за те, що навіть не доводиться телефонувати, коли потрібна їх допомога. Освіта – це життя кожної людини, всі ми причетні до

неї якимось чином. Добрі справи – це не тижні, не місяці, не роки, це – усе наше життя. Від душі бажаю, щоб усе заплановане здійснилося і пішло на користь людям, – зазначила Олена Буйневич.

Представник бізнесу, засновник компанії DEGAS GROUP Юрій Дегас не вперше виступає учасником проєкту.

– Кожного з нас характеризують не наші слова, а наші дії. Тому я вважаю, що цього року, як і завжди, ми повинні показувати все, що ми можемо зробити для людей, для міста, країни, – сказав Юрій Дегас.

Незмінним партнером «Тижнів добрих

справ» став Благодійний фонд «Добрий самарянин». Як зазначила адміністратор фонду, керівник багатьох благодійних проєктів Наталія Терехова, «Тижні добрих справ» збирають людей, яких не потрібно мотивувати – вони такими є самі по собі.

– Бог дає нам сили, особливо у цей надскладний час. Хочу підкреслити, що ми потрібні один одному. Щоразу, коли щось робимо, приємно відчувати, що маєш міцну опору. Це стосується як інших благодійних, громадських організацій, так і керівництва міста, області. Наша взаємодія надважлива сьогодні, – додала Наталія Терехова. 🙏

Роман Медяник, Наталія Терехова, Марина Жигалюк та Анатолій Бровченко

ВІКТОРІЯ БАБЕНКО:

«УСЕ ВЕЛИКЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ З МАЛОГО!»

ЦЯ ТЕНДІТНА, НА ПЕРШИЙ ПОГЛЯД, ДІВЧИНА ПРОТЯГОМ БАГАТЬОХ РОКІВ ПОСІДАЄ КЕРУЮЧУ ПОСАДУ В ОХОРОННОМУ АГЕНТСТВІ «САМСОН ГРУПП-06», ТОМУ НЕ З ЧУТОК ЗНАЄ, ЯК МАЄ ПРАЦЮВАТИ УСПІШНИЙ БІЗНЕС. ПРИ ЦЬОМУ НАША ГЕРОІНЯ – ЧУДОВА МАМА, ДРУЖИНА ТА ГОСПОДИНЯ. НЕЗВАЖАЮЧИ НА ШАЛЕНИЙ РИТМ ЖИТТЯ, ВІКТОРІЯ БАБЕНКО ВИРІШИЛА ВІДКРИТИ ЩЕ ОДНУ МАЛЕНЬКУ СПРАВУ – ЗАТИШНУ КАВ'ЯРНЮ, ЩО НЕЗАБАРОМ, ЗА ЇЇ СЛОВАМИ, ПЕРЕРОСТЕ У ЩОСЬ НАБАГАТО МАСШТАБНІШЕ! ТОМУ Й ВІДКРИВАЛА ЗАКЛАД ЗІ СЛОВАМИ: «УСЕ ВЕЛИКЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ З ЧОГОСЬ МАЛЕНЬКОГО».

Цього року Вікторія Бабенко стала лауреаткою щорічного проєкту Південноукраїнського Медіа Холдингу «100 успішних жінок Одещини: разом – до Перемоги!». Аби більше дізнатися про нашу переможницю, ми зустрілися за чашечкою ароматної кави у її закладі, який отримав назву на честь Соломії – донечки подружжя Вікторії та Андрія Бабенків. І поговорили про все на світі!

– Вікторіє, насамперед хочеться поговорити про ваше дитинство. Де народилися, зростали і як, врешті, ви познайомилися з чоловіком?

– Я народилася у Кривоозерському районі Миколаївської області. Батьки мої розлучились, коли я була ще маленька, і до 15 років я зростала з бабусяю, яка багато в чому мене підтримувала. Після закінчення школи переїхала жити до мами, до Одеси, мала намір вступати до медичного університету. Однак не пройшла до навчального закладу і цілий рік провела вдома, готуючись до вступу на наступне літо. Вже за рік я вступила не до медичного, а до економіко-правового коледжу. Провчившись там два роки, зустріла Андрія...

“

«Я ВІДКРИЛА
ВЛАСНУ КАВ'ЯРНЮ,
ДЕ КОЖНА ДЕТАЛЬ БУЛА
ПРОДУМАНА МНОЮ. ЦЕ МОЯ
ВІДДУШИНА І МІСЦЕ, ДЛЯ ЯКОГО
ВІДБИРАЄТЬСЯ ВСЕ ТІЛЬКИ НАЙКРАЩЕ!»

— Цікаво, як звела вас доля з Андрієм Васильовичем?

— І справді, нас звела доля! Як зараз пам'ятаю той день! Це було перше вересня. У коледжі нас перевели на другу зміну, тому ми повертали-ся додому досить пізно. Ми з подружкою гуляли містом, а Андрій тоді служив і патрулював вулиці. Назустріч нам йшли три гарних парубки у білій формі. Ми з Андрієм зустрілись поглядами і точно вже помітили одне одного. Він підійшов до нас, запитав документи... А потім вже й пішли запитання про хлопця, соцмережі... Я записала його номер телефону у чистий зошит, і ми розійшлися. Буквально за півгодини, поки ми з подружкою сиділи на лавці, прямо в нас на очах крадуть її сумку. Що роблю я? Відразу підскакую, біжу за злочинцем і на ходу кричу: «Дзвони тому патрульному!». Після цього випадку в нього і зберігся мій номер. Уже сівши в транспорт, я йому написала повідомлення, що це мій номер, можеш його записати. З того дня ми і почали спілкуватися...

— Яка цікава і, чесно кажучи, несподівана історія! Як надалі складалося ваше спілкування?

— Спілкувалися ми часто і довго. Я приїжджала до нього в частину на побачення. Такі романтичні стосунки продовжувались протягом трьох місяців. Оскільки ніхто з нас не мав заможних батьків і великих статків, ми починали, як то кажуть, з нуля. Я його так сильно покохала, що мені було не важливо, чи має він гроші.

Мої батьки спочатку були проти наших стосунків, але згодом змушені були прийняти мій вибір. Ми почали жити разом, Андрій працював на будівництві, а я поїхала до нього з батьківського дому зі словами «З милим рай, де завгодно!»! Для мене це були перші серйозні стосунки. Він від самого початку показав, що хоче бути зі мною і що налаштований на сім'ю. Це, мабуть, мене остаточно підкорило. Багато хто вважає, що я вийшла заміж вже за успішного чоловіка Андрія «Самсона», як його багато хто знає, але цей успіх будувався роками спільними зусиллями. Для мене це дуже велика робота і довгий шлях.

— Я так розумію, було складно перший час... А як же наважилися на дитину?

— Коли ми вже прожили разом три роки, між нами сталася серйозна сварка. Місяць ми майже не спілкувались, а коли зустрілись, Андрій сказав: або ми рухаємось далі і будемо сім'єю, або розлучаємось назавжди. Тільки-но поговорили, а наступного дня до нас додому вже приїжджають на сватання! Весілля було шикарне, на 120 персон. Андрій повністю забезпечив його без допомоги батьків.

А згодом, власне, ми дізналися, що я вагітна. Коли ми з Андрієм ще неодруженими мріяли про майбутнє, він завжди уявляв, що назве сина Самсоном. Це біблійний персонаж, що символізує силу та владу. На честь нашого сина названо й охоронне агентство, яке сьогодні є одним з найпотужніших у місті.

— А як швидко з'явилася донечка Соломія? Як брат сприйняв появу сестрички?

— Різниця між дітками — п'ять років. Перші місяці Самсон дуже ревнував до Соломії. Мабуть, кожна старша дитина в родині переживає щось схоже. Згодом він звик до того, що він — старший брат, і зараз вони спілкуються між собою дуже добре. Це справжній брат з сестрою.

У вихованні ми дотримуємося принципу: якщо караємо, то відразу обох. Хто б що не зробив, отримують обоє, несуть відповідальність обоє. Це їх дисциплінує, виховує, урівнює. Соля, до речі, характером — викапаний батько! Не важливо, яким чином, але вона досягне свого. Самсон — більше мій за характером, і манера поведінки дуже подібна до моєї. Він уже досить дорослий та свідомий хлопчик: закінчує другий клас, робить неймовірні успіхи у спорті. Донечка до садочка не ходить, не хоче. А от восени хочемо віддати її на танці.

— Роди-
на, двоє дітей,
чоловік, дирек-
торство в охоронно-
му агентстві, і при цьому
відкриваєте власну спра-
ву... Де берете на все це час
і сили?

— Є ті, хто вважають, що бути одно-
часно мамою двох дітей, дружиною, гар-
ною господинею і при цьому працювати —
легко. Але ж ні, навіть на те, щоб правильно
спланувати свій день і виділити всьому належний
час, потрібні чималі зусилля.

Це справді складно, і в останні місяці я вигоріла оста-
точно. «Перезапустила» себе, звернувшись до спеціаліста.
І буквально за чотири дні зробила все для відкриття кафе.
Зробила те, на що не могла наважитись протягом двох місяців!
Бо не мала сил і натхнення, психологічно вигоріла. Я постійно пе-
ребувала в офісі, де мене затягла рутинна. Протягом п'яти років я
посідала керуючу посаду у «Самсон Групп-06», допомагаючи у цій справі
чоловікові. Одна й та сама робота, а потім — обов'язки по дому, і так все по
колу. В якийсь момент я втратила себе, але завдяки підтримці Андрія змогла
зробити, здавалося б, неможливе. Я відкрила власну кав'ярню, де кожна деталь
була продумана мною. Це моя віддушина і місце, для якого відбирається все тільки
найкраще! Заклад названо на честь нашої донечки, і я впевнена, що незабаром він пе-
реросте у дещо більше...

— Не маю жодних сумнівів! А робота в агентстві залишилась позаду чи продовжуватимете контро-
лювати певні процеси?

— «Самсон Групп-06» це вже налагоджена структура, бізнес, що працює сам. Звісно, я маю обов'язки, які
не виконає ніхто, крім мене, і я робитиму все для процвітання компанії. Але так, як раніше, щодня з'являться в
офісі не буду.

Я зрозуміла, що коли чоловік з дружиною постійно разом, то можуть набридати одне одному. До того ж я не
менш характерна, ніж мій чоловік! Я маю свою думку і погляд на певні речі, через що між нами частенько могли ви-

“ПРОТЯГОМ П’ЯТИ РОКІВ Я ПОСІДАЛА
КЕРУЮЧУ ПОСАДУ У «САМСОН ГРУПП-06»,
ДОПОМАГАЮЧИ У ЦІЙ СПРАВІ
ЧОЛОВІКОВІ...»

никати конфлікти. Робочі процеси дуже впливають на особисте життя, і це було ще одним поштовхом до відходу у власну справу.

Коли я вирішила остаточно, що не хочу більше жити агентством, то почала менше з'являтися в офісі, більше часу приділила сім'ї та власному розвитку. Звісно, з клієнтами продовжувала роботу, але це вже було більш дозовано. Я обожнюю ресторанный бізнес, маю вже неабиякий досвід у сфері управління. До того ж я дуже люблю створювати десерти, власноруч роблю смаколики для родини та друзів. Можу не спати пів ночі через те, що роблю торти, але це те, що я справді люблю! Навіть недоспавши, відчуваю себе набагато краще, ніж пів року тому.

Зараз я новачок у цій сфері і ще багато чого не розумію, але ж обрала свідомо цей шлях розвитку та самопізнання.

Маю мрію – відкрити власний ресторан «Соломія», який буде повноцінним сімейним закладом, з дитячими кімнатами, нянями, аніматорами, смачною кухнею та привітним персоналом.

Звісно, без підтримки чоловіка тут не обійшлося б ніяк. Андрій підтримує усі мої шалені ідеї і тепер розуміє, що кожен з нас працює у власній справі.

Я себе ніби переналаштувала і хочу сказати, що тепер уся сім'я живе інакше, ще краще. Андрій – людина, яка досягла багато чого у своєму житті, і я впевнена,

що він продовжить свій шлях, але тепер настала і моя черга. Я хочу так само досягати висот, як і мій чоловік.

– Окрім того, протягом тривалого часу ви надавали велику гуманітарну допомогу жителям регіону на початку повномасштабної війни. Розкажіть, як почалося для вас 24 лютого 2022 року та як проходила ваша благодійна робота?

– Вранці 24 лютого 2022 року Андрій мене розбудив зі словами «Віка, прокидайся, почалось». Ми обговорювали це питання завчасно, і він наполягав на тому, щоб я вивезла дітей у безпечне місце. Я не уявляла, як залишу його і свою роботу, та тоді справді стояло питання про життя наших дітей і вагатися не можна було.

За той день я стільки всього пережила! Андрій мене відправив у ніч з 24 на 25 лютого за кордон. Я поїхала з нашими дітьми та кумою, там нас зустрів давній товариш чоловіка. Ми прожили в нього три доби, а потім винайняли квартиру в Кишиневі. Через два тижні до нас приїхала моя мама з сестрою. Тоді я вперше лишила на них дітей і поїхала на два тижні до Одеси. Адже розуміла, що в офісі – купа роботи, яку на себе ніхто не візьме, окрім мене, пішли масові звільнення, потрібно шукати нові кадри, купа фінансових питань... І так повелося, що дватри тижні я в Одесі, тиждень – у Кишиневі. Жахливий період: безкінечні поїздки, діти плачуть, коли їду, плачуть, коли мене немає, я постійно про них думаю, але залишитись з ними не можу... Я дуже втомилась за ці декілька місяців як морально, так і фізично. Тож в одну ніч зібрала наші речі, взяла дітей і поїхала до Одеси. Я сказала Андрію, що ми – одна сім'я і повинні бути разом. З тих пір ми більше нікуди не виїжджали.

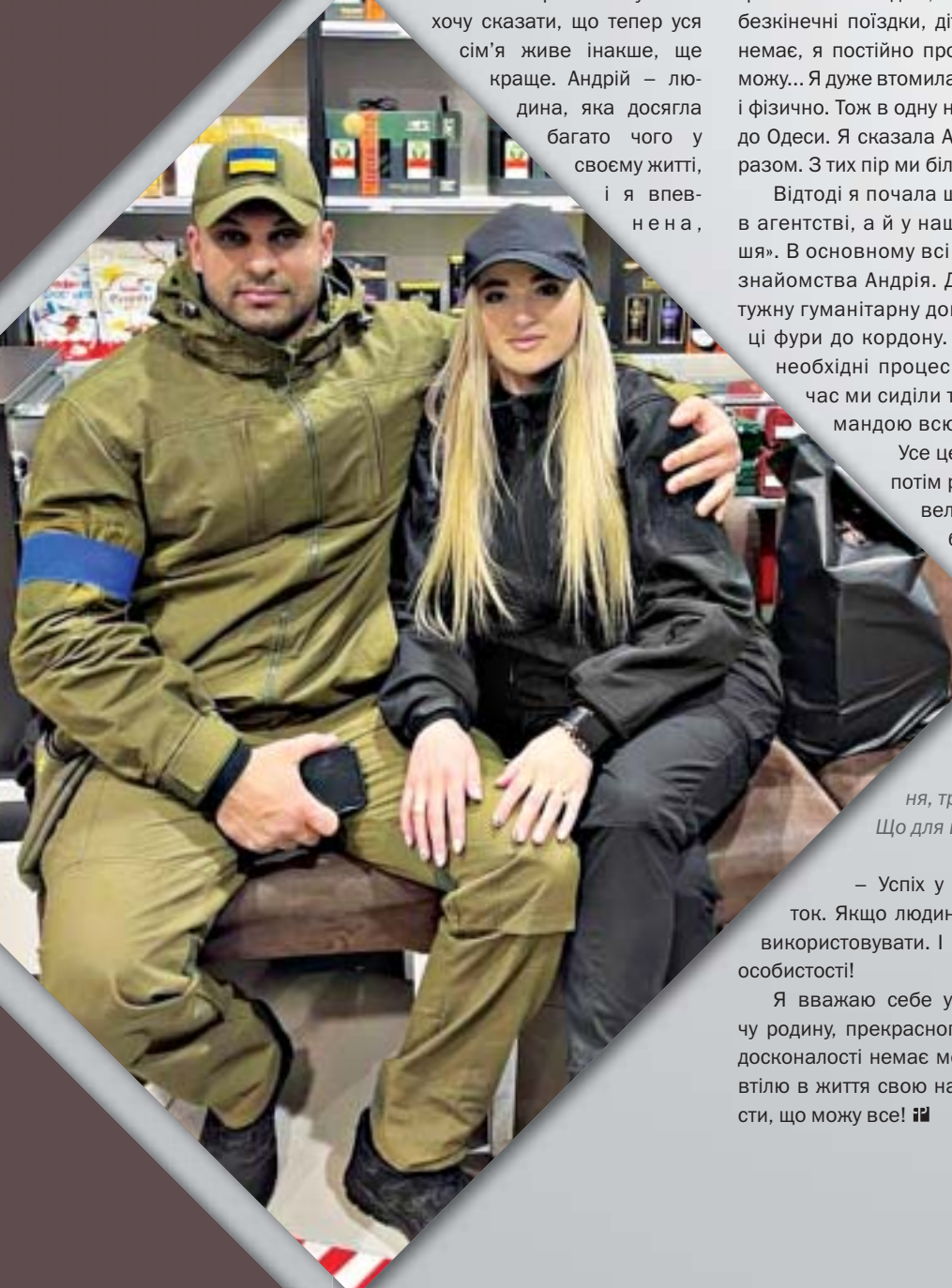
Відтоді я почала ще більш посилено працювати не тільки в агентстві, а й у нашому благодійному фонді «Надія Затишшя». В основному всі гуманітарні вантажі йшли до нас через знайомства Андрія. Друзі з Румунії надсилали нам дуже потужну гуманітарну допомогу. Ми командою їздили зустрічати ці фури до кордону. Бувало таке, що поки фура пройде всі необхідні процеси на кордоні, минала доба. І весь цей час ми сиділи там. Я у формі, бронезилеті їздила з командою всюди!

Усе це везли на склад, брали відповідні акти, а потім розподіляли між громадами. Перші місяці великої війни, пригадайте, полиці магазинів були майже порожні. Тоді ця допомога виручала багатьох людей. Через дані сільських рад надавали допомогу першочергово тим, хто цього найбільше потребує. Роздавали гуманітарку власноруч, усі витрати, звісно, – за власний кошт.

– Наостанок хочеться поставити питання, традиційне для лауреаток нашого рейтингу. Що для вас успіх?

– Успіх у моєму розумінні – це постійний розвиток. Якщо людина має ресурс, вона неодмінно має його використовувати. І найкращий внесок – у розвиток власної особистості!

Я вважаю себе успішною жінкою, бо маю гарну люблячу родину, прекрасного чоловіка та двох чудових діточок. Але досконалості немає меж: абсолютний успіх прийде тоді, коли я втілю в життя свою найзаповітнішу мрію. Хочу сама собі довести, що можу все! 🇵🇵

«100 УСПІШНИХ ЖІНОК ОДЕЩИНИ: РАЗОМ – ДО ПЕРЕМОГИ!»

САМЕ ТАКУ НАЗВУ – «100 УСПІШНИХ ЖІНОК ОДЕЩИНИ: РАЗОМ – ДО ПЕРЕМОГИ!» – ОТРИМАВ У ЦЮ ВОЄННУ ПОРУ ТРАДИЦІЙНИЙ РЕЙТИНГ, ЗАСНОВАНИЙ ДЕВ'ЯТЬ РОКІВ ТОМУ ДРУКОВАНИМИ ТА ЕЛЕКТРОННИМИ ВИДАВАННЯМИ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОГО МЕДІА ХОЛДИНГУ. В ОСНОВІ ВИЗНАЧЕННЯ ЛАУРЕАТОК – НЕ ЛИШЕ ПРОФЕСІЙНІ ДОСЯГНЕННЯ У ТІЙ ЧИ ІНШІЙ СФЕРІ, А Й БЛАГОДІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, АДЖЕ СЬОГОДНІ УСПІХ КОЖНОЇ УКРАЇНКИ НЕРОЗРИВНО ПОВ'ЯЗАНИЙ З ПРАЦЕЮ ЗАДЛЯ ПЕРЕМОГИ УКРАЇНИ НАД ВОРОГОМ, ЗАДЛЯ ПІДТРИМКИ КРАЇНИ ТА ЇЇ ГРОМАДЯН У ЦЕЙ ВАЖКИЙ ЧАС.

На сайті ІА «Одеса-медіа» з 15 лютого можна було ознайомитися з попереднім списком жінок Одещини, кожна з яких, безумовно, робить той чи інший внесок у таку очікувану спільну перемогу. Про кожен з них можна було сказати – волонтерка, бо жодна не стоїть осторонь допомоги нашим захисникам і українцям, що потерпіли від війни. Також було надано змогу запропонувати свою кандидатуру на звання лауреатки, і такою можливістю не раз скористалися. Зрештою, експертне журі разом з оргкомітетом визначили, хто увійшов до сотні лауреаток.

Ознайомитися зі списком лауреаток рейтингу можна далі. Він побудований за окремими номінаціями і в алфавітному порядку.

1. ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА

**ГАЛИЧ
Світлана**

Капітан медичної служби ЗСУ, військовий хірург, професор акушерства і гінекології, доктор медичних наук.

**ГУМЕНЮК
Наталія**

Начальник Об'єднаного координаційного пресцентру Сил оборони Півдня України.

**ДАНИЛКІНА
Руслана**

Військово-службовиця, блогерка, волонтерка. Надає методичну і психологічну допомогу бійцям, які втратили на фронті кінцівки.

**ЖЕВЕЦЬ
Олена**

Лейтенант капеланської служби ОК «Південь». Членкиня ГО «Асоціація жінок України «Дія».

**НАКАЗЕНКО-ІВЛЕВА
Марія**

Начальник стройової частини відновлення персоналу штабу військової частини однієї з бригад Збройних Сил України (назву бригади не маємо права вказувати).

**ЯКОБЧУК
Лариса**

Заступник командира – начальник відділення морально-психологічного забезпечення 126-ї окремої бригади тероборони морської піхоти Військово-Морських Сил ЗСУ, полковник ЗСУ.

Галич Світлана із Залужним Валерієм

Якобчук Лариса

Наказенко-Івлева Марія

Жевець Олена

Данилкіна Руслана

2. ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ

**ВОВК
Людмила**

Завідуюча терапевтичним відділенням КНП «Центральна районна лікарня Подільського району», завідуюча «Кардіо-центром» м. Подільськ, членкиня Європейського товариства кардіологів, а також Національних спілок письменників та журналістів.

**ГОЛОВАТЮК
Катерина**

Директор Центру репродуктивного здоров'я «Гамета», доктор медичних наук.

**ЗАПОРОЖЧЕНКО
Марина**

Завідуюча відділом гінекології в Одеському обласному клінічному медичному центрі. Доктор медичних наук, професорка кафедри акушерства та гінекології №1 Одеського національного медичного університету.

**КАЛЬЧУК
Оксана**

Начальник Одеського воєнно-медичного клінічного центру ДПСУ, полковник медичної служби, заслужений працівник охорони здоров'я України.

**ЛАВРІУКОВА
Світлана**

Директорка Одеської інфекційної лікарні, заслужений лікар України.

**МАЛИХІНА
Тетяна**

Директорка клінічного санаторію «Перший» (у минулому – ім. Горького), кандидат медичних наук, заслужений лікар України.

**МАЛОНОГА
Світлана**

Заступник генерального директора – начальник єдиної оперативної диспетчерської служби КНП «Одеський обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» Одеської обласної ради, заслужений лікар України.

**МИХАЙЛЕНКО
Вероніка**

Голова правління благодійного фонду «Майбутнє», головний лікар Дитячого реабілітаційного центру ім. Бориса Літняка.

**НАГОРНЯК
Софія**

Засновниця Центру натуропатії «SOFI-NA», фітотерапевт, біоенерготерапевт, фахівець з вісцелярної терапії.

**НЕЖДАНОВА
Наталія**

Сімейний та дитячий психолог, міжнародний спеціаліст зі ступенем PhD. Кандидат психологічних наук.

**ЮШКОВСЬКА
Ольга**

Професорка Одеського національного медичного університету, завідувачка кафедри спортивної медицини, фізичної реабілітації, фізичного виховання та валеології ОНМедУ, доктор медичних наук.

Малоніа Світлана, Запороженко Марина, Вовк Людмила і Головатюк Катерина

Михайленко Вероніка

Нагорняк Софія

Юшковська Ольга

Нежданова Наталія

3. СПОРТ І ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

ГОНЧАР
Світлана

Чемпіонка з шахів XX зимових Дефлімпійських ігор, що відбулися з 2 по 12 березня 2024 року в м. Ерзурум (Турецька Республіка).
За цю перемогу Президент України вручив спортсменці орден княгині Ольги II ступеня.

МАЛОВІЧКО
Ірина

Спортивна стрількиня. Майстер спорту України міжнародного класу.
Срібна і бронзова призерка чемпіонатів Європи, неодноразова чемпіонка України.
Завоювала першу для України ліцензію на участь в Олімпіаді 2024 у Парижі.

СВІТОЛІНА-МОНФІС
Еліна

Найуспішніша спортсменка в історії українського тенісу, встановила багато національних рекордів, зокрема здобула єдину для України олімпійську медаль, посідала найвищу серед українських тенісистів третю позицію у світовому рейтингу. До січня 2024 року – єдина серед українок досягала півфіналів турнірів Великого шолому в одиночному розряді.

ЯСТРЕМСЬКА
Даяна

Титулована українська тенісистка. З 2019 року виступала у складі команди України.
Зараз робить стрімку спортивну кар'єру. У січні 2024 року на Відкритому чемпіонаті Австралії Ястремська дійшла до півфіналу одиночного розряду. Водночас – благодійниця, голова благодійного фонду «Дія», який працює в Одесі.

Гончар Світлана

Маловічко Ірина

Ястремська Даяна

Світоліна-Монфіс Еліна

4. ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

**АФАНАСЬЄВА
Таміла**

Депутатка
Одеської
обласної
ради, голова
Одеської
обласної
Ради миру,
волонтерка.

**ДЕЛІЄВА
Наталія**

Голова ВГО
«Асоціація
жінок України
«Дія»,
президентка
«Першого
благодійного
театрального
фонду»,
волонтерка.

**ЛЕОНІДОВА
Лілія**

Депутатка
Одеської
міської
ради, голова
громадської
організації
«Культура
демократії».

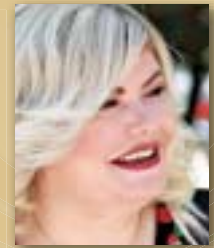
**ПАВЛОВА
Олена**

Координаторка
культурологічних
проектів,
членкиня
виконкому
Одеської
міськради,
заступниця голови
міської історико-
топонімічної
комісії.

**ПОЖАРИЦЬКА
Тетяна**

Голова
Всеукраїнської
громадської
організації
«Орхідея –
відповідь
на твою
самотність»,
волонтерка.

**РОТАРІ
Олена**

Журналістка,
волонтерка.
Сертифікована
тренерка з питань
секснасильства
під час війни.
Працює у ГР
«Віра, Надія,
Любов» та
ГО «Культура
демократії».

**СЕМІКОП
Тетяна**

Голова
Громадського
руху
«Віра, Надія,
Любов».

**ТКАЧЕНКО
Людмила**

Президентка
БФ «Шлях
до свободи»
та голова
Благодійного
фонду
соціального
захисту старості
громадян «Наше
майбутнє».

Разом працюють і разом перемагають: Ротарі Олена, Семікоп Тетяна і Леонідова Лілія

Афанасьєва Таміла

Делієва Наталія

Ткаченко Людмила

Нагороду Олені Павловій (справа)
вручила Галина Володимирська

5. БЛАГОДІЙНА ТА ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

**ВАВІЛОВА
Альона**

Голова ГО «Спільне рішення», депутатка Фонтанської сільської ради Одеського району, голова фракції ПП «Слуга народу» у Фонтанській сільській раді, лідерка «Зе!Жінки» в Одеському районі.

**ЕТНАРОВИЧ
Вероніка**

Керівник БФ «Дотягнись до неба», волонтерка, підприємниця, радниця міського голови з соціально-гуманітарних питань та цифровізації.

**КАРТАШОВА
Наталія**

Волонтерка. Працює на підтримку українського воїнства від 2014 року, а з початку повномасштабного вторгнення ця її діяльність набула потужних масштабів.

**НОЖЕВНИКОВА
Катерина**

Засновниця та директорка БФ «Корпорація Монстрів»: швидка волонтерська допомога. Почесна громадянка Одеської області.

**Ігуменя
СЕРАФИМА**

Настоятелька Одеського Архангело-Михайлівського жіночого монастиря. На території обителі діє притулок, який надає притулок тисячам потерпілих від війни. Надається також допомога українським захисникам.

**СЕРДІЧЕНКО
Марина**

Військовий капелан та один з керівників БФ «Добрий самарянин», де займається питаннями міжнародної співпраці і гуманітарної допомоги. Директорка НВК «Творення особистості».

**ТЕРЕХОВА
Наталія**

Керівниця міського гуманітарного штабу Хаджибейського району, ініціатор соцініціатив, автор та керівник низки проєктів БФ «Добрий самарянин».

**ТИМОШЕНКО
Анна**

Голова правління Благодійної організації БФ «Ластівки Акерману», засновниця виробництва Empire of meat («Імперія м'яса»), блогерка.

Нагороди, подарунки і квіти – Вавіловій Альоні

Ігуменя Серафима

Етнарович Вероніка

Сердиченко Марина (справа)

Терехова Наталія

Тимошенко Анна

6. ОСВІТА ТА НАУКА

**БУЙНЕВИЧ
Олена**

Директорка
Департаменту
освіти і науки
Одеської
міської ради.

**ГОЛУБЕНКО
Наталя**

Професорка
ОНУ
ім. І.І. Мечникова,
кафедра
німецької
філології,
доктор
педагогічних
наук, кандидат
філологічних
наук. Голова
Приморської
районної
парторганізації
ПП ВО
«Батьківщина»
в м. Одесі.

**ЛІСЕЄНКО
Олена**

Професорка
Південно-
українського
національного
педагогічного
університету
імені К.Д.
Ушинського,
доктор
соціологічних
наук, членкиня
правління
Асоціації жінок
України «Дія».

**РУСЯЄВА
Марина**

Директорка
КЗПСО
«Мистецька
школа №1
ім. Е.Г. Гігеляса
м. Одеси»,
художній
керівник
Всеукраїнського
відкритого
джазового
фестивалю-
конкурсу «Black
& White Music».

**СТРЕЛКОВСЬКА
ІРИНА**

Декан
факультету
кібербезпеки,
програмної
інженерії та
комп'ютерних
наук
Міжнародного
гуманітарного
університету
(м. Одеса),
доктор
технічних наук,
професор,
заслужений діяч
науки і техніки
України.

**ФОМІЦЬКА
Неля**

Директорка
КЗПСО
«Мистецька
школа № 8
м. Одеси»,
художній
керівник
Всеукра-
їнського
фестивалю
дитячої та
юнацької
творчості
«Фонтанська
весна».

Голубенко Наталя

Лісеєнко Олена

Русяєва Марина

Стрелковська Ірина

Фоміцька Неля

7. БІЗНЕС ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

**БАБЕНКО
Вікторія**

Директорка охоронного агентства «Самсон Групп-06», співзасновниця та керівник БФ «Надія Затишшя».

**ГЕЙДЕР
Олена**

Дизайнерка, засновниця і креативний директор нішевого бренду жіночого одягу Maison Sophy G. Працює в індустрії моди понад 16 років. Бренд активно інтегрується у міжнародний Fashion простір, достойно представляючи Україну і Одесу.

**КОНСТАНТИНОВА
Олена**

Засновниця першого в Україні концептуального бутіка флористики та декорування VARVARA, адвокат, PR компанії нішевої парфумерії та косметики «ЖАН».

**КОЧУРИНА
Дар'я**

Засновниця бренду одягу LIOR. Заснований в Одесі п'ять років тому, нині бренд має фірмові магазини в Одесі та Києві, представництва в інших країнах та онлайн-продаж на світових платформах.

**ЛАЗАРЕНКО
Ольга**

Голова Селянського фермерського господарства «Прогрес», волонтерка. Як очільниця багатопрофільного сільсько-господарського підприємства, забезпечує його успішну діяльність у воєнних умовах. На постійній основі здійснює благодійну допомогу та іншу діяльність на користь ЗСУ. Для потреб наших захисників купується спорядження і авто.

**НЕЙКОВА
Олена**

Рестораторка, власниця торгових марок «BURRATINO» та «Штрудель», волонтерка.

**ОВЧАРЕНКО
Марина**

Очільниця модельної агенції «Royal Family Models», авторка та керівниця соціальних і молодіжних проєктів.

**СИВАК
Ірина**

Виконавча директорка Торгового дому «Strateg», дизайнерка і власниця бренду «Атмосфера».

**ХРИСТОФОРОВА
Олена**

Президент та засновник клубу мафії К.О.К.А.І.Н. (Клуб Одеського Картелю І Настолок), театральний та кіногример, імідж дизайнер, арт терапевт.

Лауреаток цієї номінації вітає партнер рейтингу Дмитро Хандусенко, а для Даші Кочуриної – ще й чудовий букет

Сивак Ірина

Нейкова Олена

Константінова Олена

Овчаренко Марина

Христофорова Олена

Гейдер Олена

8. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА

АЛМАСОВА
Наталя

Заступниця
начальника вокзалу
«Одеса-Головна».

БЕДРЕГА
Світлана

Заступниця
Одеського міського
голови, директорка
департаменту
фінансів Одеської
міської ради.

ГУМЕНЮК
Галина

Завідуюча сектором
нагород Одеської
обласної державної
(військової)
адміністрації,
відповідальний
секретар комісії з
державних нагород,
магістр державного
управління.

**ЗАХАРЧЕНКО-
НЕТУЖИЛОВА**
Олена

Радниця голови
Одеської районної
(військової)
адміністрації.

ЗІНЧЕНКО
Марина

Директорка
департаменту
фінансів Одеської
обласної державної
(військової)
адміністрації,
депутатка Одеської
обласної ради.

КИТАЙСЬКА
Олена

Директорка
департаменту
праці та соціальної
політики Одеської
міської ради.

КОЛЬЧАК
Валентина

Начальниця
управління фізичної
культури і спорту
Департаменту
фізичної культури,
спорту і туризму
Одеської обласної
державної
(військової)
адміністрації.

МАЛЬЦЕВА
Наталя

Заступниця
директора
департаменту
інформації
та зв'язків із
громадськістю
Одеської міської
ради, начальниця
відділу зв'язків зі
ЗМІ.

ОЛІЙНИК
Олена

Директорка
департаменту
культури,
національностей,
релігій та охорони
об'єктів культурної
спадщини Одеської
державної
(військової)
адміністрації.

ПОПОВА
Марія

Представник
Уповноваженого
з прав людини
Верховної Ради
України в Одеській
області.

ПРОКОПЕЧКО
Людмила

Голова
Доброславської
територіальної
громади Одеського
району Одеської
області. Військовий
волонтер з 2014
року.

**РОКУНЕЦЬ-
СОРОЧАН**
Оксана

Т.в.о. директора
департаменту
охорони здоров'я
Одеської обласної
державної
(військової)
адміністрації.

СОКОЛІК
Лариса

Начальниця
управління з
маинових відносин
Одеської обласної
ради.

ЧЕРНОВА
Оксана

Начальниця управління
міжнародних відносин
Департаменту
культури,
міжнародного
співробітництва
та європейської
інтеграції Одеської
міськради.

ЯСТРЕМСЬКА
Ірина

Начальниця
управління
розвитку
споживчого
ринку та захисту
прав споживачів
Одеської міської
ради.

Державних службовиць вітав і нагороджував начальник Одеського райуправління ГУ ДСНС України в Одеській області Микола Федькалов

Кольчак Валентина (справа)

Попова Марія

Диплом і подарунки – для Рокунець-Сорочан Оксани

Прокопечко Людмила

Соколік Лариса

Олійник
Олена
і Гуменюк
Галина

Чернова Оксана

Ястремська Ірина

Алмасова Наталя (зліва) і Марина Жигалюк

9. КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО

**БАБИЧ
Надія**

Генеральна директорка Одеського національного академічного театру опери та балету. Заслужений працівник культури України.

**БІРЮКОВА
Ірина**

Генеральна директорка Одеської національної наукової бібліотеки. Заслужений працівник культури України.

**БОНДАР
Євгенія**

Професорка ОНМА ім. А.В. Нежданової, завідувачка кафедри хорового диригування, керівниця зразкового дитячого хору «Solo musica».

**БОРТНІКОВА
Олена**

Директорка Одеського фахового коледжу мистецтв ім. К.Ф.Данькевича, заслужений працівник культури України, кандидат педнаук.

**БУРЛАЙ-
ПІТЕРОВА
Оксана**

Директорка – художня керівниця Одеського театру юного глядача ім. Юрія Олеші, заслужена артистка України.

**ЗИЦЕР
Галина**

Директорка Одеської обласної державної філармонії ім. Д. Ойстраха, заслужений працівник культури України.

**КУДРЯВЕЦЬ
Валерія**

Творчий псевдонім SKYLLER. Співачка, учасниця Національного відбору конкурсу «Євробачення 2024».

**ЛІПТУГА
Тетяна**

Директорка Одеського літературного музею, заслужений працівник культури України.

**ПАВЛІШИНА
Анастасія**

Хореограф-постановник, триразова чемпіонка світу зі степу, чемпіонка світу зі степ-імпровізації «Battle of the Feet», чемпіонка Європи і України.

**ПИВОВАРОВА
Юлія**

Директорка – художня керівниця Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. Василя Василька. Голова Одеського відділення НСТД України.

**ПОДЕРСЬКА
Тетяна**

Начальниця інформаційного відділу Одеського театру опери та балету, режисерка-постановниця фестивалів і концертів, заслужений працівник культури України.

**ПОКРОВСЬКА
Арсенія**

PR-директорка Міжнародного культурного центру «УНІОН», виконавча директорка фестивалю «Золоті скрипки Одеси», телеведуча.

**РЕВЕНКО
Віра**

Професорка Одеської національної музичної академії ім. А.В. Нежданової, директорка оперної студії ОНМА, народна артистка України, волонтерка.

**РЕДЬКО
Олена**

Директорка – художня керівниця Одеського академічного театру музичної комедії ім. М. Водяного, заслужений працівник культури України.

**ТКАЧУК
Наталія**

Солістка Одеського академічного театру музичної комедії ім. М. Водяного, лауреатка міжнародних конкурсів, заслужена артистка України, волонтерка.

**ЦЕПКОЛЕНКО
Кармелла**

Композиторка, професорка ОНМА ім. О. В. Нежданової, арт-директорка фестивалю «Два дні і дві ночі нової музики», заслужений діяч мистецтв України. Лауреатка Національної премії України ім. Т.Г. Шевченка.

Діячок культури і мистецтва вітає перший заступник голови Одеської облради Олег Радковський

Нагороди отримують Анастасія Павлішина і Кудрявець Валерія (SKYLLER)

Цепколенко Кармелла

Бірюкова Ірина

Пивоварова Юлія (справа)

Зіцер Галина

Бортнікова Олена

Бондар Євгенія

Ревенко Віра

Ткачук Наталія

Бурлай-Пітерова Оксана

Покровська Арсенія

10. ЮРИСПРУДЕНЦІЯ

БОЙКО
Наталія

Директорка Адвокатського об'єднання «Грищенко і партнери Одеса». Постійно підтримує діяльність БФ «Адвокатський волонтерський центр» при Раді адвокатів Одеської області.

ДРИШЛЮК
Олена

Адвокатка, співзасновниця БФ «Адвокатський волонтерський центр». Займається медичним напрямком фонду. Надає всебічну допомогу внутрішньо переміщеним особам.

КАРМАЗІНА
Катерина

Секретар Ради адвокатів Одещини. Координаторка БФ «Адвокатський волонтерський центр» при Раді адвокатів Одеської області.

НЕСТЕРЕНКО
Вікторія

Адвокатка, волонтерка громадської організації «Експедиція», засновниця мистецького журналу «ART Chili».

ОСАУЛЕНКО
Світлана

Депутатка Одеської міськради, доктор юридичних наук, доцент. Професорка Одеської державної академії будівництва та архітектури. Засновниця ТОВ «Юридична компанія Світлани Осауленко».

Бойко Наталія (справа)

Осауленко Світлана

Нестеренко Вікторія

Кармазіна Катерина

11. ЗМІ ТА БЛОГЕРИ

**БЕСЕДОВСЬКА
Олена**

Авторка YouTube-каналу «Готуємо з Оленою Беседовською». Авторка книги рецептів «Бессарабська кухня», яка видана англійською мовою і пропагує українську матеріальну культурну спадщину у світі. Волонтерка-координаторка благодійної організації «Все буде Україна».

**ВОЙТЕНКО
Олена**

Головна редакторка обласної громадсько-політичної газети «Одеські вісті», волонтерка.

**ДАША
ВАН**

Блогерка, модель.

**ЛІБЕРОВА
Влада**

Фотографія-документалістка, волонтерка. З перших місяців повномасштабного вторгнення перебуває в гарячих точках та документує війну.

**МЕДУШЕВСЬКА
Ірина**

Блогерка, волонтерка.

**СИБІР
Вікторія**

Воєнкор, громадська діячка, волонтерка.

**ЧЕРЕВАТА
Тетяна**

Телеведуча, директорка Благодійного фонду імені Олександра Жолобова, членкиня Національної спілки журналістів України.

Нагороди блогеркам вручив заслужений журналіст України Олександр Козир. На фото – з Беседовською Оленою

Даша Ван

12. КРАСА ТА МОДА

**ГУСАРОВА
Людмила**

Модель, засновниця Школи краси та грації «Афродіта» та фестивалю «Art Fashion Cruise».

**ДОМБРОВСЬКА
Анна**

Фотографія, головна редакторка Collaboration, експертка з fashion.

**ЛОТИШКО
Інна**

Директорка мережі шкіл розвитку модельного агентства «Royal Family Models» та офіційна представниця Української асоціації моди в Одесі. Ведуча, модель, хореограф, режисерка постановниці fashion show.

**СВІРІД
Анастасія**

Директорка фітнес-клубу. Організатор масових заходів, кризис-менеджер. Увійшла до списку лауреаток «Топ-100: Гордість та краса України» в номінації «Івент та шоу-бізнес».

**СІДОРУК
Ірина**

Генеральна директорка Всеукраїнського жіночого фестивалю DIVA, психолог, прогнозіст моди. Лауреатка премії України з fashion-дизайну, авторка навчальних програм і TV-експертка в галузі моди і стилю.

Красиві переможниці красивої номінації (зліва направо): Свірід Анастасія, Лотишко Інна, Гусарова Людмила, Домбровська Анна і Сідорук Ірина

ВШАНУВАННЯ ДОСТОЙНИХ ЖІНОК ПОПРИ ВСІ НЕГАРАЗДИ ВІЙНИ

ЦЕРЕМОНІЯ НАГОРОДЖЕННЯ ЛАУРЕАТОК РЕЙТИНГУ

ЛАУРЕАТКИ ЦЬОГОРІЧНОГО РЕЙТИНГУ «100 УСПІШНИХ ЖІНОК ОДЕЩИНИ: РАЗОМ – ДО ПЕРЕМОГИ!» 22 БЕРЕЗНЯ БУЛИ ЗАПРОШЕНІ НА УРОЧИСТУ ЦЕРЕМОНІЮ НАГОРОДЖЕННЯ У МІЖНАРОДНИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР «УНІОН». ОДНАК ВОРОГ І ТУТ ЛЕДВЕ НЕ ЗАВАДИВ МИРНІЙ РАДІСНІЙ ЦЕРЕМОНІЇ. ЯКРАЗ У НІЧ З 21 НА 22 БЕРЕЗНЯ ОДЕСА Й ОБЛАСТЬ ЗАЗНАЛИ МАСОВАНОГО ВОРОЖОГО ОБСТРІЛУ, ТОЖ НА РАНОК ЦЕНТР МІСТА БУВ БЕЗ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ. ЦЕ ПОСТАВИЛО ПІД СУМНІВ САМУ МОЖЛИВІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ЦЕРЕМОНІЇ: ЯК ВКЛЮЧАТИ ПІДГОТОВЛЕНІ ФОНОГРАМИ І ВІДЕО, ЯК ВИВОДИТИ НА ЕКРАН ФОТО ЛАУРЕАТОК, ЯК ПОТІМ ЇХ ФОТОГРАФУВАТИ У ТЕМНІЙ ФОТОЗОНІ...

Ведучі церемонії Галина Владимирська та Ігор Окс

Хореографічна композиція від студентів Одеського коледжу мистецтв

Лариса Якобчук весь час була у центрі уваги

Диплом, подарунки і квіти – для Марії Наказенко-Івлевої

Враженнями від події ділиться Лариса Соколік

Нагороду за свою племінницю Даяну Ястремську отримує Ірина Ястремська

Софія Нагорняк – частий гість на ТВ

Організаторам можуть зауважити: навіщо взагалі зважилися на таке у час війни, адже передбачити, чи буде обстріл напередодні, або навіть того ж дня, неможливо! Цілком справедливо. Але лише з одного боку. Бо ті ж самі жінки, коли з ними радилися – проводити церемонію чи обмежитися публікаціями списку переможниць, щиро підтримували ідею проведення. Аргументи? «Так хочеться хоч краплинку радості у цей важкий час! Так хочеться почути добрі слова на свою адресу! Так хочеться святкового спілкування, як це було у мирні часи...» І це переважило всі сумніви!

Щоправда, зовсім так, як у мирні часи, не вийшло. За відсутності світла по всьому місту мало не кожна з лауреаток писала чи дзвонила: то як, церемонія відбудеться? Відступати вже було неможливо, але знову зародилися сумніви: чи зважаться вони прийти?

Але не дарма у назві рейтингу є девіз «Разом – до перемоги!», і вже за пів години до початку залу центру почали заповнювати усміхнені, небуденно вдягнені жінки та гості-чоловіки. З-поміж усіх виділялися стрункі красуні у військовій формі, до яких усі підходили і віталися з особливою шаною. Пані полковник Лариса Якобчук приїхала на церемонію аж з Херсонщини, де її частина тримає рубіж уже на лівому березі Дніпра. Марія Наказенко-Івлева, начальник стройової частини відновлення персоналу штабу військової частини однієї з бригад ЗСУ, прийшла навіть зі своїми дітками. Військові капелани Марина Сердиченко та Олена Жевець, на щастя, якраз були в Одесі, тож – і на церемонії. А ось завідувачку хірургічним відділенням польового госпіталю Світлану Галич керівництво, на жаль, не відпустило. Не дозволила ситуація прийти і добре відомим нині всій Україні військовослужбовицям Наталі Гуменюк і Руслані Данилкіній, але вони обидві прагнули доєднатися до такого шанованого жіночого зібрання і передали вітання та теплі побажання!

...Саме з відзначення жінок-військових і мала розпочатися церемонія нагородження. Та чекали на появу електроживлення. Незабаром на столах і сцені з'явилися великі свічки. Їх тепле світло додало романтики і затишку залі, але аж ніяк не сприяло початку церемонії. Ведучі – креативний директор центру «Уніон» Ігор Окс і головний редактор журналу «Фаворит удачі» Галина Владимірська – як могли, заповнювали паузу, вглядаючись у напівтемний простір... Не зі сцени, а прямо стоячи між столами у залі, щоб його було краще видно і чути, взяв слово голова оргкомітету, очільник Південноукраїнського Медіа Холдингу, заслужений журналіст України Петро Галчанський. Він привітав присутніх, подякував за підтримку і підкреслив важливість проведення такого рейтингу саме у цей важкий час.

Нарешті було організовано подачу електроенергії потужними генераторами, які були спеціально доставлені. Величезна подяка організаторів партнерам-друзям!!! І в момент, коли заграли світлом люстри і все мало піти за сценарієм, заграла і ненависна мелодія тривоги. Всіх запросили до бомбосховища: одесити вже добре знають, що загроза балістики – це серйозно. А тривога за близьких змусила деяких лауреаток поспішити додому...

І все ж це сталося! І панував піднесений настрій у залі й на сцені!!!

Подію відкрила композиція у виконанні студенток хореографічного відділення Одеського фахового коледжу мистецтв імені К.Ф. Данькевича. На музику, під яку вона виконувалася, були покладені слова великої української поетеси Ліни Костенко: «Людина нібито не літає... А крила має. А крила має!». Адже саме такі окрилені своєю працею, своїми добродійними справами жінки зібралися того вечора у залі!

Сама ж церемонія нагородження почалася з хвилини мовчання у пам'ять про загиблих у роки війни військових і цивільних...

Далі звучали слова вітання, лауреаткам вручалися дипломи, подарунки і квіти, світилися усмішками обличчя жінок з великого екрану і на сцені! Для отримання дипломів і подарунків запрошувалися військовослужбовці і спортсменки (зокрема, і чемпіонка з шахів на останніх Дефлімпійських іграх Світлана Гончар), громадські діячки і представниці благодійних організацій, державні службовці і освітанки, керівниці культурних закладів і очільниці власних бізнесів та великих підприємств, юристки і дизайнерки, блогери і журналістки... Кожна з цих жінок не лише робить свій внесок у те, щоб наша країна у цей трагічний час жила повноцінним життям і перемагала, а й примудряється

Музичний подарунок від SKYLLER

Тепле спілкування лауреаток: Тетяна Ліптуга і Марина Запорожченко

Лауреатки – членкині Асоціації «Дія» Олена Лісеєнко, Олена Жевець і Наталія Делієва

Оксана Чернова, Іван Ліптуга, Наталя Терехова, Марина і Денис Сердиченко

Людмила Ткаченко й Ірина Стрелковська – давні знайомі

Неля Фоміцька, Кармелла Цепколенко, Марина Русяєва та ігуменія Серафима

Анна Домбровська і Ірина Сідорук – «відповідальні за красу»

Олена Бортнікова (у центрі) зі студентами коледжу мистецтв – учасниками ансамблю «Данко»

Господарка центру «УНІОН» Арсенія Покровська і член оргкомітету рейтингу Марина Жигалюк

Вихованці модельної агенції «Royal Family Models» показали модне шоу

Їх знають усі! Оксана Рокунець-Сорочан, Таміла Афанасьєва і Лариса Соколік

оберігати свою родину, виховувати дітей. А у багатьох з них за-раз сини, брати, чоловіки чи близькі люди – у лавах захисників... Тож у залі не раз звучало «Слава Україні» і у відповідь дружне го-лосне «Героям слава!».

...Дії генераторів, на щастя, вистачило і для артистич-них виступів лауреаток рейтингу – співачки Валерії Кудря-вець (творчий псевдонім SKYLLER), учасниці Національного відбору конкурсу «Євробачення 2024», і Анастасії Павлішиної, неодноразової чемпіонки світу та Європи зі степу, а також ансамблю «Данко» Одеського фахового коледжу мистецтв імені К.Ф. Данькевича (величезна подяка за підтримку за-ходу директорці цього славного закладу Олені Бортніковій – неодноразовій лауреатці рейтингу успішних жінок Одещини).

Вдалося навіть не відмінити заплановані модні дефіле від двох інших лауреаток рейтингу – Марини Овчаренко, очільниці модельної агенції «Royal Family Models», та Олени Гейдер, засновниці і креативного директора нішевого бренду жіночого одягу Maison Sophy G, волонтерки...

...Численні позитивні відгуки лауреаток і гостей церемонії, адресовані організаторам особисто чи опубліковані у соцмере-жах, переконливо засвідчили: попри все, і рейтинг, і святкову церемонію нагородження варто було проводити! 📢

Дефіле бренду Maison Sophy G від Олени Гейдер

ПОДЯКА ВСІМ, ХТО ПІДТРИМУВАВ І НАДИХАВ!

Звичайно, ні святкової церемонії, ні квітів та подарунків лауреаткам не було б без потужної підтримки друзів і партнерів Південноукраїнського Медіа Холдингу.

Генеральний партнер рейтингу – торговельна мар-ка Кока-кола. Ще один провідний партнер – Міжнародний культурний центр UNION, у якому й відбулися урочистості.

У залі та в холі гостей частував Торговий дім «Вина світу». Партнерами церемонії виступили Одеське вище професійне училище морського туристичного сервісу (директор – Сергій Білоконенко) та модельна агенція «Royal Family Models». Це їх гарні, добре навчені і виховані дівчата і хлопці обслуговували гостей за столами, а також допомагали під час нагородження.

Генеральний директор охоронного агентства «Самсон Груп-06», депутат Одеської обласної ради, доброволець-тероборонівець Андрій Бабенко підготував свої особисті подарункові набори. Косметична компанія DIANGE (за-сновник – Дмитро Хандусенко) та український бренд одя-гу Lior (засновниця – лауреатка рейтингу Дар'я Кочуріна) на-дали коштовні подарунки для переможниць в деяких окремих номінаціях. Ці дві компанії та агентство «Самсон Груп-06» також надали у подарунок усім жінкам свої сертифікати, як і Just Right Snacks – крафтовий виробник натуральних м'ясних снєків.

Усі жінки отримали подарунки від компанії «Strateg» – провідного українського виробника настільних ігор і наборів для творчості (засновник і гендиректор – Олександр Сивак). Перший Український Міжнародний Банк пода-рував вишукані светри-худі для переможниць у номінації «Благодійна та волонтерська діяльність» (адже саме цим жінкам часто доводиться перебувати в дорозі!), а також готує для лауреаток свої картки. Одна з лауреаток, власниця і ди-зайнерка бренду «Атмосфера» Ірина Сивак подарувала чудові великодні композиції освітянкам, а Музей шоколаду – квитки на відвідування і солодощі – всім лауреаткам.

Окрема подяка – за квіти для учасниць, які надав за собівартістю концептуальний бутік флористики та декору-вання VARVARA (засновниця – Олена Константинова).

Усіх лауреаток з дипломами запросили на фотосесію до брендвола, біля якого на них чекала Ангеліна Тарасенко, одна з найкращих одеських фотографів. Устат-кування для освітлення фотозони безкоштовно надала фірма «Konon Rocks studio» (https://www.instagram.com/konon_rocks_studio?utm_source=ig_web_button_share_sheet&igsh=ZDNlZDc0MzIxNw==).

Інформаційні партнери: Південноукраїнський Медіа Холдинг, інформаційне агентство «Одеса-медіа», журнал «Фаворит удачі».

Удар гонгу - це традиційний старт фестивалю «2D&2N new music»

КАРМЕЛЛА ЦЕПКОЛЕНКО:

«ВВАЖАЮ, ЩО КОМПОЗИТОР
МАЄ ЗАЛИШАТИСЯ
НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ»

КОМПОЗИТОРКА КАРМЕЛЛА ЦЕПКОЛЕНКО – ПРОФЕСОРКА ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ АКАДЕМІЇ ІМЕНІ А.В. НЕЖДАНОВОЇ ТА ЗАВІДУВАЧКА КАФЕДРИ ТЕОРІЇ МУЗИКИ І КОМПОЗИЦІЇ, ФУНДАТОРКА І НЕЗМІННА АРТ-ДИРЕКТОРКА МІЖНАРОДНОГО ФЕСТИВАЛЮ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА «ДВА ДНІ І ДВІ НОЧІ НОВОЇ МУЗИКИ», СЕКРЕТАР ПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ КОМПОЗИТОРІВ УКРАЇНИ, ІНІЦІАТОРКА СТВОРЕННЯ ТА ГОЛОВА ПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «АСОЦІАЦІЯ «НОВА МУЗИКА» – УКРАЇНСЬКОЇ СЕКЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ТОВАРИСТВА СУЧАСНОЇ МУЗИКИ (ISCM). ФУНДАТОРКА ПЕРШОЇ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ ШКОЛИ МОДЕРНОЇ МУЗИКИ, ЯКА ДАЛА ПУТІВКУ В ТВОРЧЕ ЖИТТЯ БАГАТЬОМ ВІТЧИЗНЯНИМ КОМПОЗИТОРАМ.

З ансамблем «Senza Sforzando», який створив і очолює Олександр Перепелиця-молодший, син Кармелли Цепколенко

У 2006-му талановитій одеситці було присвоєне почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України», а цього року вона стала лауреаткою Національної премії України імені Тараса Шевченка. Звісно, найтитулованіша і найбільш знана у світі одеська композиторка є неодноразовою лауреаткою щорічного рейтингу успішних жінок Одещини.

У розмові з пані Кармеллою ми дізналися про те, за які саме твори вона удостоєна найвищої державної нагороди в номінації «Музичне мистецтво», які обставини передували їх створенню і загалом про творчість у час війни.

— Кармелло Семенівно, наскільки я знаю, велику війну ви зустріли вдома, в Одесі, хоч вам часто доводиться бути за кордоном, брати участь у фестивалях чи працювати у журі конкурсів...

— Добре пам'ятаю свій день народження 20 лютого 2022 року і розмови, що війна може розпочатися саме цього дня. Ніхто не уявляв, як це буде, хоча перша фаза війни розпочалася ще в 2014-му. Звичайно, проходила інформація, що таке може статися, але в душі в це не вірилося. І коли почалося повномасштабне вторгнення, ми всі були в шоці, у цілком неадекватному стані. Особисто до мене було безліч дзвінків із Швейцарії, Німеччини, інших країн, від музикантів і пересічних людей, з якими я була знайома раніше. Пропонували свою допомогу, запрошували до себе... Та я вважаю, що композитор має залишатися на своїй землі і боротися з ворогом своєю зброєю — музичними творами. Тому я не вагалася ні секунди і залишилася вдома. Я український композитор, і роблю свою справу тут.

Перед війною я працювала над другою частиною Симфонії № 7 для великого оркестру, а коли почалася повномасштабна війна, закрила партитуру. Кілька тижнів була у розпачі... Та потім взяла себе в руки і почали працювати — повернулася до своєї симфонії. Аж одного разу почула тупіт на другому поверсі нашого будинку. До мене прибігли члени ансамблю «Senza Sforzando», з яким творчо співпрацюю вже не один рік: «Напишіть щось для нас, все одно ми всі тут, разом, будемо репетирувати, вчити твори». Так з'явилася написана саме для цього колективу кантата «Читаючи історію» за поезією нашої видатної сучасниці — української письменниці Оксани Забужко. У нашій домашній студії було здійснено відеозапис і розміщено його на платформі YouTube (<https://youtu.be/flgMnWToWGs>) та у соціальних мережах. За кілька днів запис зібрав понад тисячу переглядів і отримав багато схвальних відгуків із різних країн світу. Потім твір виконувався багато разів в Україні та за її межами.

— Під час війни ви створили своєрідну авторську військову стратегію під назвою «Українські мисткині зі своєю зброєю». Що це за ініціатива?

— Головний пункт цієї стратегії — боротися з ворогом своєю зброєю, тобто художніми творами. Для мене війна сфокусувала головні напрямки розвитку національної культури: з одного боку — віддзеркалення почуттів, переживань, що відображають жахиття війни, а з іншого — зміцнення духу тих, хто бореться. До моєї стратегії приєдналися українські композиторки Алла Загайкевич, Кіра Майденберг-Тодорова, Ганна Копійка та Асматі Чібалашвілі. Так виникла творча програма жінок-композиторок і поетес, твори яких були обумовлені війною. Художня глибина і значущість творчого задуму цих творів, пов'язаних із відображенням в асоціативній формі жахиття війни і водночас стійкості українського народу, органічне поєднання найкращих європейських музичних

традицій із засадами креативного музичного мислення створили новий напрямок у мистецтві, народженому війною.

Перший мій твір, представлений на премію Шевченка, — «Читаючи історію» — якраз був з цієї програми. Потім я написала ще один твір на замовлення австрійського вокального квартету «das Ensemble REIHE Zykan +» на вірші Сергія Жадана з книги «Життя Марії» — «Звідки ти, чорна валко, пташина зграє?» в перекладі на німецьку. Перше оприлюднення твору відбулося 3 жовтня 2022 року у виконанні відомого австрійського ансамблю «REIHE Zykan+» у SCHLAINING CASTLE — Шльонському замку федеральної землі Бургенланд на святковому заході «40 років Австрійському центру вивчення проблем миру та врегулювання конфліктів ASPR». Серед присутніх було багато відомих політиків, в тому числі федеральний президент Австрії. Було кілька прем'єр у Відні, а потім цей твір увійшов до репертуару ансамблю і виконується дуже часто.

— А наступним, певно, став твір в улюбленому вами жанрі дуель-дует, який також був номінований на Шевченківську премію?

— Саме так! Дещо згодом прийшло замовлення зі Швейцарії від дуету — скрипальки Габріель Бруннер і контрабасиста Івана Нестіча. Для яких я написала Дуель-Дует №14. Прем'єра відбулася в Берні. Зазначена композиція продовжує основну ідею циклу

“ «ПОДАТИ ТВОРИ, НАПИСАНІ В ПЕРІОД ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ, НА ШЕВЧЕНКІВСЬКУ ПРЕМІЮ, МЕНІ ЗАПРОПОНУВАЛА НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КОМПОЗИТОРІВ УКРАЇНИ. ДЛЯ МЕНЕ ВЕЛИКА ЧЕСТЬ ОТРИМАТИ ЦЮ НАЙВИЩУ ДЕРЖАВНУ НАГОРОДУ».

дуель-дуєтів — змагання між інструментами. Вона відображає внутрішній стан художника під час бомбардувань у рідному місті Одесі. Твір віртуозний, технічно складний, бо комплексами звуків передаються найрізноманітніші емоції начебто двох свідків війни — скрипки та контрабаса, які змагаються у висловленні своїх почуттів. У цьому творі закарбовано слоган, що став привітанням під час війни «Слава Україні», який виконавці вимовляють по черзі під час гри по звуках-літерах: С-л -а -в -а У-к -р -а -ї -н -і.

І вже після цього було замовлення для фестивалю у Кишиневі, для якого я зробила другу редакцію своєї 5-ї Симфонії. Перше оприлюднення відбулося в столиці Молдови 21 жовтня 2022 року на 31-му Міжнародному фестивалі «Дні Нової Музики» (виконавці — Симфонічний оркестр Національної філармонії ім. Сергія Лунчевича, художній керівник і головний диригент — Михайло Агафіца).

— А як саме відбулося подання на найпрестижнішу державну премію?

— Подати твори, написані в період повномасштабної війни, на Шевченківську премію мені запропонувала Національна спілка композиторів України. І, чесно кажучи, я вагалася, але все ж наважилася подати. Для мене була велика честь отримати цю найвищу державну нагороду, яка свідчить про визнання мого внеску в розвиток сучасної української музики.

— Це честь не лише особисто для вас, а й для всієї Одеси, для вашої alma mater — Одеської національної музичної академії. З радістю приєднуємося до всіх вітань і бажаємо вам нових творчих звершень! ■

ТАРАС ЧМУТ:

«МОБІЛІЗАЦІЯ МАЄ
ВІДБУВАТИСЯ ВЖЕ
З 20 РОКІВ. МИ
ЗАНАДТО БАГАТО
ВТРАТИЛИ ЧАСУ»

РАНІШЕ
БАГАТО ХТО
СТАВИВСЯ ДО ВЕТЕРАНА
АТО ТАРАСА ЧМУТА ДОСИТЬ
КРИТИЧНО ЧЕРЕЗ ЙОГО НЕПРИЄМНІ
ПРОГНОЗИ ЩОДО ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ.

ЗА МІСЯЦЬ ДО ПОВНОМАСШТАБНОГО
ВТОРГНЕННЯ НА ОДНОМУ З
ТОК-ШОУ ЧМУТ РІЗКО ЗАПИТУВАВ
ТОДІШНЬОГО МІНІСТРА
ОБОРОНИ ОЛЕКСІЯ РЕЗНІКОВА
ПРО ТЕ, ЯК УКРАЇНА ЗБИРАЄТЬСЯ
ПРОТИДІЯТИ РОСІЙСЬКИМ
РАКЕТНИМ УДАРАМ І ТОТАЛЬНІЙ
ПЕРЕВАЗІ В ПОВІТРІ В РАЗІ
ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ. «ПАНЕ ТАРАСЕ,
НЕ МОЖУ НАВІТЬ КОМЕНТУВАТИ
ВАШЕ ПИТАННЯ, ЯКЕ ЗАРЯДЖЕНЕ
ТАКИМ АПОКАЛІПТИЧНИМ
НАСТРОЄМ», – З ПОДИВОМ У
ГОЛОСІ ПОЧИНАВ ТОДІ СВОЮ
ВІДПОВІДЬ РЕЗНІКОВ.
ЗАРАЗ ДО ДУМОК ТА АНАЛІЗУ
ЧМУТА ДОСЛУХАЮТЬСЯ ЗНАЧНО
УВАЖНІШЕ – ПОЧИНАЮЧИ
ВІД КОРИСТУВАЧІВ СОЦМЕРЕЖ
ЗАКІНЧУЮЧИ ПРАЦІВНИКАМИ
ГЕНШТАБУ.

Тарас Чмут – ветеран АТО, з 2020 року очолює один із найбільших благодійних фондів України – «Повернись живим», який має право на закупівлю летальної зброї. Останніми роками керівник «ПЖ» регулярно потрапляє в рейтинги найвпливовіших українців. Зокрема Чмут є у списку ста лідерів України від «Української правди».

В інтерв'ю «УП» Чмут детально описує поточну ситуацію на фронті, аналізує підготовку російських військ до чергового наступу, критикує те, як відбувається мобілізація в Україні.

У ході бесіди голова «Повернись живим» розповідає про потреби армії, закликає суспільство не робити передчасних висновків щодо роботи головнокомандувача ЗСУ Олександра Сирського та висловлюється про майбутнє Валерія Залужного.

Також Тарас Чмут відверто дає оцінки щодо підтримки України з боку Заходу.

«ТРЕБА ПАМ'ЯТАТИ, ЩО ВОРОГ МОЖЕ ПОВЕРНУТИСЯ ДО КИЄВА»

– Почнемо з головного – як загалом ти оцінюєш поточну ситуацію на фронті?

– Те, що відбувається зараз, – це певна патова ситуація, оскільки швидко захопити Україну росіянам не вдалося, вони не змогли залякати нас силою, ядерною зброєю, техногенними ударами, блекаутами. Збити повністю західну підтримку їм теж не вдалося. І, як результат, росіяни перейшли в ту гру, в якій себе найкраще почувають, – гра в довгу.

Що відбувається у нас? Ми маємо різне бачення з деякими західними партнерами по війні, бачимо дивні процеси всередині країни, які виливаються у внутрішньополітичне протистояння. Я зараз говорю про повну імпотенцію парламенту, про тиск на весь бізнес, про абсолютно деструктивну поведінку правоохоронних органів і спецслужб.

А на цьому фоні росіяни проводять якісне імпортозаміщення важливих компонентів для зброї й техніки, готуються до чергової мобілізації, готують 300 тисяч людей на літо. І їм треба щось протиставити.

На деяких ділянках ми відбиваємо території, на деяких ділянках, на жаль, втрачаємо території, на деяких героїчно тримаємо плацдарм, намагаємося тиснути там, де можемо.

Але вже 2024 рік. Війна почалася 10 років тому, йде третій рік великої війни. На скільки нас вистачить?

У Києві вже багато хто думає, що ми вже виграли, а хтось забув, що війна триває. А треба пам'ятати, що вона може повернутися сюди. Нам не можна потрапляти в ту бульбашку ілюзії, в якій була Росія перед початком повномасштабного вторгнення. Адже саме це призвело до її поразки на першому етапі повномасштабної війни. І значною мірою призведе, я дуже сподіваюся, до майбутньої поразки в довгостроковій перспективі.

– Не так давно Віталій Кличко сказав, що Київ залишається ціллю Росії. Як Київ готується до того, що Росія може спробувати йти на столицю?

– Це не тільки питання готовності Києва, а питання готовності країни загалом. З хорошого, то за останні місяці ми дуже якісно взялися за підготовку інженерно-фортифікаційних ліній оборони. Фактично від Житомирщини й до Одещини. Насправді це те, що треба було робити ще в 2015 році. Але, на жаль, до нас доходить пізно.

Чи готовий зараз Київ? У порівнянні з 2022 роком Київ готовий в рази краще. Але і росіяни можуть бути готові в рази краще. І це вже не буде колона омону чи росгвардії, яка зі щитами для розгону акцій протесту спокійненько на вантажівках рухається

в бік столиці. Якщо це станеться, то може бути повноцінний комбінований наступ – все, як у книжках пишуть.

Чи вірю я в наступ на Київ? Я не знаю (*робить паузу*). Давайте виходити з можливих гірших сценаріїв і краще готуватися до них. Якщо наступу не трапиться – чудово, значить, можливо, наша підготовка посприяла цьому. А якщо воно станеться – то ми будемо знати, що зробили все, що змогли.

– Зараз в інформаційному полі багато уваги прикуто до Харкова, Запоріжжя та Сум. Відповідно з'являється все більше ІПСО в соцмережах, про які говорять офіційні особи. Яка реальна ситуація по цих містах?

– Вони ближче географічно, тому про них і говорять. Наприклад, щоб дійти до околиць Києва, треба пройти Чернігівщину і Київщину. А до Харкова – це всього нічого.

Чи є загроза, про яку ти запитуєш? Очевидно, є, бо там прилітає щодня, вони знаходяться в зоні ураження різних засобів.

Наприклад, Харків, який розташований на відстані застосування реактивних систем залпового вогню, – там ви не розгорнете Patriot, бо його знищать, перенаситивши каналність (кількість цілей, які можна одночасно обстрілювати, – «УП») різними засобами. Відстань насправді дуже важлива.

Наведу приклад – це Миколаїв і Херсон. Коли звільнили Херсон, Миколаїв ожив. Чому? Бо збільшилася відстань. Херсон, на жаль, щодня отримує якісь удари, і він знаходиться тепер у зоні ризику. Але за рахунок відстані Миколаївська область почала відновлюватися.

«ЯКБИ БУЛА ДОСТАТНЯ КІЛЬКІСТЬ ЛЮДЕЙ, ВІЙНА БУЛА Б ЗОВСІМ ІНШОЮ ЗАРАЗ»

– Володимир Зеленський нещодавно заявив, що Росія готується до чергового наступу на травень або на червень. Яким може бути цей наступ?

– Про потенціал ми вже говорили – це додатково 300 тисяч мобілізованих. Де він буде прикладений? На Херсонщині, на Запоріжжі, на Донеччині, Луганщині, Харківщині, Чернігівщині, в цілому по півночі чи розмазаний по всьому фронту – я не знаю і не певен, що хтось зараз знає. Думаю, що росіяни самі зараз формують ще плани.

– Паралельно з підготовкою наступу Росія почала обстрілювати енергетичну інфраструктуру України. Чого вони прагнуть досягти цими атаками?

– На сьогодні нам вибили маленьку частину транспортної мережі з точки зору електроенергії і доволі відчутно з точки зору генерації. Я не буду озвучувати відсотки чи об'єкти, в новинах плюс – мінус це все є. Але якби такі атаки відбувалися, наприклад, узимку і ми би отримали велику соціальну проблему, коли люди замерзають, – це вимагало би від Заходу дієвої і швидкої реакції.

А що ми бачимо зараз? Нічого взагалі. Попереду літо. Літом споживання електрики росте, тому що потрібно охолоджувати все. Далі осінь. Як ми зйдемо в цю зиму? Буде точно важче, ніж попереднього року.

– Давай поговоримо про наші сильні сторони. У чому зараз ми сильніші за росіян?

– У тому, що на багатьох ділянках ми перебуваємо в обороні, а в обороні завжди простіше. В тому, що ми можемо робити комбіновані удари на глибину до півтори тисячі кілометрів. Росія – велика країна, а ППО всім не прикриєш, і цілі для нас будуть знаходитися завжди, це для нас плюс.

“

«ЛЮДИ – ЦЕ ПРІОРИТЕТ НОМЕР ОДИН. НЕМАЄ ЛЮДЕЙ – НЕМАЄ ВСЬОГО РЕШТИ. ЯКБИ БУЛА ДОСТАТНЯ КІЛЬКІСТЬ ЛЮДЕЙ, ВІЙНА БУЛА Б ЗОВСІМ ІНШОЮ ЗАРАЗ».

В тому, що у нас є волонтерський рух. Це важливо, бо він швидкий, доволі об'ємний з точки зору коштів і ресурсу. У ворога цього немає. Далі ми сильніші з точки зору доступу до технологій світу, де у росіян проблеми. Але це не значить, що ці всі канали для них заблоковані. Сильніші з точки зору зв'язку на тактичній ланці, в ситуаційній обізнаності на полі бою.

І я би сказав, що сильніші в якості людей і мотивації. Але треба бути відвертим – у них також є доволі професійні люди.

– Коли тебе запитують про потреби армії, ти зазвичай відповідаєш: «Треба всього і багато». Але якщо говорити про пріоритети – чого найбільше потребує військо зараз?

– Люди – це пріоритет номер один. Немає людей – немає всього решти. Якби була достатня кількість людей, війна була б зовсім іншою зараз. Якщо зводити все до матеріальних потреб, то найперше – це боєприпаси всієї номенклатури. В пріоритеті артилерійські снаряди, мінометні міни, далекобійні засоби ураження тактичного й оперативно-тактичного рівня, хотілося б і стратегічного рівня. Далі: бронетехніка, БТР, БМП. В цьому списку не буде танків, на мою думку, зараз це не пріоритетне.

Потрібен також медично-евакуаційний транспорт, засоби радіотехнічної боротьби. Тут не буде безпілотників-розвідників, оскільки ми доволі непогано і гарно насичуємо їх з боку держави,

волонтерів, партнерів.

Ще потрібні колективне піхотне озброєння, транспорт, логістика, інженерна техніка. А далі все інше – там безмежні потреби всього.

«КОЛИ ЗАЛУЖНИЙ ГОВОРИВ ПРО НОВИЙ ВИНАХІД НА ВІЙНІ, ТО МАВ НА УВАЗІ БЕЗПІЛОТНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

– Колишній головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний у колонці The Economist писав: «Щоб уникнути затяжної війни, Україні потрібен новий унікальний технічний, технологічний прогрес, стрибок. Нам потрібно щось нове, на кшталт пороку, який винайшли китайці, яким ми досі вбиваємо один одного». Про який новий винахід може йти мова, на твою думку?

– На думку головнокомандувача Залужного, це мали бути FPV і в цілому безпілотні технології на полі бою. Я мав довгу розмову про це з ним.

Залужний вбачав у цій технології величезний потенціал, завдяки якому ми могли би нівелювати російську кількісну перевагу в людях, у техніці, в озброєннях, у тактичній глибині, вигравши час.

Під це головком хотів формувати командування безпілотних сил, під це він хотів формувати 100 рот так званих «Рубаків» – рот ударних безпілотних авіаційних комплексів, під це він хотів формувати ту саму армію дронів – мільйон плюс FPV і виробів інших платформ.

– Коли читав колонку Залужного, то думав, що він мав на увазі штучний інтелект. Чи розвиток штучного інтелекту може змінити хід війни?

– Він трансформує застосування тієї чи іншої техніки озброєння. Але наразі, щоб прямо змінити хід війни – ні, я не бачу такого потенціалу в короткостроковій перспективі.

– Як зараз штучний інтелект застосовується на полі бою?

– (Замислюється.) Є дуже багато команд, які працюють над оптичними системами навігації, над системами автоза-

хоплення, розпізнавання і донаведення на ціль. Це потроху впроваджується на полі бою обома сторонами.

До речі, що б ще можна робити? Скажімо, автоматизувати застосування FPV і мінімалізувати там людський чинник. Але на кожному з етапів там купа питань, проблем, і воно не так все супер просто, як може здаватися. І завжди на будь-яку дію з'являється протидія. Це одвічна боротьба броні й снаряду. На товстішу броню з'являється кращий снаряд, на кращий снаряд з'являється якась нова комбінована броня. Той, хто швидше переадаптується, той, хто швидше переналаштовується, той, хто гнучкіший, оперативніший, не боїться пробувати і шукати, – той і виграє.

– До речі, про Залужного. Як ти поставився до його звільнення?

– (Робить паузу.) Я не пам'ятаю вже (посміхається).

– Як новий головнокомандувач Сирський проявляє себе зараз у роботі?

– Інакше, аніж Залужний. Я б не хотів зараз нікого і нічого оцінювати (дратується).

Тому що про посадових осіб треба говорити за результатами перебування, а не в момент призначення на посаду. В суспільстві було дуже багато бурління. А я вважаю, що людям треба давати нормальну можливість проявити і показати себе.

Давайте дамо новому головному можливість реалізувати своє бачення цієї війни і потім подивимося, що з цього вийде. Можливо, ми дуже сильно здивуємося і переможемо, а можливо, буде навпаки.

Ми ж ніби всі говоримо про українських бойових генералів, які багато років на бойових посадах в українській армії воюють із росіянами. Тут всі мають бути хорошими. А в нас чомусь у суспільстві це дуже дивно сприйнялося, як мені здається.

– Звільняти чи не звільняти головкома – це справа президента, абсолютне конституційне його право. Але чи розумієш ти мотивацію Зеленського щодо заміни головкома?

– Це його відповідальність. Як на мене, президент справді недостатньо пояснив суспільству мотивацію, тут погоджуюся.

Але як людина, яка по роботі дотична до різних посадових осіб у цій країні, очевидно, я маю якесь уявлення, чому так відбулося. Чи готовий я це публічно озвучувати? Ні, не готовий, тому що – а нащо це все?

– Коли тебе раніше запитували про політичний потенціал Залужного, ти завжди відповідав: «Він на 100% занурений у війну». Тепер Залужний списується з армії і йде на дипломатичну службу. Чи правильно я розумію, що Офіс президента своїми діями виштовхує колишнього головкома в політику?

– (Робить паузу.) Я думаю, що Валерій Федорович ніколи вже не повернеться до військової служби і до війни в ролі командувача. Як складеться його майбутня кар'єра, покаже тільки час.

«МОБІЛІЗАЦІЯ З 25 РОКІВ – О'КЕЙ. АЛЕ ВЖЕ ЗАПІЗНО. ТРЕБА ПРИЙМАТИ НЕПОПУЛЯРНІ РІШЕННЯ»

– Ти згадував про людський резерв. У чому найбільша проблема зараз із мобілізацією в Україні?

– З тим, що ми в якийсь момент вибудували некоректну інформаційну політику стосовно цього питання. У багатьох питаннях ми дозволяємо працювати російським і внутрішнім ботофермам, якимось псевдоактивістам, які викривляють реальність.

Відповідно ми нормально не караємо за зловживання в контексті мобілізації, гальмуємо рекрутинг, гальмуємо

децентралізацію базової загальновійськової підготовки, втрачаємо час на рівні парламенту, до якого насправді в мене тут найбільше питань.

У мене взагалі багато питань до політиків, які мають приймати політичні рішення, відповідати за них, які зараз зайняли позицію страусів і намагаються кидатися відповідальністю один в одного – від органу влади до органу влади.

Парламент, який мав би в умовах війни працювати цілодобово і трансформувати все в цій країні для того, щоб у нас була найкраща країна з точки зору законів і нормативно-правових актів, – не може зібратися на голосування (дратується).

Ми втрачаємо час, який нам забезпечують сотні тисяч чоловіків і жінок на полі бою. Цей час не безкінечний.

– Зеленський підписав закон, який зменшує призовний вік з 27 до 25 років. Як це вплине на ситуацію з мобілізацією?

– Важко сказати (робить паузу). Я зараз скажу жакхливу фразу, після якої це інтерв'ю дуже змінить все навколо. Але, на мою думку, мобілізація має відбуватися з 20 років уже. Ми занадто багато втратили часу.

Якщо ми хочемо вижити як країна, ми маємо повернутися до війни обличчям, прийняти її як реальність і почати з цим щось робити. Бо інакше – все даремно, сотні тисяч людей, які загинули, які скалічені, які гинуть сьогодні, поки ми тут балакаємо. Воно все даремно.

Зараз ми неефективні. Неефективна країна ніколи не перемагає тоталітарну, авторитарну жорстку вертикаль сили і примусу, в якій є ще й 150 мільйонів людей, і величезні кошти.

– Чи є сенс зменшувати вік аж до 20? Адже зараз Сирський проводить аудит Сил оборони. Офіційні особи виявили, що далеко не всі, хто служить у Силах оборони, брали участь у бойових діях...

– Так не всі мають брати участь у бойових діях. Чому ремонтник «Хамера» має брати участь у бойових діях? Його задача – ремонтувати пошкоджені машини. Він не має брати участь у бойових діях. Чому оператор радіостанції РЕР має брати участь в бойових діях? Він не має сидіти в окопі, він має робити те, що він робить. Це не значить, що кожен військовослужбовець цієї армії має сидіти в окопі.

– Але ж аудит відбувається і буде представлений його результат. Хіба він не вплине на ситуацію з мобілізацією?

– Так, він відбувається. Головна інспекція Міністерства оборони працює, переглядають, хто і де є.

Але ми не знайдемо внутрішні резерви для того, щоб доукомплектувати частини хоча б до рівня 80%, ми не знайдемо внутрішній резерв для того, щоб провести нормальну ротацію для тих, хто зараз воює, хоча б на рівні бригад, по відведенню в тил на декілька місяців. Я вже не кажу про ротацію і демобілізацію тих, хто воює.

Давай ще раз повернемося до початку. 25 років – о'кей, але вже пізно. Нам треба приймати непопулярні рішення, або в майбутньому нас чекають ще більші проблеми.

«ВІЙНА БЕЗ ПЕРЕГОВОРІВ ЗАКІНЧИТЬСЯ ЛИШЕ ТОДІ, КОЛИ МИ ВБ'ЄМО 150 МІЛЬЙОНІВ РОСІЯН»

– Війна – це завжди боротьба ресурсів. З точки зору забезпечення в тому об'ємі, яке ми сьогодні отримуємо від західних партнерів і яке самі виготовляємо, – скільки часу Україна матиме можливість воювати далі?

“

«ЯКЩО РАПТОМ ВІДБУДЕТЬСЯ ПЕРЕМИР'Я, ЗАМОРОЗКА АБО ЩОСЬ ПОДІБНЕ, НА НАСТУПНИЙ ДЕНЬ ВСЯ НАША КРАЇНА МАЛА БИ ВІДРАЗУ ПОЧАТИ ГОТУВАТИСЯ ДО НАСТУПНОЇ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ».

— Якщо пере-
ходимо до тотальної обо-
рони, то 2-3-5 років можемо.

Знову ж, це ж питання і внутрішньої
мобілізації суспільства з точки зору економіки.

Це і питання до того, що західний світ різний — є країни,
які дуже багато нас підтримують. А є країни, які недостатньо, а мо-
жуть більше. Якщо маленька країна дає, наприклад, 100 мільйонів,
і для неї це дуже великі кошти, а велика дає мільярд, і для неї це
нічого, тут же питання в тому, що ті, хто можуть дати більше, не да-
ють, але можуть і для них це нічого не коштує фактично.

— Яка у «Повернись живим» зараз ситуація по зборах?

— Погана. Цей рік почався не так гарно, як хотілося, на жаль.
Але працюємо.

— Чим ти це пояснюєш?

— Економікою. Бізнесу важче працювати, людей меншає,
тому що люди продовжують виїжджати, у людей менше коштів,
а кількість потреб навколо тільки збільшується. У кожного хтось
мобілізований, в кожного збоку є свої потреби.

Плюс якщо подивитися на бізнес, з яким ми працюємо, плюс —
мінус всі великі фонди працюють з усіма великими однаковими
бізнесами. І йому стає важче, бо і держава на нього тисне.

— Будь-які війни закінчуються переговорами. На твою думку,
коли настане момент для переговорів у цій війні?

— Дуже складне питання. Можливо, він мав би настати
раніше. Можливо, в майбутньому ще. А можливо, ми його вже
не застанемо, я не знаю. В переговори треба заходити з сильною
позиції. Вона в нас була раніше.

— Коли ми зайшли в Херсон?

— Херсон, Харків. Вона в нас була в період літа — осені
2022-го. Зараз я не певен, що в нас є якась сильна позиція. За-
раз росіяни місяць до місяця стають сильнішими і їхня позиція
посилюється. Треба якась глобальна зміна, після чого можна
про це думати. А зараз треба накопуватися, перезавантажувати
економіку і тримати оборону.

— А війна
взагалі може
закінчитися без пере-
говорів?

— Тільки у випадку, якщо ми
уб'ємо всі 150 мільйонів росіян і не за-
лишиться жодного, хто би підписав капітуляцію
(посміхається).

— Генсек НАТО Столтенберг припустив, що Києву, можливо, до-
ведеться йти на поступки Російській Федерації. За його словами,
Україна сама має вирішувати, на які компроміси вона готова піти.
Чи не є слова генсека НАТО підштовхуванням до переговорів?

— Прямо підштовхуванням — ні. Чи хотів би західний світ,
щоб ми вже пішли домовлятися? Багато країн — так. Їм не тре-
ба наша війна. Їм простіше, щоб ми втратили 2-4 області і щоб
вони повернулися до свого комфортного старого способу життя.

— На своєму виступі в Давосі Зеленський дуже чітко пояснював,
чому не можна допустити заморозки війни. А втім, з огляду на те, як
сьогодні складається ситуація на фронті й у світі, яка ймовірність за-
мороження війни і чи можемо ми цього не допустити?

— Ймовірність висока насправді. Бо ні ми, ні росіяни не мо-
жуть швидко перемогти або досягнути своїх цілей. Замороз-
ка, мені здається, для нас це може бути перехідний період,
якби ми витрачали цей час на те, що треба, а не відразу ско-
тилися би в політичну боротьбу. Росія в цьому плані значно
централізованіша, у них жорстка вертикаль. Там перемир'я — це
етап значно якіснішої підготовки до наступної війни.

Якщо раптом відбудеться перемир'я, заморозка або щось
подібне, на наступний день вся наша країна мала би відразу по-
чати готуватися до наступної великої війни.

— Щоб закінчити нашу розмову, запропоную наступне: свого
часу Кирила Буданова і тебе так само наші колеги запитували про
аналогії з футбольним матчем на події великої війни. Минулого
року ти відповів так: «Зараз десь 30-та хвилина, рахунок 2:2». Як
би ти зараз провів таку аналогію? Перший тайм уже закінчився?

— (Замислюється.) 3:2 на користь росіян. Йде 45 хвилина.

Автор: Роман КРАВЕЦЬ для «Української правди»

Фото: Назарій МАЗИЛЮК

МЕТАФОРИЧНИЙ ЗАКЛИК ДО ПРОЗРІННЯ ВІД Михайла РЕВИ

«ПРОЗРІННЯ», АБО «ΕΡΙΡΗΑΝΥ», – ТАКУ НАЗВУ МАЄ СКУЛЬПТУРА ЗІ СТАЛІ ТА МІДІ ВІДОМОГО ОДЕСЬКОГО СКУЛЬПТОРА МИХАЙЛА РЕВИ, ЯКУ НАПЕРЕДОДНІ ВЕЛИКОДНЯ ВСТАНОВИЛИ НА ДУМСЬКІЙ ПЛОЩІ ОДЕСИ. ЦЕ ОСНОВА СПІЛЬНОГО АРТ ПРОЄКТУ МИТЦІВ ОДЕСИ Й ІТАЛІЇ.

– Ця метафора має не лише образну частину, а й велику філософську частину, – розповідає Михайло Рева у сюжеті, знятому телеканалом «Суспільне Одеса». – Адже людство у різних релігіях очікує на Спасителя, який прийде на землю, і на землі настане мир, гармонія, любов, не буде воєн. Тому цю композицію я придумав у вигляді окулярів, які складають дві літери ХВ – Христос Воскрес. Це така метафора на наше прозріння. Я хотів би, щоб ми всі прозріли...

Оправа окулярів – головного елемента скульптури – складається з куль, заборонених міжнародною конвенцією. Коли вони розриваються у тілі людини, то за формою нагадують моторошні квітки. Таких куль, що розірвалися, на окулярах – 33, що теж символічно, адже саме в такому віці Христос зійшов на Голгофу і приніс свою жертву людям. А свято Великодня і християнське твердження «Христос Воскрес» є символом перемоги над смертю заради життя та любові.

Після великодніх свят скульптура буде представлена на Венеційському бієнале в Італії.

«Прозріння» є однією з понад 20 робіт циклу «Дослідження зла», над яким Михайло Рева працює протягом останніх двох воєнних років. Скульптор досліджує предмети, що несуть у собі енергію війни, трансформуючи їх в нові метафоричні образи. Мовою візуального мистецтва він розповідає про злочини російської армії, використовуючи фрагменти знищеної техніки окупантів, зброї та осколків ракет, які ворог направляє для вбивства та руйнування цивільних об'єктів.

– Скажу чесно, це непросто – працювати зі смертю, тому що кожен шматочок – це шматочок смерті, – коментує митець. – І робити з цього композиції теж непросто. Треба мати якийсь особливий внутрішній стрижень. Нам треба всім мати терпіння, вірити в справедливість, у добро, і тоді ми всі можемо перемогти зло...

Фото: Сторінка Геннадія Труханова у Телеграм

ЯК ЕФЕКТИВНО ПРЕДСТАВЛЯТИ ІНТЕРЕСИ

ДИТИНИ В СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ

ПЕРШИЙ ТРЕНІНГ-СЕМІНАР НА ТАКУ ТЕМУ ПРОЙШОВ В ОДЕСІ

ПРЕДСТАВНИКИ КИЇВСЬКОГО РАЙОННОГО СУДУ М. ОДЕСИ СПІЛЬНО З ГО «АСОЦІАЦІЯ СЛІДЧИХ СУДДІВ УКРАЇНИ» І КАФЕДРОЮ ЦИВІЛЬНОГО, НОТАРІАЛЬНОГО ТА ВИКОНАВЧОГО ПРОЦЕСУ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ» ОРГАНІЗУВАЛИ ТРЕНІНГ-СЕМІНАР «ЕФЕКТИВНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ В СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ». ЗАХІД БУЛО ПРОВЕДЕНО ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ СЛУЖБИ У СПРАВАХ ДІТЕЙ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, ВІДДІЛІВ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ ХАДЖИБЕЙСЬКОЇ, ПЕРЕСИПСЬКОЇ, КИЇВСЬКОЇ ТА ПРИМОРСЬКОЇ РАЙОННИХ АДМІНІСТРАЦІЙ МІСТА.

Декілька десятків представників вищезазначених органів отримали ефективні поради від досвідчених суддів, медіаторів, адвокатів, обговорили болючі питання та знайшли спільні рішення тих чи інших проблем.

Як зазначив голова Київського районного суду м. Одеси Сергій Чванкін, така зустріч проходила вперше, однак надалі планується організація нових тренінгів для покращення діалогу та вирішення нагальних питань.

– Сьогодні тут зібралися представники нашого суду, працівники Громадського центру правосуддя, науковці. Ми плануємо робити такі тренінги постійно. Потрібно, щоб компетентні люди допомагали органам опіки обирати правильний шлях та переслідувати єдину мету – надавати допомогу дітям у вирішенні проблем, які стоять саме перед ними. Будемо запозичувати досвід іноземних колег та вибудовувати власну модель взаємодії органів опіки з судами, – підкреслив Сергій Чванкін.

Завідуюча кафедрою цивільного, нотаріального та виконавчого процесу НУ «ОЮА» Неллі Голубева підкреслила, що науковці постійно підтримують подібні ініціативи та намагаються бути корисними для суспільства.

Першою слово взяла суддя Київського районного суду м. Одеси Оксана Куриленко, яка наголосила на необхідності правильного оформлення позову до суду, що є невід'ємною части-

ною будь-якої справи. Суддя розповіла, що найпоширенішими випадками звернення до суду органів опіки є позови про позбавлення батьківських прав, стягнення аліментів та про відібрання дитини.

Наступною слухачі заслухали суддю Київського райсуду Любів Калініченко, яка розповіла про порядок залучення доказів та допиту свідків під час судового процесу.

Адвокатка, медіаторка, голова Комітету НААУ з питань сімейного права Лариса Гретченко зробила повідомлення про забезпечення позову як інструменту захисту прав та найкращих інтересів дитини у спорах між батьками. Під час свого виступу спікерка торкнулася теми розірвання шлюбу та як необхідно при цьому поводити себе з дитиною.

Адвокат, доцент кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу, керівник Громадського центру правосуддя Одеської області Ілля Бут детально розглянув тему зміни та збільшення позовних вимог, а доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу Наталія Волкова розповіла, у чому полягає концепція забезпечення «найкращих інтересів дитини» за міжнародним правом і законодавством України та як цей принцип відтворений у судовій практиці

Наостанок адвокатка та медіаторка, членкиня Центру «Адвокат дитини» ВШАУ НААУ, експертка Громадського центру правосуддя Одеської області Олена Дришлюк поговорила з присутніми про проблемні питання захисту найкращих інтересів дитини під час воєнного стану, а заступник голови Київського районного суду м. Одеси, кандидат юридичних наук Володимир Петренко наголосив на важливості особистої участі представника органу опіки і піклування у судовому засіданні як сторони позивача та окреслив основні помилки представників Служби у справах дітей, органу опіки і піклування в судових процесах (справи щодо позбавлення батьківських прав та відібрання дітей у батьків без позбавлення батьківських прав).

Співорганізатор заходу, начальниця Служби у справах дітей Одеської міськради Юлія Нікандрова наголосила на важливості та актуальності такого тренінгу-семінару.

– Для органів опіки та служб із захисту дітей цей захід унікальний, бо це випадок того, як окрема незалежна гілка влади навчає іншу. Ми – суб'єкти взаємодії, і дуже важко, коли ми перебуваємо в конфлікті. Дуже важко, коли не вистачає знань, вмінь, досвіду, що можуть допомагати професійно захищати права дитини. Київський суд – новатор, і сьогодні тут якраз ті судді, що займаються сімейними питаннями. Сьогодні ми обговорили масу питань, тож маю надію, що кожен з нас взяв з цього тренінгу щось корисне, – додала Юлія Нікандрова. 📌

ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА КОМПАНІЯ

ВІДКРИЛА ОФІС В МОЛДОВІ

ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА КОМПАНІЯ LEGAL PARTNER ОГОЛОСИЛА ПРО ВІДКРИТТЯ НОВОГО ОФІСУ В МОЛДОВІ. ЦЕЙ КРОК ЗНАМЕНУЄ СОБОЮ ЗНАЧНИЙ ЕТАП У РОЗВИТКУ КОМПАНІЇ, АДЖЕ LEGAL PARTNER ОФІЦІЙНО НАБУВАЄ СТАТУСУ МІЖНАРОДНОЇ.

Новостворена юридична компанія буде працювати в Молдові під назвою Micu & Riabets Legal group і стане результатом співпраці Legal Partner з досвідченим молдовським юристом Віктором Міку.

Віктор Міку – визнаний професіонал з більш ніж 25-річним досвідом роботи в судовій системі Молдови. Він обіймав посаду судді Верховного суду Республіки Молдова, а також очолював Вищу раду магістратури.

Як розповідає керівник юридичної компанії Legal Partner Олександр Рябець, відкриття Micu & Riabets Legal group в Молдові – це лише перший крок у стратегії Legal Partner щодо виходу на міжнародний ринок. Компанія планує подальший розвиток та розширення своєї присутності в інших країнах світу, зокрема в Румунії. **FP**

АНТОН ГРУШАНСЬКИЙ:

«ДЕДАЛІ БІЛЬШЕ ГРОМАДЯН ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО АДВОКАТІВ ЗАВЧАСНО»

АДВОКАТ: м. Одеса, вул. Ніжинська, 66,
офіс 2а. Тел. 066 636 62 52

ЖУРНАЛ «ФАВОРИТ УДАЧІ» ВЖЕ ЗНАЙОМИВ СВОЇХ ЧИТАЧІВ З ВІДОМИМ ОДЕСЬКИМ АДВОКАТОМ АРТЕМОМ ГРУШАНСЬКИМ І ПРІОРИТЕТАМИ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ. ТА НИНІ ЦІКАВО ДІЗНАТИСЯ, ЯКІ ЗМІНИ СПРИЧИНИЛА ПОВНОМАСШТАБНА ВІЙНА У ЙОГО АДВОКАТСЬКІЙ ПРАКТИЦІ. ПРО НОВІ НЮАНСИ В РОБОТІ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ І, ЗОКРЕМА, АДВОКАТУРИ – ЦЯ РОЗМОВА.

– Якими справами вам доводиться здебільшого займатися нині і чи сталися якісь зміни з 2022 року?

– Я займаюся і кримінальним, і цивільним правом. Сьогодні більшість цивільних справ стосується розірвання шлюбу – в основному це пов'язано з тим, що дружини перебувають за кордоном, чоловіки – в Україні, тож сімейні стосунки руйнуються. Також досить популярне визначення місця проживання дитини з батьком, оскільки воно дає чоловікові право на відстрочку від мобілізації за наявності відповідного рішення суду. Нікуди не поділися спадкові суперечки, кредитні стягнення, арешти рахунків. Залишилися й проблеми з виконавчою службою, коли вона діє не зовсім законно.

Що ж до кримінального права, то статистика зараз пішла у бік військових злочинів – це самовільне залишення частини, неявка до ТЦК, ухилення від мобілізації та все, що з цим пов'язане.

– Чи є якісь особливості в процедурі розлучення з огляду на військовий стан?

– В Україні суд може розлучити людей за відсутності сторін, але лише за взаємною згодою. Чоловік і дружина мають хоча б в електронному вигляді звернутися до суду і написати відповідну заяву. Якщо ж одна сторона проти, то суд

зобов'язаний відкласти справу доти, доки обидві сторони не з'являться особисто. Звичайно, бувають і заочні рішення, коли дружина, яка ініціює процедуру, перебуває в Європі, чоловік на фронті, а суд через його неявку на засідання здійснює їхнє розлучення. Однак, якщо чоловік захоче опротестувати це рішення і принесе документи, які підтверджують, що він був на фронті, заочний вердикт суду стовідсотково скасують. До речі, виходячи з цього, скасують і всі наступні процедури, наприклад, нове заміжжя дружини.

– Часом військовослужбовці, які були поранені, змушені доводити це, щоб отримати компенсацію. Як можна їм допомогти?

– Особливість таких справ – у необхідності одержати правильні документи про поранення. Тому що іноді, навіть якщо військовослужбовець отримав поранення, безпосередньо беручи участь у бойових діях, у документах можуть написати, що він був у тилу, у відпустці і там, скажімо, зламав ногу... Тим, хто перебуває на фронті, важливо контролювати оформлення своїх документів, щоби після поранення не виникло якихось юридичних колізій. Якщо ж людина внаслідок тяжкого поранення була не в змозі думати про довідки, вона

може звернутися за адвокатською допомогою. Існує практика, що дозволяє за допомогою адвокатських запитів отримати необхідні документи.

– З початку повномасштабного вторгнення мільйони українців виїхали за кордон. Як зараз виконуються рішення судів щодо цієї категорії людей?

– Уже є приклади, коли шахраї, користуючись відсутністю людини в Україні, чинять протиправні дії, можуть заволодіти майном, а виконавча служба виносить якісь незрозумілі накази і навіть виконує їх. Потім громадяни, які перебувають за кордоном і хочуть, наприклад, продати своє майно, раптом у процесі продажу з'ясовують, що на їхню власність накладено арешт. І зараз це – одна з актуальних проблем, яку потрібно вирішувати лише у правовому полі.

– З яких питань обов'язково потрібно звертатися до адвоката, щоб уникнути проблем у майбутньому?

– Насамперед, з тих, які стосуються фінансів. Заявляю про це, виходячи з практики, яку отримав у Нідерландах, де до адвоката звертаються, навіть коли купують автомобіль. Людина отримує письмовий висновок, як усе має бути оформлено, тобто повну покрокову інструкцію дій. У нас таких звернень у рази менше, хоча це дуже важливо, наприклад, при укладанні договору на купівлю нерухомості в будинку, що будується.

Однак маю зауважити, що зараз дедалі більше наших громадян звертається до адвокатів завчасно – до настання якоїсь події. Можливо, на це певним чином вплинув воєнний стан: у людей зараз більше підстав турбуватися про збереження свого майна і загалом про свої права. ❏

ДІТИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ:

КОМПЛЕКСНА ДОПОМОГА І ЗАЛУЧЕННЯ ДО МИСТЕЦТВА

В ОДЕСІ ВІДБУЛАСЯ ІІ РЕГІОНАЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ «МИСТЕЦЬКІ ШКОЛИ м. ОДЕСИ: ДОСТУПНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ», ПРИУРОЧЕНА ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО АУТИЗМ (WORLD AUTISM AWARENESS DAY), ЯКИЙ ЩОРОКУ ВІДЗНАЧАЮТЬ 2 КВІТНЯ.

Неля Фоміцька,
Левон Никогосян,
Марина Бриль,
Ганна Соколова
і Іван Ліптуга

Марина БРИЛЬ,
директор Державного науково-методичного
центру змісту культурно-мистецької освіти:

– Їду з Одеси натхненна подвижниками справи інклюзії в мистецькій освіті, а саме людьми, які працюють з дітьми з РАС – розладами аутистичного спектру, та результатами їх роботи. Скільки історій, скільки потужної роботи дітей, батьків, небайдужих викладачів... Є кому рухати цю скелю. Дещо розказала, багато чого сама навчилася. Дякую незламній Одесі, яка під час тривоги та обстрілів єднається та гуртується в таких важливих для людськості сенсах. Особливий респект – Іван Ліптуга, Неля Фоміцька, Ольга Рожко.

Всесвітній день поширення інформації про проблеми аутизму покликаний привернути увагу суспільства до проблем людей з аутизмом і наголосити на важливості ранньої діагностики цього захворювання. Розуміючи всі виклики, перед якими опиняються тисячі сімей, в яких зростають діти з аутизмом, департамент культури, міжнародного співробітництва та євроінтеграції Одеської міської ради спільно з Державним науково-методичним центром змісту культурно-мистецької освіти (м. Київ) приєдналися до глобальної ініціативи і провели конференцію про інклюзивну мистецьку освіту, розвиток та соціалізацію дітей з РАС. Основним організатором виступила Мистецька школа № 8 м. Одеси (директор – Неля Фоміцька), де напрацьовано значний досвід роботи з дітьми, які мають особливі потреби.

У конференції взяли участь фахівці Одеси, Києва, Харкова, Запоріжжя, інших міст України, а також Австрії, Німеччини, Швеції. Чисельність дітей, які страждають аутизмом, велика і збільшується з кожним роком у всіх регіонах світу. В Україні на сьогоднішній день залишаються нерозв'язаними проблеми ранньої діагностики аутизму, низької фахової компетентності педагогічних працівників у використанні відповідних методик і технологій у роботі з такими дітьми. Тим часом в умовах війни щороку їх кількість зростає. Це чудові талановиті діти, особливо чутливі до цього світу, і вони потребують уваги, допомоги та захисту.

Організатори конференції ставили перед собою кілька завдань: ознайомлення учасників із сучасними методиками корекції розвитку та навчання дітей з розладами аутистичного спектру; обмін професійним досвідом; сприяння розвитку інклюзивних ініціатив у сфері культури та мистецтва у місті Одесі; обговорення проблем і пошук відповідей на численні питання щодо спілкування з дітьми з особливими потребами та організації їх навчання.

Під час конференції відбулося обговорення з таких питань:

- перспективи розвитку дітей з особливими освітніми потребами в освітньому мистецькому середовищі;
- особливості діагностики аутизму у дітей: корекція поведінки, розвиток психологічних процесів та мовлення, соціалізація, дефектологія;

Іван ЛІПУГА,
директор Департаменту культури,
міжнародного співробітництва та європейської
інтеграції Одеської міськради:

– Медицина і мистецтво, що тут спільного? Насправді, багато, коли ми говоримо про аутизм. Адже це – не хвороба, а особливий стан, при якому дитині потрібна соціалізація, розвиток, а всій сім'ї – додаткова підтримка майже у всіх сферах життєдіяльності. Це важлива тема для суспільства, і наше завдання – створювати комфортні умови життя для людей з аутизмом та їхніх сімей. У всьому світі йде пошук шляхів, підходів до вирішення цієї проблеми. В Одесі в наших мистецьких школах навчається різних видів мистецтва вісім тисяч дітей, працює понад 1500 викладачів. І треба бути готовими для прийняття дітей з аутизмом та роботи з ними. Також необхідне налагодження співпраці з іншими департаментами міської ради щодо створення єдиної програми по розв'язанню проблем дітей з аутизмом. Це має бути комплексна робота з підготовкою викладачів, асистентів, створенням умов для навчання.

- науково-методичне забезпечення освіти дітей з розладами аутистичного спектру (РАС);
- впровадження практик (навчальних програм індивідуального розвитку) мистецької освіти для дітей з РАС;
- аутизм у світі: прикладні практики для України (Австрія, Німеччина, Швеція);
- організаційно-методична діяльність інклюзивно-ресурсних центрів;
- особливості сприйняття світу дитиною з аутизмом;
- система допомоги дітям з розладами спектра аутизму під час війни;
- безбар'єрна мистецька освіта – платформа для всіх сторін, зацікавлених у розв'язанні проблем аутизму.

Спікерами конференції стали представники Одеської міської ради, Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти (участь взяла директор Марина Бриль), Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського (доповідь зробила доктор психологічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації університету Ганна Соколова), Дитячого реабілітаційного центру імені Бориса Літвача (виступили головний лікар Вероніка Михайленко і головний психолог Євгенія Убірія), «Одеський інклюзивно-ресурсний центр № 1» (взяли участь директор Вікторія Пастерначенко і її колеги), викладачі мистецьких шкіл м. Одеси та Одеської області, представники громадськості, батьки дітей з РАС.

Очілюк департаменту охорони здоров'я Левон Никогосян розповів про роботу з відкриття при кожній дитячій поліклініці кабінетів для допомоги дітям з розладами аутистичного спектру та їх сім'ям. Наразі в дитячих поліклініках Одеси отримують медичний супровід 293 дитини з аутизмом, і останніми роками спостерігається постійна тенденція до зростання. На базі дитячих поліклінік Одеси функціонують кабінети раннього втручання, де наразі отримують допомогу 142 сім'ї. Допомогу надають мультидисциплінарні команди фахівців, до складу яких входять педіатри, логопеди, фізичні терапевти, психологи, фахівці з соціальної роботи тощо. Раннє втручання покращує якість життя сім'ї, забезпечує найкращі умови для розвитку дитини в повсякденному житті сім'ї, підвищує рівень компетентності батьків, запобігає інвалідизації, поліпшує адаптацію дитини в суспільстві.

У рамках конференції також відбувся флешмоб закладів культури територіальної громади м. Одеси «Light It Up Blue»/«Підсвіти синім» (презентація відеороликів музичного, хореографічного, театального мистецтва та художніх робіт). 🎭

«КНИГОЛЮБ» – ДЛЯ ТИХ, ХТО ЛЮБИТЬ І ПОПУЛЯРИЗУЄ УКРАЇНСЬКУ КНИГУ

27 КВІТНЯ У ВІДДІЛІ РІДКІСНИХ ВИДАНЬ ТА РУКОПИСІВ ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ВІДБУЛАСЯ ПРЕЗЕНТАЦІЯ 13-ГО ЩОРІЧНОГО КОНКУРСУ ЧИТАЦЬКИХ ВІДГУКІВ «КНИГОЛЮБ» – ПАРТНЕРСЬКОГО ПРОЄКТУ ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «РОТАРІ КЛУБ «ОДЕСА-РІШЕЛЬЄ».

У залі зібралися люди, які добре розуміють важливість книги у житті суспільства і кожної окремої людини: організатори та партнери конкурсу, фахівці ОННБ і їх колеги з міських бібліотек, слухачі мовно-літературної вітальні «Дивослово», учасники творчого читачького змагання минулих років. Саме з цього розуміння необхідності популяризації книги та читання народився в 2011 році конкурс читачьких відгуків «Книголюб».

Сучасний динамічний світ стає все більш віртуально-мультимедійним, однак інтернет все ж не може замінити спілкування з паперовою книгою. І саме бібліотека як сучасний інформаційний центр є тим загальнодоступним осередком, де накопичуються, дбайливо зберігаються та надаються у суспільне використання книжкові скарби. Але при цьому для колективу Одеської національної наукової бібліотеки – це не просто виконання професійних обов'язків. Фахівці, які тут працюють, вважають за необхідне стимулювати читача, залучати до знайомства із сучасними авторами. Тож саме «Книголюб» спрямований на підтримку активності користувачів бібліотеки, на оцінку якості нових вітчизняних видань та визначення їх рейтингу.

Ірина Бірюкова завжди натхненна й емоційна!

Про те, як народилася ідея проведення конкурсу, про його актуальність і важливість розповіла Генеральна директорка Одеської національної наукової бібліотеки, голова оргкомітету конкурсу, заслужений працівник культури України Ірина Бірюкова.

Вона нагадала присутнім, що спочатку конкурс читачьких відгуків був пов'язаний з проведенням форуму «Українська книга на Одещині», мав інші назви і зазвичай проводився протягом двох тижнів, а учасників було від 10 до 30 чоловік. Проте з роками він отримав постійну назву «Книголюб», суттєво змінилися і підходи до його організації, збільшилася кількість учасників. Зараз творчий марафон щороку стартує з 27 квітня і триває протягом п'яти місяців; останній термін прийняття конкурсних робіт

Віктор Денісов
дарує бібліотеці
видання ротарійців

Тетяна Ананченко:
«Тішуся з того, що мої
слухачі люблять і читають
українських авторів!»

Поліна Колодинська
отримує подарунок
від ОННБ

Експозиція «Письменники, яких забрала війна»

щороку – 20 вересня. Отож учасники мають досить часу, щоб знайомитися з виданнями та написати на них відгуки.

– Ми не випадково зібралися саме сьогодні, – зазначила пані Ірина. – Цього дня, 27 квітня 1830 року, відбулося відкриття читальних залів Одеської публічної бібліотеки. Одеська національна наукова бібліотека вже 195 років є продовжувачем давніх традицій популяризації книги та читання найпершої публічної бібліотеки на теренах України. Бібліотекар сьогодні – це промоутер книги та читання, який наближає книжку до читача, робить це онлайн і офлайн, у будні та свята...

Насамкінець пані директорка подякувала за підтримку всім партнерам і учасникам проєкту.

Серед таких партнерів, насамперед, – члени «Ротарі клубу «Одеса Рішельє». Тож далі слово взяли ротарійці: автор та ініціатор проєкту «Книголюб» кандидат технічних наук, член-кореспондент Транспортної академії України Віктор Денісов, дійсний президент ГО «Ротарі клуб Одеса-Рішельє» Олег Бороzenко та чартерний президент клубу В'ячеслав Воронков. Вони принагідно розповіли про видавничу діяльність їх громадської організації, а Віктор Денісов подарував бібліотеці одне з таких нових унікальних видань.

Про особливості цьогорічного конкурсу, очікування щодо читацької активності та про діяльність мовно-літературної вітальні «Дивослово», яка вже рік діє при ОННБ, розказала постійний член журі, культуролог і мовознавиця Тетяна Ананченко. Пані Тетяна звернула увагу на філософський сенс назви конкурсу:

– Книголюб – той, хто любить Книгу, Слово... Функція, яку виконує цей конкурс, – дуже важлива. Це представлення дуже широкої палітри читачів – від студентів до військових, людей різної спеціальностей та читацьких вподобань...

За роки існування лауреатами конкурсу відгуків ставали студенти і магістранти провідних вишів Одеси –

Виставка видань, які стали переможцями різноманітних конкурсів та літературних рейтингів і запропоновані конкурсантам до прочитання

Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського, Національного університету «Одеська політехніка», науковці півдня України – історики, краєзнавці, філологи, просто городяни-книголюби. До конкурсу, окрім одеситів, долучаються читачі з багатьох куточків України – із Прикарпаття, Волині, Чернігівщини, Вінниччини, Львова, Києва тощо, а також наші громадяни – вимушені переселенці, що проживають зараз в країнах ЄС (Польща, Італія, Німеччина). Тож можна сміливо говорити, що конкурс виходить на новий всеукраїнський чи навіть міжнародний рівень. Загалом за ці роки до участі долучилося понад дві тисячі учасників.

Уже третій рік поспіль конкурс проходить у складних воєнних умовах. І його девіз залишається незмінним – «ЧИТАЙ! ПИШИ! ПЕРЕМАГАЙ!» «Книголюб» засвідчує, що саме зараз українці

почали більше читати сучасної якісної літератури, а молодь цікавиться новинками вітчизняного книговидавництва. Якщо у 2022 році було надіслано 52 відгуки, то 2023-го – вже 117, тобто вдвічі більше. Минулого року переможцями конкурсу стали двоє військових: Євген Леоненко – молодший сержант 1-ї окремої бригади спецпризначення ім. І. Богуна та Дмитро Ільїн – лейтенант 22-ї ОМБр. Вони обидва надіслали свої відгуки з передової!

На презентації конкурсу була присутня одна з переможниць минулорічного «Книголюб», володарка диплому 3-го ступеня Поліна Колодинська. І.О. Бірюкова вручила їй видання, присвячене історії та сьогоденню ОННБ.

У цьому сезоні учасникам пропонується два списки літератури, на які писатимуться відгуки: перший – це перелік авторів, видань, які стали переможцями українських та зарубіжних премій, відзнак і рейтингів; другий – твори письменників, які загинули під час війни у 2022-2023 роках. Обидва переліки проілюстровані виставками, спеціально підготовленими фахівцями бібліотеки до презентації проекту.

До речі, «Книголюб» також дає змогу визначити, який автор користується найбільшим попитом. До прикладу, найбільше відгуків минулого року було отримано на книгу Сергія Жадана «Інтернат», Сергія Плохія «Загублене царство. Історія русского мира», Станіслава Асеева «Історія одного концтабору», а також на твори Ліни Костенко.

Цікаво, до яких книжок виявлять винятковий інтерес учасники цьогорічного конкурсу? Запрошуючи до участі, організатори нагадують, що «Книголюб» – це унікальний шанс для будь-кого виявити свої творчі здібності, можливість взяти участь у популяризації сучасної української книги.

Імена переможців будуть традиційно оголошені під час урочистостей з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек, який святкується 30 вересня. Переможці конкурсу читачських відгуків «Книголюб-2024» отримають винагороди: грошові премії від меценатів ОННБ, дипломи й електронні сертифікати учасників конкурсу, фірмові кавові смаколики від ПАТ «ЕННІ ФУДЗ» та пам'ятні подарунки від АБ «Південний».

Більш детально про конкурс дізнавайтеся на офіційному сайті ОННБ в розділі «Конкурс читачських відгуків «Книголюб» та на сторінці спільноти книголюбів у соцмережі (facebook.com/groups/bookfan). **il**

Ірина Бірюкова з директоркою Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Грушевського Юліаною Амельченко

Музичне вітання педагогів та вихованців Мистецької школи №1 імені Е.Г. Гігельса міста Одеси: струнний ансамбль «Уніто» і скрипалька Анна Дрозд

Альберт Єзеров і Євген Волокін зі своєю книжкою

«КУРСАКИ, АБО МІСЦЕ, ЯКОГО НЕМАЄ НА КАРТІ» – ТАК НАЗИВАЄТЬСЯ КНИГА ЄВГЕНА ВОЛОКІНА ТА АЛЬБЕРТА ЄЗЕРОВА, ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЯКОЇ ВІДБУЛАСЯ 13 КВІТНЯ В ОДЕСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ. ЦЯ ЗУСТРІЧ ЗІБРАЛА НЕОЧІКУВАНО НАВІТЬ ДЛЯ ОРГАНІЗАТОРІВ БАГАТО ЛЮДЕЙ, ЩО СПРАВДІ ЦІКАВЛЯТЬСЯ ІСТОРІЄЮ ОДЕСИ І КНИЖКАМИ ПРО НЕЇ. НА ЩАСТЯ, ОБІЙШЛОСЯ БЕЗ ПОВІТРЯНИХ ТРИВОГ, ТОЖ РОСІЙСЬКИМ ТЕРОРИСТАМ НЕ ВДАЛОСЯ ПОЗБАВИТИ ОДЕСИТІВ ЦІКАВОГО, НАСИЧЕНОГО Й ТЕПЛОГО СПІЛКУВАННЯ, ЯКЕ ЗА НАШИХ ЧАСІВ СПРИЙМАЄТЬСЯ СПРАВДІ ЯК РОЗКІШ.

Часто предметом дослідження чи просто замилювання Одесою стають її відомі всім візитівки, якісь знакові місця чи пам'ятки, що з ними насамперед асоціюється місто. Але Одеса – це й ті її місцини, що нерідко залишаються поза широкою увагою. Це вулиці і квартали, провулки і будинки, сквери, сади та городи, це люди, які тут народилися і живуть. Про них і розповідає цей альбом – перше систематизоване видання про одеський мікрорайон Курсаки, центральною магістраллю якого є вулиця Святослава Ріхтера, та прилеглі до нього місцевості.

Робота над книжкою тривала два роки і стала справжнім викликом для авторів, зізнається Євген Волокін. Ідея належить його співавтору Альберту Єзерову: він народився й виріс на Курсаках, це місце рідне для декількох поколінь його великої дружньої родини. Зацікавившись своїм родоводом, зібравши в солідну збірку численні матеріали, фото із родинних альбомів, він вирішив: а чому б не спробувати відтворити історію і самих Курсак?

Євген Волокін зізнається, що, попри багаторічний дослідницький досвід і вже солідний авторський доробок, спершу навіть думав від пропозиції відмовитись, бо було навіть

МІСЦЕ НА КАРТІ:

ПРЕЗЕНТОВАНО НОВУ КНИГУ З ІСТОРІЇ ОДЕСИ

Заступниця
генеральної
директорки ОННБ
Ліна Арюпіна

Краєзнавець,
колекціонер
Анатолій
Дроздовський

Завідувачка
відділу
мистецтв ОННБ
Тетяна Щурова

геть не зрозуміло, з чого, власне, починати. А далі розпочалася звична робота: пошук і опрацювання численних історичних документів, мап і поштових листівок, довідників і газетних хронік, збирання старих світлин і спогадів містян, для яких історія була не історією, а просто життям з його нібито незначущими подробицями й побутовими дрібницями.

У процесі виявилось, що, говорячи про Курсаки, не можна не зачепити Ближні і Дальні Млини, розшифровуючи місцеву топоніміку – не звернутись до значущої для Одеси епохи портофранко, а слухаючи спогади мешканців про першого тутешнього власника легкової автівки чи сусіда, який тішив дітей поїздками у запряженому конем візкові, – не згадати про Дюка де Рішельє чи про куди менш симпатичні, а то й страхітливі фігури, що їх, може, й хотілося б викреслити з пам'яті, але пам'ятати потрібно.

З одним таким історичним персонажем, приміром, досить довго асоціювалась назва хутора, який був попередником нинішніх Курсак. На старих планах Одеси він значився як хутір Вишинського (на велетенському Стрільбищному полі це була єдина обжита територія, розташована поза кордоном портофранко). Але ті, хто вважав, що йдеться про ідеолога і практика сталінських репресій в СРСР 1930 років радянського прокурора Андрія Вишинського, помилялися.

Насправді, як встановили автори, мова про власника хутора Миколу Вишинського. Про цього пана вдалося з'ясувати, що був він губернським секретарем (це не посада, а цивільний чин, вельми невисокий – 12-й із 14-ти в Табелі про ранги). Дружину його звали Ганною, по смерті чоловіка вона успадкувала всі активи й зайнялась здаванням у найм (оренду) дач – на земельних ділянках, на які було розбито велику територію хутора. Дочки подружжя навчалися в гімназії Березиної (сьогодні це школа № 39 на розі вулиць Успенської та Канатної). У книзі наведено табель однієї з сестер і портрет другої – з датованої 1909 роком колективної фотовіньєтки випускниць цього освітнього закладу. Цю світлинку надали для книжки знані дослідники Одеси Анатолій Дроздовський і Єва Краснова, відшукавши її у своєму багатющому зібранні одеських старожитностей.

За цим одним коротким сюжетом про встановлення лише одного факту – тривалий пошук і копітка робота. А сюжетів таких у цій надзвичайно інформаційно насиченій книзі – маса. Точне визначення меж Курсак і варіанти походження цієї назви чи історії, пов'язані зі Стрільбищним полем, де провадили військові маневри, чинили масові страти і саджали городи;

особливості забудови й облаштування приватного сектору чи зведення кварталів багатоповерхівок; епізоди з біографії колись улавленого заводу «Краян», секретного інституту «Темп» чи видавництва «Чорномор'я»; спогади про марні спроби вкорінити на одеській землі примхливі цитрусові чи вельми успішну боротьбу піонерів із ховраками і перемогу у збиранні брукху...

Це далеко не повний перелік тем, висвітлених у книзі «Курсаки, або Місце, якого немає на карті», – уже восьмої в серії краєзнавчих альбомів, що вийшли в рамках проєкту «Стара Одеса в фотографіях». Об'єднує їх головний принцип – намагання не лише розповідати історію міста, а й показувати її. Не стало винятком і це видання. А от знаходити для нього ілюстрації, за словами Євгена Волокіна, було значно важче, аніж для попередніх, однак і з цим завданням автори впорались.

Альберт Єзеров з посмішкою згадує, що сам відповідно з фахом (він – суддя Верховного Суду України) мав би бути не упередженим і не заангажованим, але в процесі роботи над книжкою, переповідаючи співавтору котрусь із місцевих легенд чи оповідок, наштотувався на непохитне: «Це слова, а нам потрібні докази!» І такі докази (на підтвердження, а частіше – спростування цих легенд чи оповідок) – тепер частина книги. Це репринт досить рідкісного плану Одеси 1916 року, на якому вказано вже згаданий хутір Вишинського, фрагменти інших мап і схем, історичні документи, десятки оригінальних фото, які публікуються вперше.

До слова, з фотографіями пов'язаний і новий проєкт, яким Євген Волокін займається зараз, співпрацюючи з науковцем із британського Оксфорду Річардом Боссонсом, кінознавцем і дослідником творчості українського кінорежисера Дзиги Вертова. Створена 1929 року німа документальна стрічка «Людина з кіноапаратом» була надзвичайно сміливим експериментом не тільки для свого часу. Її досі називають одним з найголовніших маніфестів світового авангарду, а 2014 року Британський кіноінститут (BFI) оприлюднив рейтинг, згідно з яким цю роботу визнано найвизначнішим документальним фільмом усіх часів. Велику частину матеріалу режисер відзняв в Одесі. Яким було тоді місто, зафіксоване «кіно оком» Вертова, читачі зможуть побачити і на власні очі – завдяки архіву проєкту «Стара Одеса в фотографіях».

Втім, це справа майбутнього, альбом наразі – в роботі. Що ж до «Курсак», які вже знайшли своїх перших читачів, автори кажуть, що не претендують на всеохопність і фундаментальність наукового дослідження. Однак сподіваються, що, прочитавши книгу, читач отримає змогу, як з окремих пазлів, суто із фактів скласти для себе певну цілісну картинку й оцінити її – без сентиментальних «рожевих окулярів», заялжених міфів чи ідеологічних нашарувань різних історичних періодів, пережитих країною, містом, його мешканцями. І зможе переконатися: Курсаки – це не тільки місце на карті Одеси. Це невід'ємна частина її історії. Історії, яка – попри все – буде продовжена. **ii**

Євген Волокін вручив примірники книжки представникам одеських бібліотек

ОДЕСА ЗНОВУ ПЕРЕЖИЛА ПОДІЇ
ДВОХТисяЧОЛІТНЬОЇ ДАВНОСТІ:

НА ДЕРИБАСІВСЬКІЙ ПРОЙШЛА «ВЕЛИКОДНЯ РЕКОНСТРУКЦІЯ»

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЄКТУ «ВЕЛИКОДНЯ РЕКОНСТРУКЦІЯ» – ЦЕ ЗАВЖДИ СПРАВЖНЯ ПОДІЯ ДЛЯ ОДЕСИТІВ. НА ДЕРИБАСІВСЬКІЙ ЗБИРАЮТЬСЯ ТИСЯЧІ ЛЮДЕЙ, ЩОБ ПОБАЧИТИ ВІДТВОРЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ, ЯКІ ВІДБУВАЛИСЯ ПОНАД ДВІ ТИСЯЧІ РОКІВ ТОМУ В ЄРУСАЛІМІ, ТА ПЕРЕЖИТИ ОСТАННІ ГОДИНИ ЖИТТЯ ІСУСА ХРИСТА. НА КІЛЬКА ГОДИН ГОЛОВНА ВУЛИЦЯ МІСТА ПЕРЕТВОРЮЄТЬСЯ НА ВІА ДОЛОРΟΣ. ШЛЯХ СКОРБОТИ РОЗДІЛЕНИЙ НА ВІДРІЗКИ – СЦЕНИ ДРАМАТИЧНИХ ПОДІЙ, ЩО ОЗВУЧУЮТЬСЯ В БІБЛІЇ, ВКЛЮЧАЮЧИ, НА ЗАВЕРШЕННЯ, МОМЕНТИ РОЗП'ЯТТЯ І ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТА.

Вперше після початку повномасштабного вторгнення на Дерибасівській відбулось це масштабне дійство. За словами Наталії Терехової, режисера цьогорічної реконструкції, організатори підійшли до процесу підготовки відповідально та дуже прискіпливо.

— Цього року підготовка зайняла понад два місяці. Оргкомітет складався з 18 людей, а акторів, що брали участь у реконструкції, було близько 300! Усі учасники були в автентичних костюмах, що робилися за ескізами стародавніх фресок, — зазначила режисер «Великодньої реконструкції» Наталія Терехова. — Радіємо, що дійство пройшло без тривоги і при гарних погодних умовах. Давно Одеса не бачила такої масштабної події: від початку повномасштабної війни на Дерибасівській не проходило нічого більш грандіозного. Зі свого боку ми зробили усе можливе, аби це відбулося у безпечних умовах та на радість містянам і гостям Одеси.

А ми трохи розповімо про історію цього проєкту.

СЦЕНАРІЙ

Ідея створення дійства належить президенту благодійного фонду «Добрий самарянин» Денису Сердиченку. Маючи особливу любов до науки, а саме до герменевтики, він дав можливість одеситам поринути в давні часи, стати не лише глядачем, а й учасником великодніх подій.

— «Великодня реконструкція» має кілька цілей. По-перше, ми показуємо історичну цінність наших територій, адже Одесі набагато більше років, ніж 200, і місто має свою унікальну історію. По-друге, саме по собі дійство унікальне і не схоже ні на що інше. Звичайні перехожі миттєво залучаються до процесу і стають частиною цієї театральної події. Через візуал, звуки, дотик кожен може пережити ті моменти разом із нами. До речі, на цей захід приїжджають вчені з різних куточків країни, що є доказом цінності такої події, — розповідає Денис Сердиченко.

Режисери, сценаристи та актори, які виконують основні ролі «Великодньої реконструкції», — люди віруючі, істинні християни. Весь сюжет останніх днів життя Ісуса Христа перед Голгофою описаний у Новому Завіті і став основою сценарію заходу. Кожна роль відкриває людський характер та його реакцію на дотик Бога. За задумом режисерів, кожен присутній на реконструкції зможе отождентити себе з одним із персонажів Біблійної історії. Золоте зерно події — це вибір між прийняттям Христа та зреченням від Нього.

АВТЕНТИЧНІСТЬ КОСТЮМІВ

У день реконструкції на центральній вулиці Одеси можна побачити близько 300 костюмованих героїв! Історичні костюми

пошиті за старовинними зразками на основі іконографії з використанням крою одягу I століття. Швачки користувалися консультаціями реконструкторів та костюмерів. Кожен із костюмів виконаний з натуральних тканин: вовна, льон, домоткане полотно.

ЗА ЧОТИРИ ДНІ ДО...

Всеукраїнський військово-історичний клуб реконструкторів Риму «Вексиліяція римських військ Нижньої Мезії» перебуває у таборі в центрі Одеси за чотири дні до «Великодньої реконструкції». У табір з'їжджаються реконструктори з різних країн світу, щоб познайомити одеситів та гостей міста з історією і побутом римських солдатів. Легіонери готують їжу на грилі – точній копії того, який було знайдено в Помпеях. Раціон складається з натуральних продуктів, які готували у першому та другому століттях нашої ери. Крім того, що всі столові прибори, посуд та предмети відповідають тому періоду, табір доповнює давньоримська карробаліста (зброя, що стріляє дротиками) епохи імператора Трояна I-II ст. н. е. Її відтворили із фрагментів, знайдених у різний час на теренах Румунії, Англії та Німеччини. Весь процес реконструкції карробалісти зайняв понад три роки.

Також одесити можуть побачити, як римські воїни розважалися, граючи в латрункулі – гру, що нагадує сучасні шахи. Це викликає надзвичайний інтерес у глядачів. Детально відтворено образ римського лікаря, який на очах у глядачів виготовляє настоянки та готує чай. До того ж присутні можуть скуштувати кашу простого солдата. Рецепт приготування простий: сочевиця, баранина, цибуля, часник, суміш італійських трав та оливкова олія.

– Для нас важлива кожна складова цього дійства, як релігійна, так і історична, тому ми самі за кілька днів до головного дійства практично живемо на Дерибасівській, харчуємося, як римляни, живемо в максимально наближених до того часу умовах, – додає Денис Сердиченко.

«Великодня реконструкція» стала не просто найяскравішою подією для одеситів, а й одним із найкращих заходів міста. Організаторів за реалізацію цього проєкту було заслужено нагороджено Міністерством культури та інформаційної політики України.

ПРЕМ'ЄРА

Марія Гудима
Фото: Олег Владимірський

СВІТЛО СПРАВЖНЬОЇ ЗІРКИ

ШЕДЕВР СВІТОВОЇ МУЗИКИ «ІСУС ХРИСТОС – СУПЕРЗІРКА» ВПЕРШЕ НА УКРАЇНСЬКІЙ СЦЕНІ ПРЕДСТАВИВ ОДЕСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР МУЗИЧНОЇ КОМЕДІЇ ІМЕНІ МИХАЙЛА ВОДЯНОГО. «JESUS CHRIST SUPERSTAR» ЙДЕ МОВОЮ ОРИГІНАЛУ, УКРАЇНСЬКІ СУБТИТРИ ДО РОК-ОПЕРИ ЕНДРЮ ЛЛОЙДА ВЕББЕРА ТА ТІМА РАЙСА НАПИСАВ ІГОР ЛОСИНСЬКИЙ.

Поставлена на сценах 17 країн світу, рок-опера тривалий час була знайома одеситам лише за привезеними моряками платівками, меломани ганялися за записами. Тоді, в сімдесяті, навіть уявити собі було неможливо, що «Jesus Christ Superstar» цілком легально буде йти на сцені нашої музкомедії. Як то кажуть, в Одесі треба жити довго.

В основі сюжету – Євангеліє від Йоана, події, що відбулися на початку християнської ери. Сюжетна лінія охоплює період від входу Спасителя в Єрусалим до моменту смерті на Голгофі, останні сім днів життя Ісуса з Назарета: з моменту появи його на Пальмову неділю і до страти за наказом Понтія Пілата.

– Незважаючи на абсолютно вільне трактування авторами Великої книги – Нового завіту, ми постаралися сказати про те, що становить основну тривогу наших днів: без любові та співчуття особистість неминуче деградує, людина перестає бути людиною, – зазначає режисер-постановник вистави Володимир Подгородинський. – З дня першої постановки на Бродвеї минуло понад 50 років – вік кількох поколінь. Ми вдячні авторам та правовласникам матеріалу, британській компанії The Realty Useful Group за надану можливість виконати цей твір.

Перед прем'єрою, знехтувавши умовностями та театральними забобонами, Володимир Іванович з друзями відкоркував

шампанське в театральному буфеті. Подальші події показали, що він не покцапився!

Сьогодні сюжет і музика, що стали класикою, не становлять ніякого секрету для публіки. До театру йдуть за бездоганним виконанням, цікавою трактовкою. Треба сказати, що в одеській постановці кожна роль отримала ідеального виконавця. Взяти хоча б Христа: ми знали, що тенор Ярослав Селедцов божественно гарний, але що він може брати такі високі ноти!..

У житті розпусної жінки Марії Магдалени (в цій партії вдалося почути та побачити Юліану Ігнатовську) було дуже багато сексу, але дуже мало людського ставлення, і все ж пророк її при-

чарував передусім як чоловік: вона не зовсім розуміє, що робити з цим коханням, а поки що оточує Христа материнським піклуванням.

Із заслуженого артиста України Володимира Кондратьєва очікувано вийшов з біса цікавий Юда. І не лише тому, що артист має великий досвід співу різними мовами, в тому числі й англійською. Так, злочинець, так, з негативною привабливістю, але як цей чи то павук, чи то скорпіон в образі найбільш думаючого апостола плутається в міркуваннях, пророцтвах, заздрощах, ревнощах, страхах і прозрінні! А з яким дзенькотом розсипалися 30 сребреників, кинуті на планшет сцени!

Звичайно ж, розкішний римський намісник Понтій Пілат у виконанні народного артиста України Володимира Фролова «умив руки», спочатку прагнучи перекласти відповідальність за долю пророка на царя Ірода, формального правителя Галілеї, мовляв, це його юрисдикція. Проте порочний Ірод (заслужений артист України Сергій Мільков), витанцювуючи канкан зі своїми наложницями, просто збиткується з дивакуютого парубка, який оголосив себе Сином Божим. Теж мені, персона року! Водить за собою натовп своїх adeptів, а все йде до бунту проти римлян, краще дистанціюватися від нього. Жити за високими моральними вимірами небезпечно. І тут уже метаморфоза відбувається з натовпом, якому, за великим рахунком, все одно, кому співати осанну – чи Христу, чи Пілату. Але якщо Пілат помилує, на нього донесуть у Рим.

Ті, хто просив пророка про зцілення доторком (прокажених, сліпих та кульгавих надто багато навіть для Сина Божого), вже кричать: «Розіпни його!». Схоже на ситуацію, коли харизматичну жінку шанувальники намагаються максимально знеструмити, підвампірити та знецінити. Така сама історія буває з поп-зірками, а хто популярніший за Спасителя?

Правда в тому, що, пройшовши болісну метаморфозу від пророка до Господа, Він набув значно більшої сили. «Show me just a little of your omnipresent brain» («Яви мені хоча б крихту свого всюдисущого задуму»), – просить Христос Бога-отця. В цьому й задум. Тож, виходить, ніхто не винен – ні Юда, ні первосвященники, ні апостол Петро, який тричі відрікся від Ісуса? Всі діяли в межах задуму Божого? Але ж де та совість, чому мовчить, коли посилають людину, яка не зробила нічого поганого, на муки і смерть? Не варті всі ці люди, провальний проект світобудови, того, щоб викупати їхні грішки стражданнями Христа. «But are you king? King of the Jews? – That's what you say» («Але ти – цар? Цар юдейський?»), – діалог Пілата з Христом видає готовність останнього прийняти всі звинувачення й муки, які будуть за цим.

Комусь із глядачів хотілося сучасних рішень у костюмах (декорації максимально лаконічні). Тільки одягати Спасителя в джинси було б, як не дивно, вже старомодним ходом. Заслужений художник України Станіслав Зайцев у тандемі з художником по костюмах Оленою Лесніковою віддали перевагу умовному історизму, виявивши смак та міру, а балетмейстер-постановник Віталій Кузнецов подолав усі незручності, які виникали з необхідності працювати з похиленим планшетом сцени (глядачам зручно, а як танцювати?!). Хор та балет, як і у багатьох інших постановках одеського театру, практично злилися, всі вміють усе і взаємозамінні. Відмінна команда!

Кудись поділася зазвичай складна акустика зали музкомедії (за звук і відеопроєкцію у виставі відповідають Борис Брага і Микита Комарницький). Оркестр під орудою Вадима Перевозникова не зустрічає жодних акустичних перешкод, при цьому не будемо забувати, що музиканти розмістилися на сцені, позаду співаків, а не в оркестровій ямі, і співати в такий позиції зовсім непросто.

...Як на мене, нова постановка виявилася справою, що відповідає задуму Божому, тож практично ідеальна. Є сенс дивитися в різних виконавських складах, приходити до театру знову й знову. **□**

Виконавець ролі Ісуса Ярослав Селедцов, режисер-постановник Володимир Подгородинський і диригент Вадим Перевозников

«ДЕКОМУНІЗАЦІЯ» ЯК МУЗЕЄФІКАЦІЯ

ПРО АВТОРА

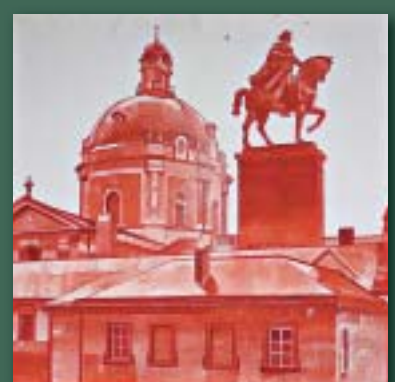
Денис МЕТЕЛІН народився 1994 року в Сімферополі, Крим, Україна. У 2011 році вступив до Кримського художнього училища ім. М. Самокиша. У зв'язку з анексією Криму не завершив навчання і у березні 2014 року переїхав до Львова, де продовжив здобувати освіту у Львівському коледжі декоративного і ужиткового мистецтва ім. І. Труша. Закінчив Українську академію друкарства, а також Університет Ополе (Польща). З 2016 року є резидентом галереї «Фарбований лис». Автор муралів у багатьох містах України та учасник численних колективних виставок. Художник працює в таких напрямках, як вуличне мистецтво та друкована й мальована графіка. Основний мотив творчості Дениса Метеліна: сублімація проблем пострадянського суспільства. В одному з останніх проєктів «Життєпис» (2019 – 2020) художник виразив свої думки і переживання стосовно анексії Криму росією. Цей проєкт став автобіографічною розповіддю, коміксом, житійною іконою. Після широкомасштабного вторгнення росії більшість робіт Дениса Метеліна є висловлюваннями на тему війни.

ВИСТАВКУ ОДНОГО З НАЙВІДОМІШИХ МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ ДЕНИСА МЕТЕЛІНА «ДЕКОМУНІЗАЦІЯ» ОДЕСИТИ ЗМОГЛИ ПОДИВИТИСЯ В ОДЕСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ХУДОЖНЬОМУ МУЗЕЇ (ВУЛ. СОФІЇВСЬКА, 5А). ХУДОЖНИК, ЯКИЙ ПІСЛЯ АНЕКСІЇ ЙОГО РІДНОГО КРИМУ, ДЕ НАРОДИВСЯ І ПОЧАВ ОТРИМУВАТИ ХУДОЖНЮ ОСВІТУ, ПЕРЕЇХАВ ДО ЛЬВОВА, НА ВЕРНІСАЖ НЕ ПРИЇХАВ, ТОЖ ЙОГО ТВОРЧІСТЬ ПРЕДСТАВЛЯЛИ КУРАТОРИ ВИСТАВКИ ОЛЕГ ВАСИЛЕНКО І АНАСТАСІЯ ЯВТУШЕНКО.

Що було б у випадку, якби ми досі жили в радянському суспільстві? Митець застосовує кричущі плакатні кольори та малює діжку з квасом на вулиці, якихось піднесених люмпенів і бойових бабусь, здатних осідлати дракона та підкорити комунальні служби. Бабусі ще певною мірою перебувають під впливом застарілих ідеалів, з одного боку – соціально незахищені, з іншого – загартовані, мобільні та всюдисущі. Це в роботах, які створювалися в 2019-му, а тепер до них додалися «плакати» с палаючою Красною площею, гігантським українським леопардом, а ще – синьо-жовтий «Монолог Донбасу». Час нині спливає так швидко і так болісно, що варто поспішати музеєфікувати твори сучасного українського мистецтва, і сперечатися тут нема про що. 🇺🇦

ОБЕРЕЖНІ ШТАТИ АМЕРИКИ.

ЯКІ ПРОБЛЕМИ У ПІДТРИМЦІ УКРАЇНИ
НЕ ЗНИМАЄ РІШЕННЯ КОНГРЕСУ США

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК ДОВГООЧІКУВАНЕ ТА ДІЙСНО КРИТИЧНО ВАЖЛИВЕ РІШЕННЯ ПРО ФІНАНСУВАННЯ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ СХВАЛЕНЕ НА РІВНІ Й ПАЛАТИ ПРЕДСТАВНИКІВ, І СЕНАТУ, – ВАРТО ЗАФІКСУВАТИ КІЛЬКА МОМЕНТІВ, КОТРІ ДАЮТЬ РОЗУМІННЯ, ЧОГО НАСПРАВДІ ЦЯ ДОПОМОГА НЕ ЗМІНЮЄ У ДІЯХ ВАШИНГТОНА.

І про це треба говорити відверто, адже Сполучені Штати навіть на Заході все частіше називають «вікном вразливості» України. А від визнання проблеми залежить, як будувати подальшу роботу на євроатлантичному треку.

По-перше, схвалення допомоги не змінює генеральну лінію США щодо завершення війни проти України. Причому цю генеральну лінію поділяють і президент Байден, і кандидат у президенти Трамп.

ВІЙНА, НА ЇХНЮ ДУМКУ, МАЄ ЗАКІНЧИТИСЯ ТАК ЗВАНИМ «ПЕРЕГОВОРНИМ ВРЕГУЛЮВАННЯМ» (NEGOTIATED SETTLEMENT)

Звісно, їхні позиції мають відмінності.

Байден хотів би зробити все елегантно, щоби створювалося враження, ніби такі перемовини відбуваються за ініціативи і враховуючи інтереси України, а Трамп не приховує, що хоче робити згідно з власним планом врегулювання «за 24 години».

Інша суттєва відмінність – те, що Байден навряд чи погодився б на будь-яку форму легітимізації, із визнанням з боку США, навіть частини окупованих територій за Росією, натомість Трамп неодноразово давав зрозуміти, що для нього територіальна цілісність України не є особливою цінністю (як, до речі, й територіальна цілісність деяких інших країн світу).

Читач, який стежив за новинами з Конгресу, може спитати: а як же згадки про перемогу України в законі, ухваленому переконливою більшістю в обох палатах?

Поодинокі згадки про українську перемогу, звісно, важливі,

бо дозволяють не маргіналізувати це поняття навіть у ситуації, коли Україна, як і у 2022 році, знову вимушена боротися фактично за своє виживання. Але водночас вони не повинні вводити в оману. Потрібно чітко розрізняти серед американського політикуму:

голоси тих, хто дійсно вболіває за перемогу України та поразку Росії, і тих, хто використовує вимогу до президента США розробити стратегію української перемоги як своєрідну політичну пастку, розуміючи, що останній цього не зробить;

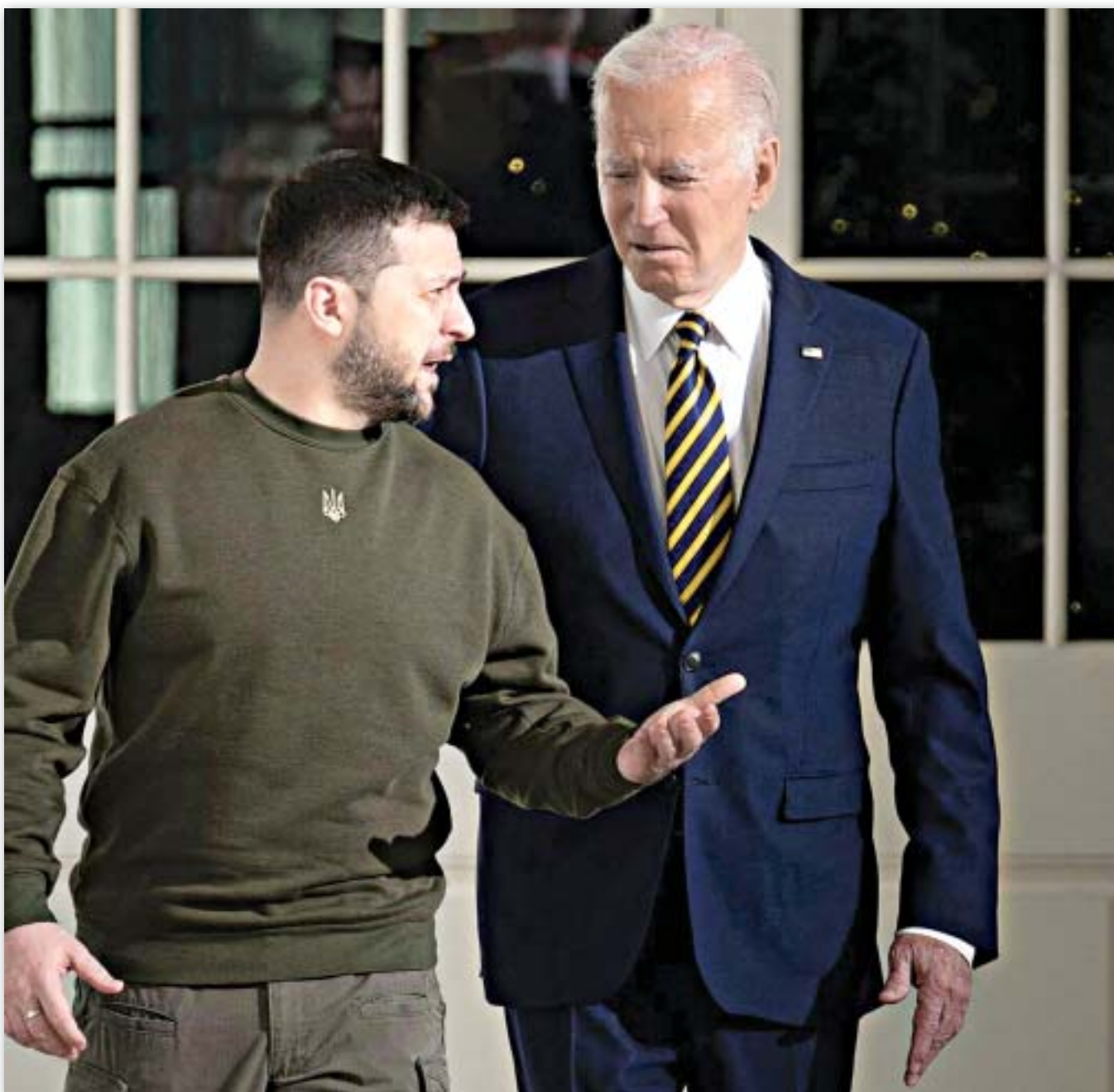
голоси тих, хто вживає слово «перемога» в українській інтерпретації, і хто намагається її запакувати у сам факт збереження держави Україна – з 20 чи навіть більше відсотками територій, окупованих РФ.

Останнє навіть не приховують – були численні публічні заяви нинішньої адміністрації про те, що «Росія вже стратегічно програла, Україна вже стратегічно виграла». Тобто підмінюють поняття, прирівнюючи перемогу України до її виживання.

МОВЛЯВ, ВИ ВИЖИЛИ – ТОЖ ЦЕ І Є ВАША ПЕРЕМОГА

Зважаючи на ставку Вашингтона на «переговорне врегулювання», Україні важливо не припиняти пояснювати, що наша позиція – інша, та підживлювати її за допомогою наших однодумців-республіканців у Конгресі. Зокрема, через тріо прибічників рейганівської концепції «миру через силу» (peace through strength), відомих у вашингтонських кабінетах «як три Майки» (Тернер, МакКолл, Роджерс). Цей підхід є альтернативою популярних у трампістських аналітичних колах концептів «сплячого НАТО» і тому подібного.

Те, що формула «peace through strength» знайшла

відображення у назві законопроекту, ухваленого у пакеті з українським «саплементалом» – важливий сигнал про те, що цей підхід має прибічників. І ті, хто знає, які дискусії щодо її релевантності точилися в Республіканській партії останнім часом, зрозуміють, чому посол України в США Оксана Маркарова двічі окремо похвалила назву законопроекту в своїх дописах у соцмережах.

АДЖЕ ДЛЯ УКРАЇНИ ВТІЛЕННЯ ФОРМУЛИ «PEACE THROUGH STRENGTH» – ЦЕ НЕМОЖЛИВІСТЬ ПРИМУСУ НАС ДО «МИРУ» ЧЕРЕЗ ДЕ-ФАКТО КАПІТУЛЯЦІЮ УКРАЇНИ

По-друге, ухвалена допомога не змінює характер американського лідерства у війні РФ.

Зеленський у телефонній розмові в понеділок похвалив Байдена за «рішуче глобальне лідерство США». Але подивімося правді у вічі: якщо це й лідерство, то навряд чи глобальне і точне не рішуче.

Швидше, в контексті дій Білого дому варто говорити про феномен «стримуючого лідерства», яке не завжди надихає, а інколи навіть демотивує (англійською це найвлучніше назвати *discouraging leadership*). І йдеться не тільки про політичну дисфункціональність Конгресу впродовж добрих пів року. Є ціла низка питань, з якими американські партнери стримують інших союзників в ухваленні тих чи інших рішень або ж у наданні Україні певних видів озброєнь чи обладнання.

Під час нещодавнього візиту авторки цих рядків до європейських столиць – Парижа, Рима, Берліна – доводилось неодноразово чути розповіді про те, як поважний представник адміністрації Байдена обдзвонював країни НАТО з ідеєю чи то порадою не брати участі у «саміті Макрона» 26 лютого, який французький лідер збирав для формування коаліції держав, готових до рішучого опору агресії РФ.

Та й представництво Вашингтона на цій події було красномовним: в той час як абсолютна більшість європейських учасників, які доїхали до Парижа, були представлені на рівні лідерів, від США приїхав помічник держсекретаря.

АЛЕ УКРАЇНІ ПОТРІБНЕ НЕ «СТРИМУЮЧЕ ЛІДЕРСТВО», А КОАЛІЦІЯ РІШУЧИХ

Сполучені Штати Америки можуть до неї доєднатися.

Оголошене рішення про надсилання до України більше військових радників – правильний крок. Але за ним мають йти і відповідні рішення про АТАСМС дальністю понад 300 км, і дозвіл вражати потрібні цілі на території РФ як українською, так і американською зброєю, і розблокування запрошення України до членства в НАТО.

А наразі чи не єдиним пунктом у питанні війни в Україні, в якому лідерство США є беззаперечним, є конфіскація заморожених російських активів. І це треба належним чином визнати.

По-третє, з ухваленням допомоги не змінюється класифікація війни РФ в Україні з боку США.

У Вашингтоні її вважають і надалі вважатимуть європейською війною. А отже, саме Європа має, за тамтешньою логікою, приділяти Україні більше уваги та надавати більше ресурсів. Подейкують, одним з аргументів (хоча й не основним), які пом'якшили позицію Трампа щодо закону про допомогу Україні, було усвідомлення того, що Європа вже дає Україні більше допомоги і зобов'язується давати ще більше.

Тут доречно нагадати: ще за часів свого президентства Трамп вважав, що не просто Європа, а саме чомусь Німеччина має надавати Україні найбільше допомоги. Сьогодні саме так і відбувається – Берлін вже став лідером у Європі у цьому питанні.

Тому важливо пояснювати у США, що ця війна, хоча її гаряча фаза і точиться в Європі, не може вважатися тільки європейською хоча б тому, що в ній вже задіяні Північна Корея, Іран, Китай, які активно допомагають РФ воювати проти України.

Закріпити у США цілком правдивий наратив, що Україну атакують не лише Росія, а й Китай, Північна Корея та Іран – це важлива мета. Адже ці держави, на відміну від РФ, посідають високі позиції у шкалі загроз у сприйнятті сучасної американської аудиторії.

Але нам треба також усвідомлювати, що, попри усі зусилля з переконання, ми не змінимо взаємозалежність допомоги з Європи і з Америки. Тобто чим більше ми отримуємо від європейців, тим більше маємо аргументів для отримання масштабнішої допомоги від США.

Звідси – по-четверте. Схвалена допомога не змінює факту, що США входять у смугу стратегічної невизначеності.

Солідарність американських гравців навколо переобрання Байдена чи Трампа стає важливішою за солідарність з Україною. Відтак важливо, засукавши рукави, працювати й

надалі в європейських столицях, деякі з яких можуть стати опорою коаліції рішучих.

На жаль, низка важливих європейських країн і надалі тяжіють до того, аби реагувати на війну в Україні в рамках параметрів стримуючого лідерства США. Утім, реальний шанс на обрання Трампа й понад пів року блокування допомоги у Конгресі дещо «підбадьорили» європейців та змусили багатьох замислитися про безпеку Європи та більш самостійну підтримку України.

Наше завдання – щоб затверджена допомога і зростаючі рейтинги Байдена не збили їх з цієї траєкторії.

Ну і, нарешті, по-п'яте. Надана допомога навряд чи може повністю відновити довіру до США з боку України та її найбільших партнерів.

Втрати від тривалого свідомого блокування допомоги надто високі, а запити ЗСУ навіть для «стабілізації» східного фронту – вищі за готовність їхнього задоволення з боку Пентагону. Щоби подолати цю кризу, необхідно задіяти усі можливі шляхи допомоги та інструменти, наявні у президента США, зокрема в рамках програми EDA (Excess Defence Articles). Досі Білий дім не хотів їх використовувати, напевно, вважаючи, що вони можуть послабити аргументи щодо критичності негайного схвалення допомоги Конгресом. Тепер цієї застороги нема. Але є натомість законодавча «подача» з АТАСМС 300+, яка ставить Байдена перед вибором...

Також необхідно попрощатися з популярною риторикою, що США нам «нічого не винні», тобто не зобов'язані допомагати, і рівняються виключно на національні безпекові інтереси.

З юридичної точки – дійсно нічого не винні, але з політичної та моральної перспективи, які так само важливі для пересічних американців, США несуть пряму відповідальність щонайменше як ініціатори Будапештського меморандуму. Тому на додаток до компліментарних заяв про двопартійну підтримку України з боку США важливо не забувати говорити і про двопартійну відповідальність, при цьому й надалі пояснюючи, чому підтримка України – і в американських безпекових інтересах.

І зараз Україна дедалі більше працює над просуванням цих ідей.

Парадоксально, але саме місяці блокування допомоги США підштовхнули Україну до якісних змін у цьому питанні, до роботи з аудиторіями, чий голос особливо важливий для республіканського політикуму (до прикладу, з тими ж євангелістами). Це, можливо, найбільш безперечний плюс (поруч з «прокиданням» Європи) від тривалого блокування допомоги Україні у Конгресі США.

За матеріалами «Європейської правди».

ТУМАННЕ ЧИСЛО:

СКІЛЬКИ НАЙБІЛЬШІ МІСТА ВИТРАЧАЮТЬ НА ДОПОМОГУ ЗСУ

ЗАГАЛОМ ВИДАТКИ НА ОБОРОНУ – ЦЕ СПРАВА ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ. ПРОТЕ ЦЕ НЕ ОЗНАЧАЄ, ЩО МІСЦЕВА ВЛАДА МАЄ ЗАЛИШАТИСЯ ОСТОРОНЬ, АДЖЕ ПОТРЕБИ У БОРОТБІ З РОСІЄЮ КОЛОСАЛЬНІ. ВОНА МОЖЕ ДОПОМАГАТИ ВІЙСЬКУ. І ГРОМАДЯНИ ОЧІКУЮТЬ ТА АКТИВНО ВИМАГАЮТЬ ВІД ПОСАДОВЦІВ СВОЇХ ГРОМАД ТАКОЇ ДОПОМОГИ, ОСОБЛИВО ПІСЛЯ ТОРІШНІХ СКАНДАЛІВ ІЗ СУМНІВНИМИ ЗАКУПІВЛЯМИ.

Ми спробували дізнатися, як обласні центри підтримували Сили оборони у 2023 році. Спробували – ключове слово, бо як виявилось, отримати структуровані та чіткі дані від кожного міста – це ще той виклик. Що з цього вийшло – читайте далі.

ЯК ВЗАГАЛІ МІСТА МОЖУТЬ ВИТРАЧАТИ КОШТИ ДЛЯ ВІЙСЬКА

Насамперед вони можуть просто перерахувати гроші з місцевого бюджету, як безпосередньо в державний на спеціальний рахунок для витрат на потреби нацбезпеки, так і конкретній військовій частині чи підрозділу. Тобто провести субвенцію.

Можна забезпечувати добровольчі формування територіальної громади (ДФТГ, і це не те саме, що ТрО). Також міста купують та передають військовим товари, як-от безпілотики, бронежилети, авто, рації – хоча правомірність таких витрат можуть поставити під сумнів. Адже поки що місцеве самоврядування не має прямих повноважень виділяти гроші на оборону – це депутати намагаються виправити законопроектом 9559-д.

Ще один спосіб – купити військові облігації. По суті це означає позичити грошей державному бюджету. Поки що держава витратить їх на оборону, а згодом поверне їх із відсотками до громади.

Також є варіант виплачувати кошти мобілізованим мешканцям громади. Або більш опосередковані шляхи – для прикладу, відремонтувати лікарню, де військові відновлюються після поранень, фінансувати програми підтримки ветеранських бізнесів чи психологічної реабілітації. Такі видатки ми прибирали із загальної статистики (там, де їх вдалося ідентифікувати), бо вони хоч і пов'язані з війною, але все ж стосуються тилу.

НАЙБІЛЬШЕ ОБЛАСНІ ЦЕНТРИ ВИКОРИСТОВУЮТЬ СУБВЕНЦІЇ

Ми попросили обласні центри надати дані про видатки на підтримку

Сил оборони у 2023 році за різними категоріями. Тож надіслали їм таблицю, де треба було заповнити витрати, наприклад, на оптичні прилади, транспорт, одяг, медикаменти, безпілотники. Далеко не всі міста заповнили її. Деякі зробили це частково. А деякі додавали видатки, які самі вважали за потрібне, приміром, на будівництво укриттів або ліквідацію наслідків обстрілів. Такі нерелевантні дані ми не брали до порівняння, щоб воно було максимально коректним. Тож вручну з запитів виокремили те, про що власне питали. Ці дані не можна вважати ідеально точними, однак це найкраще, чого нам вдалося домогтися.

За відповідями обласних центрів, загальна сума їхніх видатків на підтримку Сил оборони в 2023 становить 18 млрд грн. Найбільше вони використовували субвенції, тобто переказів коштів в інші бюджети чи військові частини – це 48% видатків на оборону (8,6 млрд грн). Друге та третє місце приблизно порівно розділили БпЛА і засоби радіолокаційної боротьби – 14% (2,6 млрд грн), та купівля військових облігацій – 13% (2,3 млрд грн). Ще 12% видатків потрапили в категорію Інше.

Згідно з відповідями міськрад військові облігації купували тільки 6 обласних центрів: Львів, Хмельницький, Житомир, Вінниця, Чернівці, Чернігів. Далі ми ці суми не будемо згадувати в статистиці по окремих містах, оскільки позичені державі кошти повернуться в громади (а в деяких випадках – уже повернулися).

У відсотковому співвідношенні в 2023 році найбільше на фінансування сектору оборони витратили міські ради Сум – 10,1% видатків місцевого бюджету, Дніпра – 9,2%, Києва – 9%, Житомира – 8,9%, Одеси – 8,8%, Хмельницького – 8,7%, Івано-Франківська – 7,5%. Інформацію про загальні видатки бюджетів для порівняння ми взяли з ресурсу Openbudget.

В абсолютних числах найбільше на підтримку армії спрямували Київ — 7,5 млрд, Дніпро — 2 млрд грн, Одеса – 1,1 млрд грн, Львів – 1 млрд грн.

Також міста передавали військовим ті речі, які в них вже були на балансі. Згідно з їхніми відповідями, така допомога торік була еквівалентна приблизно 250 млн грн.

Далі розповідаємо детальніше про міста, які витратили на допомогу ЗСУ найбільше.

КИЇВ

Відповідь Києва була чи не найбільш заплутаною: містила чимало додаткової інформації, але лише про 9 місяців року. А в графі Інше чомусь були дані за 2022-2023 роки, тож її ми не врахували в загальне число. А якщо підсумувати інші видатки з листа міськради, за 9 місяців 2023 місто спрямувало на підтримку Сил оборони 7,5 млрд грн. Це 9% від загальної суми видатків бюджету. Водночас у січні 2024 міський голова Віталій Кличко заявляв, що за рік допомога військовим становила 7 млрд грн. Як за 9 місяців витрачена сума могла перевищити річну, незрозуміло. Ми направили в міськраду лист із проханням роз'яснити цей момент, але на момент виходу матеріалу відповідь не отримали.

Згідно з офіційною відповіддю на перший запит, найбільше витрат припало на БпЛА та засоби радіолокаційної боротьби – 1,5 млрд грн, субвенції з міського бюджету – 1,4 млрд грн, ремонт та відновлення техніки – 1 млрд грн, і транспортні засоби – 900 млн грн.

До загальної суми ми не додали 395 млн грн субвенції до державного бюджету на забезпечення готовності до дій як територіальної підсистеми Києва Єдиної державної системи цивільного захисту.

ДНІПРО

На заходи з оборони й протистояння збройній агресії росії місто виділило 2 млрд грн. Це 9,2% від загальної суми його видатків. Так, 300 млн грн витратили як субвенцію, ще стільки ж – на придбання безпілотників та засобів радіолокаційної боротьби. На радіостанції, супутникове обладнання (телефони, рації, старлінки) пішло 70 млн грн.

У загальну суму ми не додали 448 млн грн, які за відповіддю Дніпровської міської ради, місто спрямувало на облаштування укриттів та відновлення об'єктів, які постраждали від ракетних обстрілів.

Як обласні центри підтримували ЗСУ у 2023: військові облігації

Вінниця	297 млн грн
Житомир	550 млн грн
Львів	680 млн грн
Хмельницький	650 млн грн
Чернівці	91 млн грн
Чернігів	50 млн грн

Дані про придбані військові облігації, отримані у відповідь на запити до міських рад, проєктом DOZORRO TI Ukraine

Разом:
2,3 млрд грн

ОДЕСА

Видатки міста на підтримку Сил оборони склали 1,1 млрд грн, що становить 8,8% від всіх видатків громади у 2023-му. Понад дві третини коштів – 800 млн грн – становлять субвенції військовим частинам. Ще 148 млн грн спрямували на транспортні засоби, серед яких були й човни, 11 млн грн – на медикаменти та медичне обладнання, 10 млн грн – на польові лазне-пральні комплекси.

ЛЬВІВ

У 2023 році з міського бюджету на оборону направили понад 1 млрд грн, тобто 6%. Частину коштів через субвенції місто передало військовим частинам, поліції, прикордонній службі, СБУ, ГУР. 368 млн грн місто витратило самостійно на закупівлі БПЛА, автомобілів і пального, старлінків, генераторів та інших товарів.

Також у місті зазначили, що витратили 199 млн грн на ремонти приміщень різних відділень, де проходять лікування та реабілітацію поранені, а також облаштування Центрів реабілітації військових. Для цих проєктів також залучають кошти від партнерів з-за кордону, міст-побратимів та фондів. Переважно внесок міста становить 20-30%. А 9,3 млн грн пішло на облаштування ЦНАПу для ветеранів (спільний проєкт з Міністерством у справах ветеранів України).

Міськрада згадувала й інші видатки, пов'язані з військом: приміром, соціальні виплати та соціально-культурну програму відновлення військових «Місто лікує».

ЖИТОМИР

Місто витратило на Сили безпеки понад 480,7 млн грн – це 8,9% від його видатків торік. зокрема субвенція Силам безпеки та оборони склала майже 300 млн грн, а придбане майно – 180,8 млн грн. Серед них лівову частку займають БПЛА та засоби радіолокаційної боротьби – 143 млн грн. Другим йде транспорт та допоміжне обладнання – 22,3 млн грн.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

Якщо звести дані з відповіді міськради до нашої класифікації, вийде 479 млн грн, тобто 8,7%. Найбільше з них припадає на субвенцію та підтримку військових частин та силових структур – 390 млн грн. А 60,5 млн грн витратили на дрони та засоби радіолокаційної боротьби.

Також місто вказало майже 400 млн грн видатків на інші заходи, не зазначені в нашій таблиці. Туди включили:

- перерахунок громади «військового ПДФО» – 237,3 млн грн;
- заходи соціального спрямування – 82,6 млн грн;
- звільнення від обов'язкових платежів до бюджету громади та спрямування їх на оборонні потреби – 72,6 млн грн.

Щоправда, з відповіді незрозуміло, чому перерахунок ПДФО не зараховується як субвенція і як можна спрямувати на оборону платежі, які в громаді не зібрали.

Як обласні центри підтримували ЗСУ у 2023

Дані, оприлюднені у відповідь на запити до міських рад проєктом DOZORRO TI Ukraine

Харчі та вода 12,7 млн грн (0,1%)
Медикаменти, медобладнання 29,3 млн грн (0,22%)
Одяг, взуття, броньовані, розгріювачі 210 млн грн (1,17%)
Генератори, зоричні станції, паярбани 92,7 млн грн (0,51%)

1,3 млрд грн

Транспорт і обладнання до нього

Контактери обласних 129 млн грн (0,71%)
Оптимі приміщ: бункри, гринді, тепловізори 365 млн грн (1,98%)
Засоби зв'язу: телефони, радіо, стартери 187 млн грн (1,04%)

2,6 млрд грн

БПЛА, засоби радіолокаційної боротьби

**Разом:
18 млрд грн**

СУМИ

Згідно з відповіддю на запит, у 2023-му місто спрямувало на потреби Сил оборони 372,7 млн грн. А це 10,1% від видатків міського бюджету. Найбільше припадає на допомогу членам добровільних формувань громади та громадських невоєнізованих формувань – 199,3 млн грн. На субвенцію пішло 110,5 млн грн, а на заходи і роботи з тероборони – 62,9 млн грн.

Ще 23,1 млн грн спрямували їм же на вирішення соціально-побутових питань. Ці видатки ми виключили.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Місто витратило на Сили оборони 320 млн грн, що становить 7,5% всіх видатків. Зокрема субвенція військовим частинам склала 57 млн грн, витрати на безпілотники – 30 млн грн. Ще 214 млн грн місто спрямувало на інші витрати – без деталізації, на які саме.

Загалом згідно з даними, які обласні центри надали у відповідь на наш запит, торік вони витратили на підтримку Сил оборони від 1% до 11% видатків свого бюджету. Для чверті міст-лідерів цей показник становив від 6%. Але як показала відмінність відповідей на однаковий запит, орієнтуватися лише на число – не найкраща стратегія. Місцеве самоврядування громад по-різному трактує, що означає виділити кошти на допомогу ЗСУ, навіть якщо дати форму для заповнення. До того ж завжди буде спокуса включити туди дотичні видатки, щоб отримати масивнішу загальну суму. Тому мешканцям громад важливо запитувати, що саме криється за числами у звітах про підтримку військових, і чи справді ці кошти витратили, а не лише запланували.

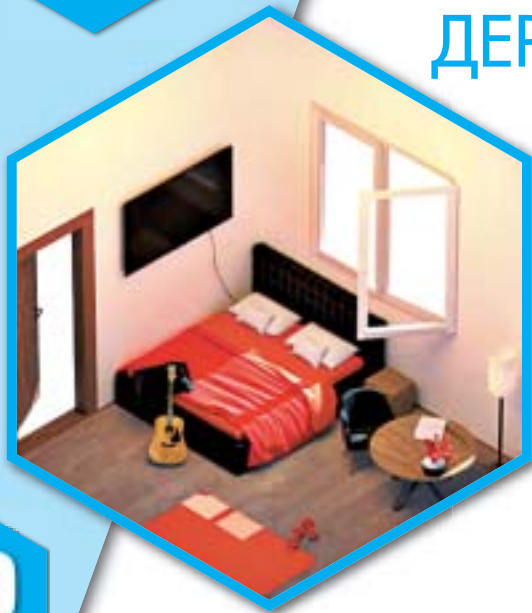

Оселя

СВОЄ ЖИТЛО ПІД 3% РІЧНИХ:

ХТО МОЖЕ СКОРИСТАТИСЯ ДЕРЖАВНОЮ ПРОГРАМОЮ «ЄОСЕЛЯ»?

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ЄОСЕЛЯ» ПОЧАЛА СВОЮ РОБОТУ В ЖОВТНІ 2022 РОКУ. ДО СЕРПНЯ 2023 РОКУ ВОНА БУЛА ДОСТУПНА ЛИШЕ ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ, ОСВІТЯН ТА МЕДИКІВ. ЗГОДОМ ЇЇ КІЛЬКА РАЗІВ РОЗШИРЮВАЛИ – ЗРОБИЛИ ДОСТУПНОЮ І ДЛЯ ІНШИХ КАТЕГОРІЙ УКРАЇНЦІВ, А ТАКОЖ ЗМІНИЛИ ВИМОГИ ДО ЖИТЛА, ЯКЕ ПІДПАДАЄ ПІД ІПОТЕКУ.

ХТО МОЖЕ СКОРИСТАТИСЯ ПРОГРАМОЮ «ЄОСЕЛЯ»

Наразі за державною програмою «ЄОселя» доступні два варіанти оформлення іпотеки: під 3% та 7% річних. Оформити кредит на купівлю житла під найнижчу ставку можуть не всі.

За умовами програми іпотека під 3% річних доступна для:

- військовослужбовців за контрактом та членів їх сімей;
- медичних працівників державної та комунальної форм власності;
- педагогічних працівників закладів освіти державної та комунальної форм власності;
- науковців закладів освіти й наукових установ державної або комунальної форм власності.

Такий кредит надається на термін до 20 років з мінімальним початковим внеском 20% від вартості житла. Якщо за час дії

іпотечного договору особа втратить статус однієї з вказаних категорій, то її переведуть на ставку 7% річних.

У деяких випадках місцева влада компенсує позичальникам відсотки за кредитами. У серпні 2023 року в рамках «ЄОселі» запустили чотири регіональні програми: у Закарпатській, Миколаївській, Чернівецькій областях та в Кропивницькому. У кожному регіоні свої особливості.

Закарпатська ОВА компенсує відсоткову ставку військовим ЗСУ, які служать за контрактом. Миколаївська ОВА частково відшкодовує виплати за іпотекою військовим, які перебували в полоні. Чернівецька ОВА компенсує частину відсоткової ставки за іпотечними кредитами військовим, силовикам, ветеранам війни, ВПО. Кропивницька міська рада компенсує місцевим мешканцям виплату відсотків за кредитом під 3% річних.

У 2024 році подібну програму запустили у Львівській області. Там кадрові військовослужбовці, правоохоронці, ветерани війни та учасники бойових дій можуть отримати кредит на придбання житла під 0%. Ставку 3% компенсують коштом обласного бюджету. Ці умови доступні місцевим клієнтам Приватбанку та Ощадбанку.

Подібні двосторонні угоди Приватбанк підписав з Криворізькою міськрадою та Одеською ВА. У Кривому Розі 3% компенсуватимуть кадровим військовослужбовцям, правоохоронцям, медикам, вчителям, науковцям та науково-педагогічним працівникам. В Одесі – лише військовослужбовцям.

З серпня 2023 року державну програму «ЄОселю» розширили.

За оновленими умовами іпотека під 7% річних доступна для:

- ветеранів війни та членів їх сімей;
- учасників бойових дій;
- людей з інвалідністю внаслідок війни;
- сімей загиблих ветеранів війни та захисників;
- українців, які не мають нерухомості або у власності яких менше 52,5 кв. м для однієї людини та додатково 21 кв. м на кожного члена родини.

Усі люди, які планують взяти участь у програмі «ЄОселю», повинні бути повнолітніми громадянами України, не старшими за 70 років на дату завершення договору іпотеки, не фігурувати в санкційних списках і не брати участь в інших чинних державних програмах із забезпечення житлом.

ЯКЕ ЖИТЛО ПІДПАДАЄ ПІД «ЄОСЕЛЮ»

Програма поширюється на певні типи житла, певну площу і певний термін введення в експлуатацію. Винятків немає ні для пільгових категорій, ні для решти учасників програми.

За іпотекою під 3% на вторинному ринку можна придбати житло в будинку, не старшому за десять років, під 7% – не старшому за три роки. На первинному ринку придбати житло можна лише в забудовника, акредитованого банком-партнером програми. Списки таких забудовників публікують банки.

З 2024 року українці отримали право купувати в іпотеку не лише квартири, а й будинки. Вони можуть обрати приватні будинки площею 62,5 кв. м на особу плюс 21 кв. м на кожного наступного члена сім'ї.

Вимоги щодо дати введення в експлуатацію такі ж, як і для квартир. Представникам окремих професій під 3% та ветеранам під 7% доступні приватні будинки, не старші за десять років, у Києві та обласних центрах і без обмежень віку – в інших населених пунктах. Іншим категоріям громадян під 7% доступні будинки, не старші за три роки. Житло, придбане за програмою «ЄОселю», підлягає обов'язковому страхуванню.

Недавно Верховна Рада дозволила українцям, які через війну втратили житло, використовувати сертифікат

«ЄВідновлення» для купівлі домівки за програмою «ЄОселю».

– Наприклад, ви отримали житловий сертифікат «ЄВідновлення» за знищене житло на 2 мільйони гривень, а квартира, яку хочете придбати, коштує 3 мільйони. Раніше потрібно було відразу доплатити з власних коштів або вибрати дешевше житло. Тепер частину суми угоди можна покрити сертифікатом «ЄВідновлення», а на решту взяти кредит за програмою «ЄОселю», – пояснював очільник Мінцифри Михайло Федоров.

При цьому ставки за іпотечним кредитом та інші умови не змінюються.

ОФОРМЛЕННЯ. КРОК ПЕРШИЙ

Оформлення кредиту за програмою «ЄОселю» можна поділити на три етапи: подання заяви онлайн через «Дію», подання попередньої заяви в банк, подання фінальної заяви до банку. З кожним етапом розширюється пакет документів, який потрібно підготувати.

На першому етапі всі дані підтягнуться автоматично. У «Дії» потрібно зайти в розділ з послугами та обрати «ЄОселю». Далі із запропонованого переліку слід обрати категорію (пільговик, ВПО, без власного житла) і вказати сімейний стан. «Якщо ви офіційно одружені, для оформлення заяви знадобиться інформація про партнера. Він має зчитати QR-код або перейти за посиланням, яке ви йому надішлете», – пояснюють у «Дії».

Далі заявник надає дані про нерухомість, рівень доходу за останні три місяці, інформацію про неповнолітніх дітей та власні контакти. Такі ж відомості вносить партнер. Після цього вказуються орієнтовні дані про житло, яке заявник планує придбати: розташування, кількість кімнат, площа, вартість, розмір першого внеску.

Потім обирається банк, до якого подаватиметься заява. Наразі їх сім: Ощадбанк, Приватбанк, «Глобус банк», Укргазбанк, Sky Bank, Укрексімбанк та Sense Bank. Надіслати заяву можна в кілька банків або одразу в усі. На основі цих відомостей «Дія» сформує заяву, яку

потрібно буде перевірити та підписати «Дією.Підписом».

Попереднє рішення та пропозиції банки надішлють протягом доби. У заявника буде 30 днів, аби переглянути та прийняти пропозицію.

КРОК ДРУГИЙ

Після подання заяви в «Дії» та прийняття пропозиції банку слід подати попередню заяву у фінансовій установі.

ЕП на власному прикладі розповідає, як відбувається ця процедура. Для цього журналістка надіслала заяви в різні банки та зупинилася на пропозиції Ощадбанку. Обрана однокімнатна квартира вартістю 1,6 млн грн розташована в Київській області. Перший внесок – 700 тис. грн.

Щоб подати заяву в банку, потрібно підготувати паспорт, ідентифікаційний номер та довідку про доходи (ОК-5 чи ОК-7). ФОПи можуть надати річну декларацію або декларацію за останній рік, яку потрібно роздрукувати з Електронного кабінету платника податків. Отримавши ці документи, банк формує анкету, уточнюючи такі дані:

- наявність власного житла або частки;
- місце проживання та кому належить ця нерухомість (орендоване житло чи житло родичів);
- орієнтовну площу майбутнього житла;
- наявність додаткових доходів, які не вказані в довідках чи декларації;
- сімейний стан;
- трудовий стаж;
- місце та адресу роботи;

- контактні дані «когось з роботи», хто зможе підтвердити рівень доходів (керівник чи бухгалтер);
- освіту.

Також Ощадбанк попросив надати кредитну історію. Отримати її можна на сайті Українського бюро кредитних історій (УБКІ). Раз на рік дізнатися свою кредитну історію можна безкоштовно, наступні рази – за 90 грн. Заяву на отримання кредитної історії можна оформити через бот у Telegram.

Кредитну історію можна отримати і в Міжнародному бюро (90 грн – українською мовою, 119 грн – українською та англійською). Якщо кредитної історії немає, потрібно отримати довідку про відсутність кредитної історії.

Усі процедури та уточнення в банку зайняли понад півтори години. Далі його працівники самостійно формують заяву. Скільки чекати на відповідь – невідомо. В Ощадбанку зазначали, що це може тривати від тижня до кількох місяців – залежно від того, чи потрібно уточнювати ще якісь дані.

ПОШУК КВАРТИРИ ТА ДОДАТКОВІ ВИТРАТИ

Після схвалення банком заяви на оформлення кредиту потрібно обрати житло, надати документи на нерухомість, документи власника і відкрити спеціальний рахунок у банку. На цьому етапі доведеться витратити чимало коштів на процедури, пов'язані з купівлею житла.

До прикладу, послуги ріелтора коштують 3-5% від вартості квартири. Купити її можна і без посередника, але далі без грошей не обійтися. Крім документів на житло (у продавця), банку потрібно надати експертну оцінку вартості нерухомості. Така послуга коштує близько 5 тис. грн.

Наступна категорія витрат – банківські послуги: одноразова комісія за обслуговування кредиту (1% від суми позики), комісія за відкриття рахунку (200 грн) та комісія за переказ коштів на рахунок продавця (750 грн).

Кредитне житло обов'язково страхується. Вартість страховки становить 0,25% на рік від оціночної вартості нерухомості. Поліс можна вибрати в будь-якій страховій компанії.

Крім того, потрібно оплатити послуги нотаріуса, який засвідчить договір купівлі-продажу. Зазвичай продавець та покупець ділять ці витрати навпіл. В Ощадбанку кажуть, що орієнтовна вартість цих послуг – 8 тис. грн з кожної сторони. Останній обов'язковий платіж – покупець повинен сплатити 1% від суми угоди у Пенсійний фонд. Стільки ж сплатить продавець, але державного мита.

Загальні додаткові витрати на купівлю квартири становлять 90-120 тис. грн. Без послуг ріелтора витрати будуть значно нижчими – близько 43 тис. грн.

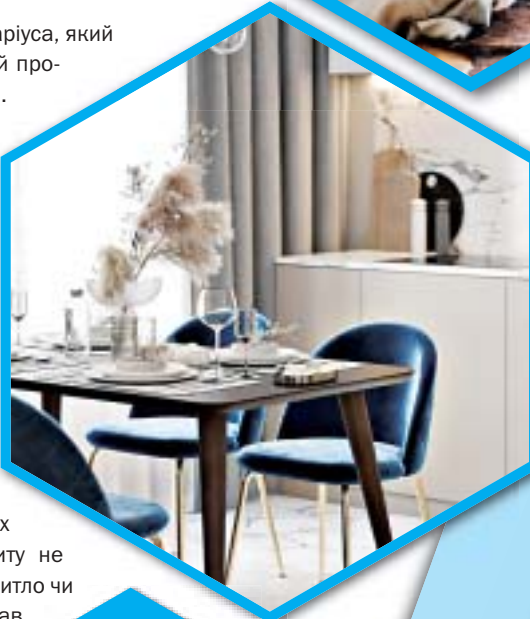
ВИДАЧА КРЕДИТУ

В Ощадбанку розповіли, що зазвичай після обрання житла та надання всіх документів проблем з оформленням кредиту не буває (якщо немає питань до документів на житло чи відомостей про продавця). Банк запропонував оформити позику на 20 років з можливістю дострокового погашення. Однак і тут є нюанси.

Приклад. Сума кредиту становить 900 тис. грн, річна ставка – 7%. За розрахунками банку, щомісячний платіж постійно знижуватиметься. Якщо в перший рік потрібно платити 8-9 тис. грн, то в останній – 3,7-4 тис. грн. Достроково кредит погашається «з кінця». Тобто якщо людина сплатить не 9 тис. грн за місяць, а умовно 15 тис. грн, то різниця покриватиме останні місяці кредитного періоду.

Платити за кредитом потрібно щомісяця в строго визначений термін. Робити це можна через мобільний застосунок. Для дострокового погашення кредиту або сплати більшої суми потрібно писати заяву у відділенні банку. Вочевидь, подавати такі заяви щомісяця може бути незручно, тож в Ощадбанку порадили збирати «надлишкові» гроші на іншому рахунку та вносити додатковий платіж раз на три місяці чи раз на пів року.

**За матеріалами
«Української правди».**

Оселя

ПОДАТКИ НА ПАЛЬНЕ ЗНОВУ ЗРОСТУТЬ:

КОЛИ
ТА НА СКІЛЬКИ
ПОДОРОЖЧАЮТЬ
БЕНЗИН
ТА ДИЗЕЛЬ

З ЛИПНЯ ЦІНИ НА ПАЛЬНЕ НА АЗС МОЖУТЬ ЗНОВУ ПОПОВЗТИ ВГОРУ. ТАК СТАНЕТЬСЯ, ЯКЩО ВЕРХОВНА РАДА ПІДТРИМАЄ УРЯДОВИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ЗБІЛЬШЕННЯ АКЦИЗНИХ ПОДАТКІВ НА НАФТОПРОДУКТИ. ЕКСПЕРТИ НЕ СУМНІВАЮТЬСЯ, ЩО В УМОВАХ ВЕЛИЧЕЗНОГО ДЕФІЦИТУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ЗРОСТАННЯ ПОТРЕБ У ФІНАНСУВАННІ ОБОРОНИ КРАЇНИ ЦЕЙ ДОКУМЕНТ ДЕПУТАТИ НЕОДМІННО УХВАЛЯТЬ.

ЧОМУ УРЯД ПРОПОНУЄ ПЕРЕГЛЯНУТИ АКЦИЗИ НА ПАЛЬНЕ ТА ЯК ЦЕ ПОЗНАЧИТЬСЯ НА ВАРТОСТІ БЕНЗИНУ, ДИЗПАЛЬНОГО ТА СКРАПЛЕНОГО ГАЗУ?

ГРАФІК ПІДВИЩЕННЯ СТАВОК АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ НА ПАЛЬНЕ

Євро за 1000 літрів

	I півр 2024	II півр 2024	2025	2026	2027	2028
Бензини автомобільні	213.50	242.60	271.70	300.80	329.90	359.00
Дизельне паливо	139.50	177.60	215.70	253.80	291.90	330.00
Скrapлений газ	52.00	55.60	59.20	62.80	66.40	70.00
Паливо моторне альтернативне	162.00	184.08	206.16	228.24	250.32	272.40

ЯК ЗРОСТУТЬ АКЦИЗИ

Наприкінці березня Кабінет міністрів ухвалив проєкт закону, яким пропонується поетапне підвищення акцизів на всі види пального. Зростання розміру їхніх ставок розтягнute в часі і відбуватиметься п'ятьма етапами: перший повинен відбутися у липні 2024 року, останній – у 2028 році.

Відповідно до пропозиції уряду, у 2024 році акциз з кожної тисячі літрів бензину повинен подорожчати на 29,1 євро, дизельного – на 38,1 євро, скrapленого газу – на 3,6 євро. Після цього заплановані ще чотири етапи підвищення, кожен з яких – приблизно на аналогічні суми.

Чому така ініціатива з'явилася саме зараз? Урядовці кажуть, що це

ЗРОСТАННЯ РОЗМІРУ АКЦИЗНИХ СТАВОК ВІДБУВАТИМЕТЬСЯ П'ЯТЬМА ЕТАПАМИ: ПЕРШИЙ ПОВИНЕН ВІДБУТИСЯ У ЛИПНІ 2024 РОКУ, ОСТАННІЙ – У 2028 РОЦІ.

У 2024 РОЦІ АКЦИЗ З КОЖНОЇ ТИСЯЧІ ЛІТРІВ БЕНЗИНУ ПОВИНЕН ПОДРОЖЧАТИ НА 29,1 ЄВРО, ДИЗПАЛЬНОГО – НА 38,1 ЄВРО, СКRAPЛЕНОГО ГАЗУ – НА 3,6 ЄВРО. ПІСЛЯ ЦЬОГО ЗАПЛАНОВАНІ ЩЕ ЧОТИРИ ЕТАПИ ПІДВИЩЕННЯ, КОЖЕН З ЯКИХ – ПРИБЛИЗНО НА АНАЛОГІЧНІ СУМИ.

СТАВКИ АКЦИЗУ У КРАЇНАХ ЄС

ЄВРО/1000 Л

	A-95	ДП	Автогаз
Італія	728	617	149
Фінляндія	724	534	175
Франція	683	594	115
Німеччина	655	470	227
Нідерланди	651	417	158
Данія	637	443	307
Бельгія	600	456	0
Швеція	580	375	204
Естонія	563	372	107
Чехія	524	345	89
Португалія	514	342	181
Словаччина	514	368	101
Хорватія	512	406	7
Австрія	482	397	145
Іспанія	473	379	30
Литва	466	372	167
Словенія	379	350	111
Болгарія	363	330	96
Румунія	359	330	87
Польща	332	252	79
Угорщина	294	260	125
Україна	213.5	139.5	52

один з необхідних кроків на шляху до членства в Європейському Союзі.

– Перегляд акцизів обумовлено необхідністю наближення національного законодавства до законодавства Євросоюзу, що актуально з огляду на отримання Україною статусу країни-кандидата на членство в ЄС, – пояснюють у Мінфіні.

Ще одна причина – необхідність наповнення держбюджету.

– Усе відбувається під егідою євроінтеграції, але так чи інакше впирається в гроші. Це логічно, тому що податки – це гроші, гроші – це зброя, зброя – це оборона, – каже заступник транспортної групи компаній і мережі АЗС «Прайм» Дмитро Леушкін.

За розрахунками Мінфіну, після ухвалення цього закону від продажу пального бюджет додатково отримуватиме близько 1,6 млрд грн на місяць. З них 1,3 млрд грн – від акцизного податку, ще 292 млн грн – від податку на додану вартість.

– Це важливо для підтримки безпеки країни, адже всі власні надходження спрямовуються на сектор безпеки та оборони, – пояснюють у Мінфіні.

– Якщо з останнім усе зрозуміло, то теза про необхідність термінового приведення ставок до мінімального європейського рівня викликає в учасників ринку запитання.

ЩО З ПОДАТКАМИ В ЄС

Кабмін пояснює перегляд ставок акцизів до «мінімального європейського рівня» необхідністю імплементувати директиву Євросоюзу. Утім, як наголошує директор «Консалтингової групи А-95» Сергій Куюн, євродиректива – це лише рекомендація.

За його словами, не існує жодних чітких вимог до імплементції саме такого рівня акцизів. Наприклад, у Польщі та Угорщині, які є членами ЄС уже понад десять років, акцизи на бензин і дизпальне нижчі, ніж зазначено в євродирективі. Натомість у Бельгії, Іспанії та Хорватії нижчий акциз на автогаз. У Бельгії він узагалі нульовий, а на бензин – один з найвищих у ЄС: 600 євро за тис л.

– КОЖНА КРАЇНА ВСТАНОВЛЮЄ СВОЇ СТАВКИ, СПИРАЮЧИСЬ НА ОСОБЛИВОСТІ СПОЖИВАННЯ ТА ЕКОЛОГІЧНУ ПОВІСТКУ. ТОМУ ПІДВИЩЕННЯ АКЦИЗІВ МАЄ ВРАХОВУВАТИ МОЖЛИВОСТІ НАСЕЛЕННЯ І ПОТРЕБИ БЮДЖЕТУ. НЕОБХІДНО ПРАГНУТИ СПРАВЕДЛИВОСТІ В ОПОДАТКУВАННІ, ЩОБ ПОКУПЦІ БЕНЗИНУ НЕ ПЛАТИЛИ В ЧОТИРИ РАЗИ БІЛЬШЕ ЗА СПОЖИВАЧІВ АВТОГАЗУ, І У ПІВТОРА РАЗИ БІЛЬШЕ – ЗА ПОКУПЦІВ ДИЗЕЛЮ, – вважає Куюн.

Натомість аналітик консалтингової компанії «Нафто-ринок» Олександр Сіренко вважає, що урядова ініціатива не на часі.

– Я здивований, що нас так торпедують з імплементациєю цієї директиви. Ми ще не в Євросоюзі. Найкраща аргументація – це те, що економіка зараз не працює. Якщо бензини, дизпальне та скраплений газ будуть далі дорожчати, то це погані новини для економіки. Зараз нам податки підвищують, ніби в нас немає війни, ніби ми не залежимо від грошей міжнародних партнерів, – заявив експерт.

ШАНСИ НА ПІДВИЩЕННЯ АКЦИЗІВ

Думки опитаних ЕП експертів та учасників ринку щодо перспектив ухвалення законопроекту розділилися.

– Думаю, ухвалить. Це урядова ініціатива, значить прорахована та обговорена. Верховна Рада – це технічна історія, – каже Сіренко.

Леушкін з ним погоджується: на його думку, шанси закону пройти у парламенті доволі високі. Лобіюють проєкт в усіх інстанціях і начебто опору в Раді немає. Усе, що пов'язане із залученням грошей до бюджету, зараз «заходить на ура», бо гроші – це наша оборона.

Куюн же в швидкому ухваленні закону сумнівається.

– Кабмін два тижні не подає проєкт у парламент. Ухвалили, але, схоже, ще виникають питання. Ініціатива насправді крива. Якщо переглядати акцизи, то треба робити це в більш справедливий спосіб, – заявляє директор «Консалтингової групи А-95».

При цьому експерт з питань енергетики Геннадій Рябцев не виключає, що розгляд цього питання можуть перенести на 2025 рік.

ЩО БУДЕ З ЦІНАМИ НА ПАЛЬНЕ

Якщо парламент ухвалить зміни в найближчі два місяці, то перший перегляд акцизів може відбутися на початку липня. Слідом за ним зростуть ціни на заправках. Яким буде підвищення – залежить від запасів пального, яке трейдери завезуть із старими податками (акцизний збір сплачується при перетині кордону).

– Мережі в таких випадках діють класично: підвищують ціни, продаючи при цьому завезене раніше пальне. Це може тривати півтора місяця, після чого ціни стабілізуються з урахуванням нового акцизу, – каже співрозмовник ЕП в уряді.

Якими можуть бути нові ціни? За оцінками Куюна, вартість бензину на першому етапі перегляду акцизів зросте на 1,5 грн за л, дизельного пального – на 1,2 грн за л, а скраплений газ подорожає приблизно на 10 коп за л.

– Від півтори до двох гривень буде зростання на бензин та дизельне пальне, автогаз може піднятися в межах кількох десятків копійок, – погоджується Рябцев.

Що станеться з цінами в довгостроковій перспективі, після всіх етапів підвищення акцизів? Перегляд розбитий на п'ять майже однакових кроків. Попри це зараз складно розрахувати майбутню вартість пального, бо вона залежатиме від актуального на той момент курсу євро та світових цін на нафтопродукти.

– Якщо відштовхуватися від поточного курсу євро, то всі п'ять етапів означали б подорожчання літра дизпального на 7,3 гривні, бензину – на 9,6 гривні. Натомість скраплений газ подорожчав би на 90 копійок за літр, – підсумував Куюн.

За матеріалами «Економічної правди».

В ОДЕСІ 17-19 КИВТНЯ ВДРУГЕ ВІДБУВСЯ ХАКАТОН «FRESH AIR». ЦЕ ВАЖЛИВА ПОДІЯ НЕ ТІЛЬКИ ДЛЯ ІТ-ГАЛУЗІ, А Й ДЛЯ ВСІЄЇ СПІЛЬНОТИ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ.

Хакатон, що був започаткований Інститутом штучного інтелекту та робототехніки Національного університету «Одеська політехніка» спільно з Odesa IT Family, за підтримки ТОВ «Akkerman Solutions Ukraine» та БФ «Шляхетна справа», присвячений розробці креативних застосунків соціального напрямку, спрямованих на розвиток різних сфер у нашій країні.

Серед запропонованих учасниками хакатону розробок: он-лайн платформа Intellecta – новітній інструмент для навчання, що дозволяє оптимізувати процес в умовах он-лайн та офф-лайн освіти (команда «Intellecta», НУ «Одеська юридична академія»), новаторська система для автоматизованого виявлення та відстеження фактів спостереження за транспортними засобами з метою забезпечення безпеки (команда «Периметр», Одеська політехніка), автономний маніпулятор (роборука) з технічним зором (команда «ROBO TEAM», Одеська політехніка) та інші.

Наймолодші учасники хакатону з Іванівської гімназії Красносільської сільської ради Одеського району команди «TouchGame» та «ComputerDream» вразили журі та глядачів креативними розробками тактильної рукавички для комп'ютерних ігор та комп'ютерним мистецтвом й анімацією.

Призові місця та грошову винагороду отримали: команда «Периметр» (Одеська політехніка) – перше місце; команда «KNESS» (Вінницький національний технічний університет) – друге місце; команда «ROBO TEAM» (Одеська політехніка) – третє місце. Призи та подарунки отримали молоді розробники від партнерів хакатону: компаній Capgemini Engineering, DataArt, Provectus Life, EPAM та UKRSIBBANK BNP Paribas Group, комп'ютерної Академії IT STEP, Агенції регіонального розвитку Одеської області. ■

DENT- HOUSE:

КЛІНІКА СІМЕЙНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ В ОДЕСІ

А ВИ ЗНАЛИ, ЩО ЗА СТАТИСТИКОЮ КОЖНА ТРЕТЯ ЛЮДИНА У СВІТІ БОЇТЬСЯ СТОМАТОЛОГІВ? ДЕНТОФОБІЯ ВИНΙΚАЄ ЧЕРЕЗ БАГАТО ФАКТОРІВ. ХТОСЬ БОЇТЬСЯ БОЛЮ, А ХТОСЬ СОРОМИТЬСЯ ПОГАНОВОГО СТАНУ ЗУБІВ ТА ПОБОЮЄТЬСЯ КРИТИКИ ВІД ЛІКАРЯ. ОДНАК СТЕЖИТИ ЗА РОТОВОЮ ПОРОЖНИНОЮ НЕОБХІДНО РЕГУЛЯРНО. ТИМ БІЛЬШЕ СЬОГОДНІ БУДЬ-ЯКІ МАНІПУЛЯЦІЇ ІЗ ЗУБАМИ ПРОВОДЯТЬСЯ ШВИДКО ТА БЕЗ БОЛЮ – ВАЖЛИВО ОБРАТИ ВІДПОВІДНИЙ ЦЕНТР. ЗВЕРНУВШИСЬ ДО КЛІНІКИ СІМЕЙНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ DENT-HOUSE В ОДЕСІ, ВИ ЗАБУДЕТЕ ПРО СВОЇ ФОБІЇ, А КОЖЕН ВІЗИТ ДО ДАНТИСТА СПРИЙМАТИМЕТЬСЯ У ПОЗИТИВНОМУ КЛЮЧІ.

Детальне
планування
лікування.
У центрі – керівник
і засновник клініки
Віктор БАЛІКОВ

ПЕРЕВАГИ РОБОТИ З НАМИ:

1. Сімейно-орієнтований підхід надає змогу ефективно використати час на лікування всієї вашої родини.
2. Міждисциплінарний підхід із залученням фахівців суміжних спеціальностей.
3. Стерильність і безпека – наші пріоритети.
4. Програма лояльності.
5. Вишуканий інтер'єр та зона відпочинку.
6. Власна зуботехнічна лабораторія.

МИ ПРОПОНУЄМО ПОВНИЙ СПЕКТР СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ:

1. ТЕРАПЕВТИЧНУ СТОМАТОЛОГІЮ ТА ЛІКУВАННЯ ЗУБІВ ПІД ЗАГАЛЬНИМ НАРКОЗОМ УВІ СНІ ДИТИНІ Й ДОРОСЛОМУ.
2. ХІРУРГІЧНУ СТОМАТОЛОГІЮ.
3. ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ БРУКСИЗМА – захворювання, при якому людина скрипить зубами уві сні. Воно призводить до стирання зубної емалі, чутливості зубів, болю у м'язах щелепи.
4. ПРОТЕЗУВАННЯ БУДЬ-ЯКОЇ СКЛАДНОСТІ.
5. ОРТОДОНТІЯ. Сучасні брекет-системи дозволяють виправити прикус або зробити рівним ряд зубів у будь-якому віці.
6. ІМПЛАНТАЦІЯ – довговічний та надійний спосіб зберегти посмішку, якщо зуб неможливо відновити за допомогою коронки.
7. ЕСТЕТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ: професійне чищення зубів на сучасному та безпечному апараті Cavitron Air Flow, найефективніше відбілювання холодним світлом Beyond Polus, реставрація та встановлення вінірів.
9. ПОСЛУГИ ДЛЯ МОРЯКІВ. Аби зберігати зуби здоровими під час далекого плавання, пропонуємо спеціальну програму для моряків – профілактичне чищення, лікування карієсу перед рейсом, а також спеціальні капи для розслаблення м'язів під час сну, що зменшують стирання зубів та головні болі, за потреби – виправляють прикус.

Новітня
технологія
відбілювання

Також у нашому центрі ми проводимо повну діагностику ротової порожнини, включаючи міографію. Ця процедура призначена для визначення індивідуальних особливостей оклюзійного балансу та функціонування м'язів зубощелепної системи. Це допомагає у лікуванні черепно-щелепних травм та вроджених деформацій, запалень в області щелепи, у підготовці до дентальної реставрації та імплантації, при дефектах зубних рядів та аномалії прикусу, при деяких пародонтозних патологіях, при парезах і паралічах лицьового нерва та задля набуття естетичної симетрії обличчя і повернення об'ємів молодості. Також міографію використовують як метод перевірки якості виконаного стоматологічного лікування.

Серед найсучаснішого обладнання клініки сімейної стоматології Dent-House – найбезпечніший стоматологічний томограф Gendex, який дозволяє робити високоякісні 3D-знімки щелепи, суглобів та гайморових пазух із мінімальною дозою опромінення, та новий дентальний мікроскоп, що дозволяє ефективно і з гарантованою якістю лікувати канали зуба.

Клініка сімейної стоматології Dent-House в Одесі створена для людей, які цінують затишок, комфорт та безпеку. Будь-яке лікування проходить без болю. Уважні лікарі, привітний персонал, професійні послуги – це дозволило нам стати однією з найкращих клінік в Україні.

Відвідайте
наш сайт

dent-house.od.ua,

щоб ознайомитися з прайсом
та відгуками, заочно познайомитись
із лікарями.

Запис на прийом проводиться
онлайн або за телефонами

048-777-66-55

та **050-564-07-50**

viber/tg.

Інноваційний
апарат КТ:
унікальна точність
діагностики

РЕГІОН

Ігор Гержик
Фото автора

Велика біла чапля

ТИЛІГУЛ — ДОМІВКА ДЛЯ ПТАХІВ

Велика біла чапля з пташенятами

Плавні
в пониззі
лиману

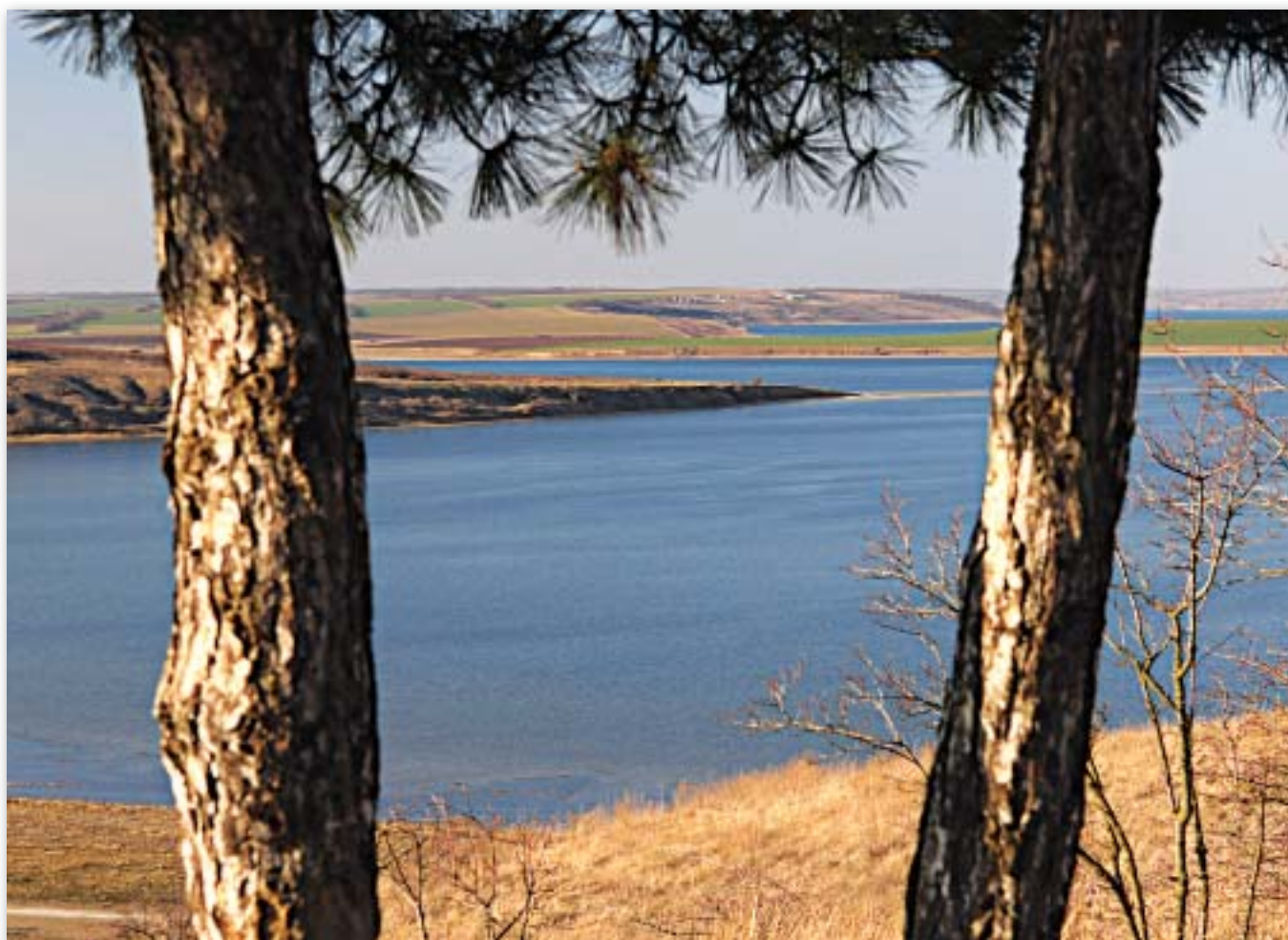
МАЛО ХТО ЗДОГАДУЄТЬСЯ, ЩО ТИЛІГУЛЬСЬКИЙ ЛИМАН ГЛИБШИЙ ЗА МОРЕ, ЗРОЗУМІЛО, АЗОВСЬКЕ. МАКСИМАЛЬНА ГЛИБИНА АЗОВСЬКОГО МОРЯ СТАНОВИТЬ 14 МЕТРІВ, А ТИЛІГУЛА – 21 МЕТР. ДО ТОГО Ж, ЦЕ ОДНА З НАЙЧИСТІШИХ ВОДОЙМ УКРАЇНИ, НА БЕРЕГАХ ЯКОЇ НЕМАЄ ЖОДНОГО ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА. ПРОЗОРІСТЬ ВОДИ СЯГАЄ СЕМИ МЕТРІВ.

Намивні акумулятивні коси

Ковила

Лиман із корінного берега

Солерос на солончаку

На Тилігульському лимані велика різноманітність ландшафтів. Тут можна зустріти акваторії водного дзеркала, намівні акумулятивні піщані острови та коси, очеретяні зарості, заливні луки, мальовничі балки та яри, лісові урочища, цілинні степові ділянки. Все це сприяє зосередженню великої кількості видів живих організмів у водоймі. На схилах лиману все ще ростуть рослини, які в Європі практично зникли: ковила Лессінга, пролісок Ельвеза, сон-трава, тюльпан Шренка та інші. Дивно те, що такий унікальний об'єкт, як Тилігульський лиман, знаходиться за якихось 40 кілометрів від Одеси – міста з мільйоном мешканців.

Підсніжник Ельвеза

Сон-трава

Колонія мартина тонкодзьобого

Річковий крячок

Особливо багато на Тилігульському лимані птахів. Протягом року тут можна зустріти 286 видів пернатих, що становить 70% орнітофауни України. Зокрема, є рідкісні види планети. До них відносяться косар, коровайка, скопа, рожевий і кучерявий пелікани, орлан-білохвіст. Зустрічається також і чоботар, чи шилодзьобка, – рідкісний птах із вигнутим вгору дзьобом – як шило у шевця. За свій незвичайний дзьоб птах і отримав свою назву. Тут гніздиться рідкісний вид кулик-довгоніг з надзвичайно довгими лапками. Він є рекордсменом у світі птахів за співвідношенням довжини лапок до довжини тіла. За незвичайний вид птах отримав свою назву.

Нині на Тилігульському лимані знаходяться дві заповідні території України – регіональні ландшафтні парки Одеської та Миколаївської областей. Співробітники обох парків проводять спільні експедиції по периметру лиману з метою вивчення флори та фауни. Адміністрація дбає про охорону водойми, займається екологічним вихованням населення, проводить пізнавальні екскурсії.

В останні роки на Тилігульському лимані почав активно розвиватися бердвотчінг (спостереження за птахами). Сюди приїжджають любителі птахів та фотографи з усієї України, щоб сфотографувати красу пернатих та відвезти на згадку добрі спогади. Адже категорія краси належить до вічних цінностей. 📷

Ходулічник

Ходулічник на гнізді

МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР НАТУРОПАТІЇ

«SOFI-NA» –

ДЛЯ ВСІХ, ХТО ХОЧЕ БУТИ ЗДОРОВИМ

У середмісті Одеси, на вулиці Софіївській, 19, гостинно відчинив свої двері для відвідувачів Медичний центр натуропатії «SOFI-NA» Софії Нагорняк – відомої цілительки, психолога, фітотерапевта, члена Міжнародної асоціації народної медицини. Тепер одесити і гості міста мають можливість отримувати в просторому, світлому, гарно обладнаному приміщенні центру послуги з оздоровлення і придбати цілющу органічну продукцію в екологічній аптеці.

У медичному центрі натуропатії «SOFI-NA» Софія Михайлівна Нагорняк, цілителька з багаторічним успішним досвідом, проводить консультування і лікування народними засобами медицини. Це фітотерапія, вісцелярна терапія, процедури хіджами (лікувального кровопускання) і гірудотерапії. Також працюють біоенерготерапевт, психолог, косметолог, масажист, фахівець з корекції хребта.

В екологічній аптеці представлені у широкому асортименті трав'яні оздоровчі збори й чаї, фітоекстракти, мацерати (тобто настоянки на олії), унікальна авторська розробка – бальзам «SOFI-NA», фітосвічі, а також органічна продукція власного виробництва: печиво, гранули, варення з корисних для здоров'я ягід та фруктів, з горіхів, ялицевих пагонів тощо.

Усі ці вироби оригінальні і мають фірмовий знак «SOFI-NA», а неповторне пакування змусить усміхнутися: скажімо, баночка з написом на кришечці «Або Україна виграє, або орки програють» може бути не лише смачним, а й символічним подарунком!

МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР «SOFI-NA»

м. Одеса, вул. Софіївська, 19

Час роботи: щоденно, окрім суботи і неділі

Телефони: моб. +380681819865, +380934029288

SOFI-NA
production
Медичний центр натуропатії
Sofi-Na
Послуги

- Фітотерапевт
- Психолог
- Косметолог
- Гірудотерапія
- Вісцелярна терапія
(спірсоп'явський масаж живата)
- Баночний масаж
- Масаж медовий
- Хіджама (капілярне кровопускання)
- Правка Атланта

Магазин органічної продукції

- Фіто чаї
- Лікувальні фітозбори
- Водні фіто екстракти
- Масляні фіто мацерати
- Настояї трав'яні
- Фіто свічі

Інтернет магазин
SOFI-NA Production:
<https://www.sofi-na.com.ua>

www.sofi-nagornyak.com
+38 068 181-98-65
+38 093 402-92-88
sofi-nagornyak59@ukr.net
s.m.nagornyak

VarVara

FLORISTRY CONCEPT BOUTIQUE

- ексклюзивні букети
- розкішні композиції
- оформлення свят
- доставка по місту

📷 VarVara_Od

☎ +38 098 676 67 46

*дзвінки згідно з тарифом Вашого оператора

АУДІОНАЛАШТУВАННЯ
ВІД ДМИТРА КАРПАЧОВА

СУГЕСТИВНО-ПРОЕКТИВНА
АРТ-ТЕРАПІЯ
— & —
КАРТИНИ ЗА НОМЕРАМИ

STRATEG
— & —
KARPACHOFF

